

İşçi sınıfı cumhuriyet hakkında ne düşünüyor - Şefik Hüsnü

Bugün Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun yeni bir yıldönümündeyiz. Bunu vesile ederek Şefik Hüsnü'nün Cumhuriyeti konu alan üç yazısını bir arada yayınlıyoruz. Bunlardan ilk ikisi Cumhu-

riyet'in daha ilk yılı dolmadan kaleme alınmıştır (1924 yazı). Üçüncü yazı ise Cumhuriyet'in 10. Yılı dönemine aittir. Bu, TKP'nin Kemalizm konusundaki hayallerinden nihayet kurtulduğu, artık

"Kahrolsun Kemalist burjuvazi!" ya da "Kahrolsun Kemalist burjuva diktatörlüğü!" türünden net militan sloganlar kullandığı bir dönemdir...

s.12

Sosyalist
Siyasal Gazete

Sayı: 2020 Özel / 20
30 Ekim 2020

Kızıl Bayrak

www.kizilbayrak45.net

Kıdem tazminatı ve emeklilik hakkı hedefte...

"Sınıfa karşı sınıf" eksenli direniş ya da kölelik!

5

Saldırı ve dayanışma sorumluluğu

Bu boğucu atmosferi ancak, sandıktan çıkacak sonuçlar değil işçi sınıfının merkezinde yer aldığı birleşik bir kitle hareketi dağıtabilir.

8

Çeteleşen devlet ve çürüyen burjuva siyaseti

Bağçeli-Erdoğan'ın talimatıyla serbest bırakılan faşist çeteler, görevlerinin başındadır. Rejim, her tür suça bulaşmış çetelere muhtaç hale gelmiş bulunuyor.

21

Bolivya: Uzlaşmacı çizgiyle kazanımlar korunamaz!

Bolivya halkının bugün karşı karşıya olduğu tehlike, 2006'da MAS'ın iktidarı aldığı dönemden ve 2019 askeri darbe öncesinden çok daha büyüktür.

25 Kasım çağrısı: Yaşamak için sosyalizm!

s.17

Kapitalizm, doğanın yıkımı ve sözde önlemler - C. Ozan

s.20

Kıdem tazminatı ve emeklilik hakkı hedefte...

“Sınıfa karşı sınıf” eksenli direniş ya da kölelik!

Meclis kapanmadan önce AKP şefi Erdoğan kıdem tazminatının gaspı için hamle yapmış, ancak gelen tepkiler üzerine geri adım atmıştı. Bu geri adımın saldırıdan vazgeçmek anlamına gelmediği biliniyordu. Zira bu hakkın gaspı hem sermaye sınıfı hem de onun demir yumruğu olan AKP-MHP rejimi için vazgeçilmez bir hedeftir. Nitekim meclis açılır açılmaz sarayda hazırlanan “Torba Yasa”ya dahil ederek saldırıya geçtiler. Meclis gündemine getirilen kanun teklifini “sarayın noterleri” olan AKP ve MHP milletvekilleri onaylayacaklar.

Bu saldırıyı daha önce defalarca gündeme getirmiş ancak hedeflerine ulaşamışlardı. Salgınin kontrolsüz bir şekilde yayıldığı, işsizliğin doruğa çıktığı, emekçilerin yoksulluğa-sefalet mahkûm edildiği, Türk lirasının her gün değer kaybettiği koşulları saldırı için uygun gördüler. İşçi sınıfının bu kadar basınç altında ciddi bir tepki veremeyeceği hesabını yapmış olmalılar.

Sendika bürokratlarından yana ise zaten bir sorunları yok. Zira bürokrat takımı ancak tabandan gelen basınç güçlü olduğunda eylem kararı almak zorunda kalıyor. Yaptıkları da çoğunlukla hava boşaltma eylemleri oluyor.

HEM KIDEM TAZMİNATI HEM EMEKLİLİK HAKKI HEDEFTE

Din istismarcısı AKP ile şoven-milliyetçi MHP koalisyonu işçi sınıfını hedef alan saldırıları her koşulda sürdürüyorlar. Pandemi sürecinde işçi sınıfı “virüsün insafı”na bırakıldı. Fabrikalarda, işletmelerde, maden ocaklarında sömürü çarkları işçilerin ölümü pahasına dönmeye devam ediyor. İşçilere açlık ya da ölüm ikilemini dayatan bu işçi düşmanları, bununla da yetinmiyor, yeni saldırılarla işçilerin karşısına çıkıyorlar.

Esnek üretim, taşeronlaştırma, grev yasakları, güvencesiz çalıştırma, kayıt dışılık, süreli sözleşme, işsizlik fonunun yağmalanması ve daha pek çok saldırıyı gerçekleştiren bu iktidar şimdi etkili bir darbe indirmeye hazırlanıyor. 25 yaş altı ile 50 yaş üstü işçilerin belirli sözleşme ile çalıştırılması hedefleniyor. Bu koşullarda çalıştırılan işçilerin kıdem tazminatı hakkı fiilen ortadan kaldırılacağı gibi emekli

olmaları da imkânsız hale getirilecek. Bu çalışma sistemi işçi sınıfının direnişiyle engellenmezse eğer, kaba köleliği dayatmaları zor olmayacak. Yanı sıra, işsizlik fonunda biriken paranın yağmalanması dahil, kapitalistlere yeni kaynaklar aktarılacak.

BİRİ DİN İSTİSMARCISI, DİĞERİ ŞOVEN-MİLLİYETÇİ!

AKP-MHP koalisyonu, sınıf hareketi ile ilerici-devrimci toplumsal muhalefetin zayıflığını fırsat sayıyor, bu rahatlıkla pervasız adımlar atıyor. Her saldırı “istihdam paketi” adı altında gündeme getiriliyor. Ne zaman bir “istihdam paketi” açılrsa, işsizlik artıyor, sefalet derinleşiyor. Ama aynı zamanda kapitalistlerin kasaları dolup taşıyor. Yandaş kapitalistlerin bir kısmı dolar milyarderleri listesine terfi ediyor. Elbette kendileri de bu yağmadan büyük bir pay alıyorlar. Nitekim geçmişte “Eğer bir gün duyarsanız ki Tayyip Erdoğan çok zengin olmuş, bilin ki haram yemiştir” diyen AKP şefi, dünyadaki en zengin başbakanlar-cumhurbaşkanları sıralamasında yıllar önce ilk ona girmiş bulunuyor.

Birisi din istismarcısı, diğeri şoven-milliyetçi iki parti, ABD emperyalizminin tescilli işbirlikçileri olan AKP ve MHP, “yerli” ve “milli” oldukları safsatasını kitlelere yutturmak için her yola başvuruyorlar. Zira dinci-ırkçılık, hem sömürücü sınıflara yaptıkları hizmetin hem de yağmadan aldıkları payın, yolsuzluğun, rüşvetin üstünü örten bir şal işlevi görüyor. İşçi sınıfı ve emekçilerin bir kesimini dinci-ırkçı ideolojiyle zehirlemeleri sayesinde bu mümkün olabiliyor.

Sermayenin hizmetindeki bu rejimin yaydığı dinci-ırkçı zehrin işçi sınıfına ödettiği bedel ağırdır. Bu ideolojilerin etkisi altına giren işçiler yozlaşabilmekte, sınıf kimlikleri sakatlanmakta, işçi sınıfına saldıran rejime kalkan olmaya çalışmaktadırlar. Bu durum işçileri karşıt kutuplara bölmekte, birliğini dinamitlemekte, sömürünün, sefaletin, köleliğin “kader” kabul edilmesine yol açabilmektedir. Bu parçalanma işçi sınıfının direnme kapasitesini daraltmakta, mücadeleyi kösteklemekte, sermaye üzerinde yaratılacak basıncı hafifletmekte, dola-

yısıyla hak gasplarını önlemek mümkün olmamaktadır.

SALDIRILARI PÜSKÜRTMEK İÇİN DİRENİŞ!

“İşsizlik Sigortası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun Teklifi” başlıklı saldırının bu koşullarda gündeme getirilmesi, kapitalistlere hizmette sınır tanımayan iktidarın küstahça dayatmaları sürdüreceğini göstermektedir. Damat bakan Albayrak “ekonomi toparlanıyor” yalanlarıyla kitleleri aldatmaya çalışsa da, durumun tam tersi olduğu, ödenmesi gereken faturanın her geçen gün büyüdüğü koşullarda başka türlü davranma imkanına sahip değiller. Tam bir batağa sürükledikleri ekonominin çarkları ancak, işçi sınıfının daha azgın bir sömürsüyle, kalan hak ve kazanımlarının tırpanlanmasıyla mümkündür.

Bu saldırı püskürtülemezse, yenilerin geleceğinden kuşku duyulmalıdır. Sermayenin ve onun hizmetindeki AKP-MHP rejiminin “fıtratı” bunu gerektirmektedir. İşçi sınıfının haklarını ve kazanımlarını son kırıntısına kadar gasp etmek için herşeyi yapacak, her türlü imkânı, yolu, yöntemi, aracı kullanacaklardır. Onları yalnızca işçi sınıfının örgütlü, birleşik, meşru, militan mücadelesi durdurabilir.

“Sınıfa karşı sınıf” eksenli bir mücadelenin örülmesi elbette emek, cesaret, kararlılık ve bilinç gerektiriyor. Sınıf devrimcileri ile öncü-ilerici işçiler başta olmak üzere tüm ilerici sol güçlerin ve geleceğin sahip çıkmak isteyen emekçilerin bu yönde çaba harcamaları ertelenemez bir sorumluluktur. AKP-MHP koalisyonunun yaydığı dinci-şoven propagandaya karşı durmak, sınıfın birleşip örgütlenmesi için çalışmak, üretimden gelen gücün kullanılması dahil sınıfı harekete geçirebilmek için etkin bir çaba sergilemek kritik bir önem taşıyor. Sendika ağalarının son günlerde yaptığı türden pasif eylemlerle saldırıların püskürtülemeyeceği yeterince açıktır. Kölelik zincirlerini kırmak için, insanca onurlu bir yaşam için işçi sınıfının önünde tek çıkış yolu vardır: “Sınıfa karşı sınıf!” eksenli meşru-militan mücadeleyi büyütme!

Bu çalışma sistemi işçi sınıfının direnişiyle engellenmezse eğer, kaba köleliği dayatmaları zor olmayacak. Yanı sıra, işsizlik fonunda biriken paranın yağmalanması dahil, kapitalistlere yeni kaynaklar aktarılacak. Kölelik zincirlerini kırmak için, insanca onurlu bir yaşam için işçi sınıfının önünde tek çıkış yolu vardır: “Sınıfa karşı sınıf!” eksenli meşru-militan mücadeleyi büyütme!

Saldırı paketlerine karşı mücadeleye!

Salgınla birlikte daha da derinleşen ekonomik kriz batağında debelenen AKP-MHP iktidarı, kapitalistleri bu krizden kurtarmanın aracı olarak paketlere sarılıyor. Son olarak "İstihdam paketi" olarak açıklanan "İşsizlik Sigortası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi" mecliste görüşülmeye başladı. Salgın sürecinde daha çok işsizliğe, açlığa ve yoksulluğa itilen işçi sınıfına dönük saldırılar paketin esas konusu olsa da, pakette birbirinden bağımsız pek çok başlık yer alıyor. Torba

yasasının amacı pandemiyi istihdam üzerindeki olumsuz etkilerini azaltma olarak yansıtıyor. Oysa yakından bakıldığında, amaçlananın salgının yükünü işçiye yıkmak olduğu anlaşılıyor. İşçilere esnek ve güvencesiz çalışma dayatılırken, sermayeye bir kez daha teşvik ve destek sağlanıyor.

Pakette, kıdem tazminatının gaspı, ücretsiz iznin uzatılması, esnek ve kısmi çalışma teşviki, Tamamlayıcı Emeklilik Yasası'nın genişletilmesi, işsizlik sigortası fonunun kapitalistlere açılması ve kayıt

dışı çalışma yer alıyor.

"İSTİHDAM" ADI ALTINDA GÜVENCESİZ ÇALIŞTIRMA SALDIRISI

25 yaş altı ve 50 yaş üstü işçiler için "belirli süreli sözleşmelerin" koşulsuz olarak yapılabilmesinin sağlanması ile kıdem tazminatı tümden gasp edilmeye çalışılıyor. "Belirli süreli sözleşme" ile çalışan işçiler kıdem ve ihbar tazminatından faydalanamıyor. Bu madde ile işçilerin güvencesiz çalışması derinleştirilirken, kıdem tazminatının da ortadan kaldırılması hedefleniyor. Paketin hedefinde aynı zamanda EYT'liler de var. Büyük çoğunluğu 50 yaş üstünden olan EYT'liler, bu madde yasallaşırsa, daha güvencesiz koşullarda çalışmak zorunda kalacaklar.

İş sözleşmesi 1 Ocak 2019-17 Nisan 2020 döneminde sona erenler ile kayıt dışı çalışan işçiler, çalıştıkları işyerlerine başvuruları ve fiilen çalıştırılmaları durumunda, kapitalist patronlara her ay, SGK'ye ödeyecekleri primlerden mahsup edilmek üzere günlük 44,15 TL destek verilecek. Böylece kayıt dışı işçi çalıştırdığını kabul eden patron işsizlik fonundan destek alacak. Bu patronlara idari para cezası verilmeyeceği gibi, sigorta prim indirimi, teşvik ve desteklerden yararlanacaklar.

Paket yer alan maddeler, İşsizlik Sigortası Fonu'ndan patronlara daha fazla kaynak aktarılmasını sağlıyor. Cumhurbaşkanına kurumlar vergisini 5 puana kadar indirme yetkisi veriliyor. SGK prim ve vergi borçları yapılandırılarak borçların 18 taksitle ödenmesine olanak tanı-

ıyor. Borcunu peşin ödemek isteyenler indirimden yararlanabilecek. Teklif, yurt içi veya yurtdışındaki döviz, altın gibi menkullerini kayıt altına aldırana vergi muafiyeti getirilmesini de öngörüyor.

KÖLELİK PAKETİ ÖRGÜTLÜ MÜCADELEYLE PÜSKÜRTÜLEBİLİR

Paket açıkladığında, sendikalar peş peşe açıklamalar yaparak, bu saldırılara izin vermeyeceklerini duyurdular. TÜMTİS, Hizmet-İş, Tekstil-İş, Petrol-İş, DİSK Genel-İş ve DİSK Nakliyat-İş gibi binlerce üyesi olan sendikalar kırmızı çizgilerini hatırlatarak, yasanın geçmesine "kesinlikle" izin vermeyeceklerini bir kez daha vurguladılar. Yazılı açıklamalar ya da sendika binaları önünde yapılan açıklamalar dışında henüz anlamlı bir tepki ortaya konulmuş değil. Kanun teklifi komisyonlarda kabul edilerek görüşülmeye devam edilirken, sendikalardan yana açıklanmış bir mücadele programı henüz yok.

Salgın sürecinde işçiler ölümle burun buruna çalışırken hiçbir şey yapmayan sendika bürokratlarının safı bellidir. Onlar oturdukları koltuklardan ne işçi sınıfının bedeller ödeyerek kazandığı haklarını koruyabilir ne de saldırıları püskürtebilirler. Onlar işçi sınıfına dönük saldırılara sessiz kalarak ya da göstermelik açıklamalar yayınlamaya ancak bu saldırıların bir parçası olabilirler.

Saldırı yasalarını püskürtecek olan, işçilerin fabrika ve işyerlerinde kuracakları taban örgütlülükleri ve bu temelde yükseltecekleri meşru-militan mücadeledir. Bu saldırılar ancak işçi sınıfının örgütlü mücadelesiyle durdurulabilir.

"Genel grev silahını kullanırsak saldırıyı püskürtebiliriz"

Kayseri'de Karayolları 6. Bölge'ye bağlı çalışan öncü bir işçi, taşeron çalışma üzerine son gelişmeler ve kıdem tazminatı hakkına saldırının da yer aldığı torba yasa tasarısı hakkında Kızıl Bayrak'a konuştu.

"HÂLÂ SORUN YAŞAYAN ARKADAŞLARIMIZ VAR"

-696 sayılı KHK Karayolu işçileri açısından ne gibi sonuçlara yol açtı?

696 sayılı KHK ile sadece 5000 işçi kadro alabildi. Oysa karayollarında kadro hakkından faydalanmak için 20 bin işçi arkadaşımız başvurmuştu. 15 bin arkadaşımız kadro alma hakkından mahrum kaldı ve hala taşeron işçi pozisyonunda kölelik koşullarında çalışıyorlar.

Kadroya geçen arkadaşlarımıza bu denli ağır kriz koşullarında yüzde 4 oranında arttı.

Bir de bizim asıl iş kolumuz inşaat, ancak arkadaşlarımızın bir kısmı farklı iş kollarında gösterildiği için birçok sorunla karşı karşıya kaldılar. Ardından yapılan düzenlemeyle arkadaşlarımızın kadro sorunu çözüldü. Ancak hala sorun yaşayan arkadaşlarımız var.

-Çalışma Bakanlığı'nın son aldığı karar ne anlama geliyor?

696 Sayılı KHK'nın süresi 31 Ekim'de sona eriyor. Yani 1 Kasım'dan itibaren taşeron bünyesinde çalışan işçilerin tümü asıl iş koluna geçecekler.

Güvenlik, genel hizmetler, temizlik vb. Hizmetlerde çalışan işçi arkadaşlarımızın inşaat iş koluna geçişi sağlanacak. Yetkili sendika Yol-İş sendikası olacak. Üyelik işlemlerinin ardından Yol-İş sendikasının imzaladığı toplu sözleşmenin ekonomik ve sosyal haklarından yararlanacaklar.

TORBA YASA: "PATRONA BOLCA KÂR, İŞÇİYE SEFALET!"

-Çeşitli şekillerde de olsa kıdem tazminatının gaspına ilişkin saldırılar sürüyor, bu konuda ne söylemek istersiniz?

Kıdem tazminatı Türkiye işçi sınıfının 90 yıllık kazanımıdır. İşçi sınıfının canının yongasıdır. Son kalesidir. Kıdem tazminatı yükünden sermayeyi kurtarmak için çabalar sürüyor. AKP iktidarı işçinin tepkisini gördüğü için kısa bir süre de olsa kıdem tazminatının fona devrinden vazgeçmiş gibi davrandı. Gelinen yerde kıdem tazminatının parça parça yok edilmesine dönük düzenlemeleri meclis gündemine taşıdılar.

İstihdam paketi adı altında torba yasa 25 yaş altı ve 50 yaş üstü işçilerin kıdem, ihbar, işe geri dönüş davası vb. haklarını yok etmek istiyorlar. Aynı tor-

ba yasada kapitalistlere bolca teşvik, işsizlik fonunun yağmalanması da yer alıyor. Bir defa daha AKP iktidarı patronları koruyor, işçileri yok sayıyor. Öyle ki, patronların ödeyeceği vergi beş puan düşürülüyor, öte yandan milyonların asgari ücretten vergi alınmaması talebine AKP iktidarı kulaklarını tıkıyor. Kaçak işçi çalıştırılmasının önündeki engeller kaldırılıyor. Yani patrona bolca kâr, işçiye sefalet reva görülüyor.

"TOPYEKÜN MÜCADELE!"

-Ne yapmalı?

İşçi sınıfına; 90 yıllık kıdem tazminatını kapitalistlere yedirmemek, yeni istihdam paketi ile daha da genişleyen kölelik zincirini kırmak, 25 yaş altı ve 50 yaş üstü işçilerin hak gaspları planını yıkmak için gerekli olan şey topyekün mücadeledir. İşçi sınıfı ancak birlik olur, sendikalı, sendikasız demeden mücadele eder, genel grev silahını kullanırsa saldırıları püskürtebilir, haklarını genişletebilir.

Güvencesiz çalışma yaygınlaştırılıyor...

Çözüm örgütlü birleşik direnişte!

Dinci-gerici AKP, iktidara geldiği günden bu yana gerçekleştirdiği icraatlarla, sermayeye hizmette sınır tanımadığını/tanımayacağını kanıtladı 18 yıllık iktidarı boyunca işçi ve emekçilerin kazanımlarını hedefleyen bir dizi saldırı yasası çıkarttı. Son olarak meclise sunulan torba yasa ile çalışma yaşamındaki güvencesizliğin kapsamı genişletilmek istiyor. AKP-MHP iktidarı birbirini ilgilendirmeyen birçok yasanın birlikte geçirildiği "torba yasa"larına bir yenisini daha ekleyerek, "istihdamı teşvik" adı altında işçi sınıfının çalışma koşullarını daha da ağırlaştıracak olan yasayı meclise sunmuş bulunuyor.

Torba yasada jokeylerin gelir vergisinin sabitlenmesinden kayıtlı olmayan paraya vergi affı getirilmesine kadar birçok başlık yer alırken, asıl hedef bir kez daha sermayeye yeni teşvikler ile işçilerin kölelik zincirinin daha da kalınlaştırılmasıdır. Torba yasada, işçileri günlük 34 TL'ye mahkûm eden ücretsiz izin uygulamasının uzatılması, sınıfın dörtte birine tekabül eden 25 yaş altı ve 50 yaş üstü çalışanlara dönük koşulsuz belirli süreli iş sözleşmesi dayatılıyor. Bu yasa hayata geçirilirse, işçi sınıfının dörtte birinin emeklilik ve kıdem tazminatı gibi hakları tamamen ortadan kaldırılmış olacak.

Kıdem tazminatının gaspının gündeme gelmesinin işçi sınıfında yarattığı tepkinin farkında olan sermaye devleti, bu yolla işçi sınıfını bölerek, kıdem tazmi-

natı hakkını işçilerin bir bölümü için fiilen ortadan kaldırmış olacak. Böylece sermayenin 40 yıldır talep ettiği kıdem tazminatının gaspı kısmen gerçekleşecek.

Bu denli önemli bir saldırı karşısında sendikalar cephesinden hemen "tepki" yükselmeye başladı. Türk-İş 81 ilde yaptığı "kitlesel" basın açıklamaları ile "Kölelik yasalarına hayır!" demiş oldu. Bu göstermelik eylemlerle yasanın geçmesini engelleyeceklerini iddia eden sendika bürokratlarının yaptığı gerçekte bir görev savmadır. Yaptıkları açıklamada, "Böyle bir düzenlemeye karşı çıkmazsak hem kendimize hem çocuklarımıza çok büyük kötülük yapmış oluruz. İşverenlerin isteklerinin bizim aleyhimize olduğunu biliyoruz. Bu gidişe dur dememiz gerekiyor" diyorlar. Sendika bürokratlarının, işçi sınıfına dönük saldırının kap-

samı ve önemine işaret ettikten sonra, bunu durdurmanın yolunun "kitlesel basın açıklamaları" olduğunu söylemeleri, "dostlar alışverişte görsün" diye sokağa çıktıklarını gösteriyor.

Gerçekleştirilen eylem ve söylemlerle bu saldırının geçmesinin engellenemeyeceğini sendika bürokratları da çok iyi biliyorlar. Bugün sendikaların başına çöreklenmiş bulunan bu işbirlikçiler bir adım atıyorlarsa, bunu da kendi koltuklarının ve ayrıcalıklarının devam etmesi için yapıyorlar. "Kıdem tazminatı kırmızı çizgimizdir" kararı almalarına rağmen saldırı gündeme geldiğinde ciddi bir adım atmayanlardan, asgari ücrette işçinin hakkını yedirmeyiz deyip sonra sefalet ücretine imza atanlardan işçi sınıfına hiçbir zaman hayır gelmemiştir. Her söylemlerinde "iş barışı"ndan dem v-

ran sendikal ağalarının kitabında mücadele, grev, direniş, hak almak vb. yoktur. Tabandan gelen basınla bir mücadele sürecine girdiklerinde ise, işçilerin direncini kırmak, karamsarlık tablosu yaratmak için ellerinden geleni yapıyorlar. Geçmişte söylemde de olsa sınıfa dönük saldırılar karşısında "genel grev"den söz ederlerken, bugün saldırılar bu kadar yoğunken "genel grev" in adını bile anmıyorlar.

İşçi sınıfının bu kapsamlı saldırıları püskürtmek için dün olduğu gibi bugün de kendi gücüne yaslanmaktan başka çaresi yoktur. Türkiye'de derinleşen krizin faturasını işçi sınıfına ödetmek için çalışma yaşamında atılan adımlarla kapitalizmin vahşi sömürü koşulları geri getirilmek istenmektedir. İktidarın hedefi, işçi sınıfının yıllardır grevlerle, işgallerle, direnişlerle kazandığı, önemli bir bölümü gasp edilmiş hak ve kazanımlarını tamamen ortadan kaldırmaktır. Sermaye iktidarı, işçi sınıfının harekete geçmemiş olmasından da yararlanarak saldırılarını daha da arttıracaktır. Hayata geçen her saldırıyı bir başka hak gaspı izleyecektir.

İşçi sınıfı bir an önce harekete geçmeli, haklarını korumak için fabrikalarda tabandan birliğini kurmalıdır. Sonu gelmeyen bu saldırıları püskürtmenin, fabrikalardan başlayarak örgütlü birleşik bir direnişi geliştirmek dışında bir yolu yoktur.

Sendika ağalarından direnişi karalama

törler bu meydana boy gösteriyorlar. Tek amaçları Soma hassasiyetleri üzerinden ülkeyi kargaşaya götürmek."

Tüm imkanlarını madenciler için seferber ettiğini iddia eden Akçul "Kimse bizden ülkeyi, maden işçisini zora sokacak çıkışlar beklemesin. Emekçinin sırtından siyaset yapmayı hiç beklemesin" diye konuştu.

Akçul bir yandan huzur vurgusuyla sermaye devletinin de sıkça kullandığı bir argümanı öne sürdü diğer yandan da gerekirse 'mücadeleci' olduklarını kanıtlamak için Yatağan'daki direniş örneğine sarıldı. Yatağan direnişinde ise sendika ağaları sükuneti salık verirken maden ve enerji işçileri fiili-meşru mücadele yolu-

nu seçmişti. Sendikal bürokrasinin 447 günlük direnişi hatırlatması bu yanıla aradan geçen zamanla rol çalma girişimidir. Fakat aynı bürokrasinin ruhuyla bugün Yatağan madenlerinde artan korona vakalarına dair tek bir eylem ortaya koymamaları bu sahiplenmelerindeki riyakarlığı gösteriyor.

Akçul'un açıklamasında bir diğer noktaysa mücadeleciler işçilerin fiili-meşru yöntemlerine dairdi. İşçilerin gayrimeşru bir şekilde haklarının gasp edilmesine karşı sendika ağaları olarak sessiz kalmalarını «meşruiyet» demagojisiyle savunan Akçul, şunları ifade etti: "Biz, seviyesi olmayan, karşılığı olmayan, meşruiyeti olmayan, gerçekliği olmayan

söylemlerle sizlerin karşısına çıkamayız. Bundan da hicap duyarız."

Akçul'un saldırgan sözleri DiSK Tekstil, Türk Metal'de örnekleri apaçık bir şekilde görülen, patron ve hükümet destekçisi bürokrasinin açıklamalarından kopyalanmıştı. Taban örgütlülüklerini, fiili-meşru mücadele yol ve yöntemlerini, bürokrasiye karşı çıkışları aynı "provokatörler" söylemiyle karşılayan sendika ağalarının bugün eylem yapmasının bile nedeni işçilerden duydukları korkudur.

Maden işçilerinin alay komutanına seslenişindeki gibi işçilerin korkusu yok, sermaye devletinin, burjuvazinin, sendika ağalarının korkusu var. Daha önce linçle Soma'dan atmaya çalıştıkları maden işçilerinin örgütlenmesine emek verenleri hedef alan açıklamanın da etkisi olmayacaktır.

Sendika ağaları maden direnişini hedef aldı. Türkiye Maden İşçileri Sendikası (Maden-İş) Manisa Soma'daki Cengiz Topel Meydanı'nda basın açıklaması gerçekleştirdi. Sendikal bürokrasinin tüm ruhunu taşıyan açıklama Genel Başkan Nurettin Akçul tarafından yapılırken arkasında maden işçileri değil kendisi gibi takım elbise giymiş bürokrat yığınıyla konumlandı.

Madenlerde iş cinayetleri olurken, iş güvenliği önlemleri alınmazken, tazminatsız hukuksuz işten atmalar yaşanırken seyretmekle yetinen Maden İş Genel Başkanı Nurettin Akçul, günlerdir hakları için saldırılara rağmen direnen madencilere ve Bağımsız Maden İş Sendikası'na şu sözleri ile saldırdı:

"Maden işçisine zerre kadar hayır olmayan, hayır tarafında bezi olmayan, kökü dışarıda isimler, seyyar provoka-

Saldırıları ve dayanışma sorumluluğu

Türkiye’de pandemi süreciyle birlikte siyasal, ekonomik ve sosyal planda her geçen gün ağırlaşan bir tablo ile karşı karşıyayız. Derinleşen çok yönlü kriz karşısında AKP-MHP koalisyonu, ayakta kalabilmek için, dışarıda savaş ve saldırganlık, içeride baskı ve terör ile yol almaya çalışıyor. 7 Haziran seçimleri ile 15 Temmuz darbe girişimi sonrası süreçte sola, ilerici güçlere, Kürt hareketine ve toplumsal muhalefet yönelik olarak tırmandırılan saldırılar gelinen yerde yeni bir boyut kazanmış bulunuyor.

Dünyayı etkisi altına alan pandemi sürecini yönetmekten aciz olan AKP-MHP iktidarı, bu süreci fırsata çevirerek, işçi ve emekçiler üzerinde ağır ekonomik ve sosyal yıkımlara yol açmış durumda. Açlığın ve yoksulluğun derinleşmesi, işsizlik, kuralsız ve güvencesiz çalışma, eğitim ve sağlık haklarından yoksunluk vb. sorunlar, bu tablonun yansımaları. Tüm süreç boyunca izlenen gerici ve kutuplaştırıcı politikalar ise tabloyu daha da ağırlaştırıyor.

İşçi sınıfının kazanılmış haklarından geriye kalanlar bir bir gasp edilirken, toplumsal muhalefeti sindirme hamleleri devam ediyor. Kürt hareketine dönük operasyonların ardı arkası kesilmiyor. Türkiye Barolar Birliği ve Türk Tabipler Birliği gibi meslek örgütleri hedef haline getiriliyor.

Nispeten dinamizmini koruyan kadın hareketi dışta tutulursa, toplumsal muhalefetin diğer bileşenleri belli tepkiler verseler de, henüz saldırıları püskürtmeye yetecek güç ve irade ortaya konulamıyor. Ekonomik, sosyal ve siyasal planda yaşanan kapsamlı saldırılar geniş emekçi kesimlerde öfke ve tepki birikimine yol açsa da, henüz saldırılara yanıt üretilemiyor. Bu tablo ilerici kesimlerde ve toplumsal muhalefette umutsuzluğu besliyor.

KARANLIK TABLODAN ÇIKIŞ YOLU

AKP-MHP koalisyonunun giderek daha da koyulaştırdığı bu karanlık tablodan nasıl çıkılacağı tartışma konusu olmaya devam ediyor. Burjuva solundan reformist sola geniş bir kesim, yine AKP’yi sandıkta altetme tartışmalarını yürütüyor. AKP karşıtı tüm güçleri kapsayacak “demokrasi cephesi”, “demokrasi için birlik” vb. önerilerle beraber erken

Direnişlerin nasıl sonuçlanacağı bir dizi etkene bağlıdır. En önemlisi ise sınıf dayanışmasının yükseltilmesidir. Varolan direnişlerle çok yönlü bir dayanışmayı örgütlemek, eylemli desteği büyütme, aynı zamanda bu direnişleri diğer sınıf bölüklerine taşımak, yapılması gerekenlerin başında geliyor.

seçim tartışmaları alevlendiriliyor. Parlamento çözüm çıkış yolu olarak sunuluyor. 7 Haziran seçimlerinden bu yana parlamento alanda yaşanan hüsrana ve geniş kitlelerde yarattığı umutsuzluğa rağmen, hala meclis adres olarak gösterilmeye, umutlar sandığa havale edilmeye çalışılıyor.

Oysa, tek adam rejiminin yarattığı bu boğucu atmosferi ancak, sandıktan çıkacak sonuçlar değil işçi sınıfının merkezinde yer aldığı birleşik bir kitle hareketi dağıtabilir.

İşçi sınıfının mevcut geriliği nedeniyle Türkiye solunda sınıf hareketine duyulan güvensizlik yeni bir olgu değil. Türkiye solu ileri çıktığı dönemlerde dahi sınıfa duyduğu bu güvensizliği aşamamıştır. Oysa işçi sınıfı bilinç ve örgütlenme planındaki tüm geriliğine rağmen hep bir hareketlilik içinde olmuştur ve hala da tüm zayıflığına rağmen toplumun hareketlilik içindeki kesimlerinden biridir.

Bugünkü kapsamlı saldırıları ancak sınıfın birleşik örgütlü mücadelesi püskürtülebilir. Sınıf hareketinin parçalı yapısına, işçi sınıfının geri bilincine ve örgütsüzlüğüne rağmen, biriken öfke ve tepkinin kendini açığa vurması, ölü toprağını üzerinden atması kaçınılmazdır. Bunun için de işçi sınıfına güç ve moral verecek, örnek olacak öncü çıkışlar bir ihtiyaçtır.

Son süreçte bir dizi tekil işçi eyle-

mi gerçekleşmektedir. Soma ve Ermenek’teki madencilerin, Systemair HSK işçilerinin ve Bimeks işçilerinin direnişleri öne çıkıyor. Uygulanan baskı ve teröre karşı kararlı duruşları toplumsal muhalefetin tabanında da önemli bir moral etki yaratıyor.

Maden işçileri, Soma ve Ermenek olmak üzere, iki koldan Ankara’ya yürüyüş gerçekleştiriyorlar. 748 işçi adına yürüyen Soma işçileri, yıllardır ödenmeyen tazminatlarının ödenmesini istiyorlar. Ermenek maden işçileri ise, bir yılı aşkın ödenmeyen maaşları, tazminatları ve diğer alacakları için yürüyorlar. Maden işçileri, alacaklarının ödeneceğine dair söz verilmesine rağmen, iki ayrı noktada bekleyişlerini sürdürüyorlar.

Bimeks işçileri ise, dört yıldır ödenmeyen maaşları ve tazminatları için kararlılıkla direniyorlar. Kuralsız ve güvencesiz çalışma dayatması ve haklarının gasp edilmesi karşısında işçiler direniş yolunu tutuyorlar.

Kuralsızlığın boyutlanarak devam ettiği pandemi sürecinde, sermaye sınıfının saldırılarına parça parça yanıt verilmeye başlandı.

Ücretsiz izin uygulamasına ilk tepkiler, sendikalaşan ve bu nedenle ücretsiz izne çıkarılan işçilerden gelmeye başladı. Sinbo işçileri gündür eylemli tepkilerini ortaya koyuyorlar. Kadri Uğur Tekstil’de

sendikalaşan işçiler ücretsiz izin saldırısını geri püskürttüler. Sendikalaşan Chen Solar işçileri, iş bırakma eyleminin ardından ücretsiz izin uygulamasına son verdikleri gibi, kapitalist patronun yetki itirazını da engellediler. Systemair HSK’da da sendikalaşmalarının ardından dayatılan ücretsiz izin dayatmasına karşı metal işçilerinin eylemleri devam ediyor.

İşçilerin bu meşru mücadeleleri çok yönlü bir kuşatma altında olan ve çıkış arayan işçi sınıfına güç ve moral veriyor ve izlenmesi gereken yolu gösteriyor.

Gerçekleşmekte olan tekil direnişlerin nasıl sonuçlanacağı bir dizi etkene bağlıdır. En önemlisi ise sınıf dayanışmasının yükseltilmesidir. Dolayısıyla, bu eylemlerin kazanımla sonuçlanması için destek ve dayanışmanın örgütlenmesi büyük bir önem taşıyor. Varolan direnişlerle çok yönlü bir dayanışmayı örgütlemek, eylemli desteği büyütme, aynı zamanda bu direnişleri diğer sınıf bölüklerine taşımak, yapılması gerekenlerin başında geliyor.

Sermayenin ve sermaye iktidarının çok yönlü ve kapsamlı saldırılar karşısında mevcut tabloyu değiştirmek ve bir çıkış yaratabilmek için, işçi sınıfının diğer bölükleri içinde mücadeleyi örgütleme çabalarının yanısıra, varolan direnişlerle dayanışmayı yükseltmek güncel bir sorumluluktur.

“Birlik olduğumuzda yapamayacağımız şey yok!”

Pandemi süreci devlet tarafından çok kötü yönetiliyor. Yoksulları yoksullukları ile baş başa bıraktılar. Zenginler ise zenginliğine zenginlik kattı. İnsanlar bu süreçte gerçekten aç kaldı. Özellikle ücretsiz izin uygulaması ile bizzat devlet insanları açlığa mahkum etti. Meclisin torbaları bitmiyor. Bu torbalardan biz işçi ve emekçiler lehine hiçbir şey çıkmıyor. Son torba yasa ile yine birçok hakkımızı gasp etmeye hazırlanıyorlar.

Benim okula giden bir oğlum var. Bu süreçte eğitimi tamamen bitirdiler. Uzaktan eğitimi dahi doğru düzgün veremediler. Çocuklarımızın eğitim için ihtiyacı olan araç-gereçleri vermekten aciz bir iktidar var. Ödediğimiz vergiler saraya, sermayeye akıyor. Kesinlikle

bize dönmüyor.

Her akşam pandemiyle ilgili sayılar açıklıyorlar fakat bunların gerçeği yansıtmadığı ortada. Gerçekte çok daha fazla ölüm ve vaka/hasta var. Ancak rakamı düşük gösteriyorlar. Devlet sayıları düşürme mücadelesi verirken pandemi ile asıl mücadeleyi doktorlarımız, hemşirelerimiz yani sağlık emekçileri veriyor. Sağlık Bakanı vb. ise cumhurbaşkanının kuklası olarak hareket ediyor.

Kıscası sorunlarımız saymakla bitmez. Birlik olmadığımız sürece biz bu yağmayı, talanı, yalanları çekmek zorunda kalırız. Birlik olduğumuzda ise yapamayacağımız şey yok!

TUZLA'DAN BİR YEMEKHANE EMEKÇİSİ

“İşten atılmayı diler olduk!”

Pandemi sürecinin başından beri devletin eksik bıraktığı birçok nokta var. Sürecin tüm yükü işçi ve emekçilerin sırtına yıkıldı. Kaderimize terk edildik adeta. Pandeminin ilk evrelerinde insanlar bireysel önlemler almaya çalışıyordu. Ama baktılar iş yok, aş yok, hayatlarını hiçe sayarak çalışmak zorunda kaldılar. İnsanlar iki seçeneğe sıkıştırıldı: Salgın ya da açlık. Mecburen kötü koşullarda, risk altında çalışmak zorunda kaldık. Biz işçiler isterdik ki, ekonomi işçilerin sorunlarını çözmek üzerinden planlansın, ama devlet din-imandan girdi İBAN'dan çıktı. Türkiye, alınan önlemler ve yurttaşlara bu süreçte verilen destekler konusunda en geri ülkelerden biri. Salgında da, doğal afetlerde de devlet işçi ve emekçilere hiçbir bütçe ayırmıyor, kendi haline bırakıyor.

Ben bir deri işçisiyim. Deri fabrikalarında sağlık açısından da, ekonomik açıdan da hiçbir önlem alınmadı. Ücretsiz izne çıkarıldım, işsizliğimden yiyorum şu anda. İşsizlik maaşı bizim için güvenceydi bir yerde, onu da bu yolla iç ettiler. Yarınımız öyle belirsiz ki, hiçbir güvencemiz yok. İşe giderken sabah bir maske veriyorlar, rutin önlemlerden olan ateş ölçme dahi yok. İnsanların psikolojisi öyle bir bozulmuş ki, verilen maskeyi dahi takmak istemiyor. Tüm gün için bir maske vermenin göstermelik olduğu belli. Bu yüzden hem buna tepki olarak hem de “artık ne olacaksa olsun” bakışıyla maskeyi takmak dahi istemiyor işçiler.

Deri fabrikalarının hemen hepsinde

virüs çıktı. Öyle ki 60 işçinin çalıştığı bir fabrikada 45 arkadaşımızın Covid-19'a yakalandı, buna rağmen üretim durdurulmadı. Yüksek riske rağmen kalan işçilerle üretimi sürdürdü patron. İyileşen tezgah başında yerini aldı, bu arada diğeri hastalandı, karantinaya alındı. Bu fabrikada yaşananları gizlediler. Oradaki işçi arkadaşlarımız kaderleriyle baş başa bırakıldı.

Virüs bir yandan hızla yayılırken deri fabrikalarındaki bir diğer sorun da kısa çalışma ve ücretsiz izin uygulamaları. Kısa çalışma ödeneğine başvurmamayan ya da ücretsiz izin kullandırmayan fabrika yok gibi. Bu uygulamalar bittiğinde deri fabrikalarında kıyım yaşanacak. Ama işçiler olarak neredeyse işten atılmayı diler olduk. Çünkü ücretsiz izinde ya da kısa çalışma ödeneğinde ne doğru düzgün maaş var ne iş var ne de başka bir işe gidebiliyorsun. İşsizlik hakkımız da tüketiliyor. Yarın yasak bittiğinde işsiz kalırsak ne yaparız bilmiyoruz.

İşçiler olarak artık sesimizi duyurmaliyiz. Durum artık çok kritik. İşçiler ne yapacağını bilmiyor, nereye gideceğini bilmiyor. Sendikalar da sessiz kalıyor, “süreç bunu gerektiriyor, yasalar böyle” diyerek işçiyi oyuyorlar. İşyerinde muhasebeci ne diyorsa sendikacı da bunu onaylıyor. Sendikaya gidip yaşadığımız sorunları anlattığımızda “doğrudur” deyip gönderiyorlar. Bir atasözü vardır; ağlamayan bebeğe süt vermezler. Birlik olmak, mücadele etmek tek çaremiz.

TUZLA'DAN BİR DERİ İŞÇİSİ

Yağma, soygun, rant ve savaş bütçesi

Yeni bütçe tasarısı geçtiğimiz günlerde meclise sunuldu. Meclisteki tartışmaların sarayda hazırlanan bütçede bir değişikliğe yol açmayacağı biliniyor. Zira AKP-MHP oylarıyla meclise sunulan her tasarı tartışmasız geçiriliyor. Yeri geldiğinde meclise sunulmasına bile gerek duyulmadan kanun hükmünde kararname bir gecede çıkarılıyor.

Hazırlanan bütçe tasarısına bakıldığında, tek adam rejiminin iktidarını kalıcılaştırma, rüşvet, talan, savaş ve baskıyı artıracak şekilde kurumları tahkim etmek hedefiyle harekete geçtiği görülüyor.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanan ve 2021-2023 dönemini kapsayan Orta Vadeli Mali Plan'ın (OVMP) Resmî Gazete'de yayınlanmasıyla, bakanlık ve kurumların bütçede alacakları paylar da netleşti. Birçok bakanlığın bütçesi azaltılırken Eğitim, Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Millî Savunma Bakanlığı ve Diyanet İşleri'nin bütçesi artırıldı.

Emekçiler sağlık hakkına ulaşmakta güçlük çekerken, korona virüs salgınıyla birlikte bu sorun iyice derinleşti. “Paran kadar sağlık” denilerek emekçiler ölüme terk edilirken, özel hastanelere aktarılan kaynaklarla sağlık sektörü rant alanına çevrildi. Devlet bütçesinden şehir hastanelerin ödenen kira ve hizmet bedeli 8 ayda 5 milyar 133 milyon liraya ulaştı. Bu ödemeler, şehir hastanelerinin ülke kaynaklarını kara delik gibi yuttuğunu gösteriyor.

Bütçeden eğitime ayrılan payın artması da, nitelikli ve ulaşılabilir eğitim için değil özel okullara daha fazla kaynak aktarmak içindir. Sağlık Bakanının özel hastane sahibi olması gibi gibi Eğitim Bakanının da özel okul sahibi olması, aktarılabilecek kaynağın kimlere hizmet edeceğini

ortaya koymaktadır. Salgındaki tırmanmaya rağmen uzaktan eğitim masraflarından kaçınan rejim, yüz yüze eğitimi başlatarak öğretmenleri, öğrencileri, velileri salgınla baş başa bırakmıştır. Özel okul sahipleri ise vergi indirimi ve bütçeden aktarılan kaynaklarla sermayesine sermaye katmıştır. Millî Eğitim Bakanı Ziya Selçuk'un 2002 yılında 10 bin liraya kurduğu Maya Okulları, sermayesini 18 yılda 15 milyon liraya çıkarmıştır.

Kölelik demek olan yeni çalışma rejimini kalıcılaştırmak için adımlar atan ve emekçileri açlığa mahkum eden AKP iktidarı, öte yandan olası bir seçimde emekçilere rüşvet dağıtabilmek için Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bütçesini artırmıştır.

Millî Savunma ve İçişleri Bakanlıkları ise gerici-faşist iktidarın ayakta kalmasını sağlayan en önemli dayanaklarıdır. Düzen muhalif güçleri bastıracak kolluk kuvvetlerinin finansmanı için, ülke içi ve dışı operasyonlar için bütçeden ayrılan pay sürekli büyümektedir.

Dinci-faşist rejim gerici ideolojisini yayabilmek için Diyanet İşleri Başkanlığına para musluğunu sürekli açık tutmaktadır. Sekiz bakanlığı geride bırakan Diyanet İşleri Başkanlığı bütçesi yüzde 34 artırılarak 10.5 milyar liraya çıkartılmıştır. Ayrıca en çok ek ödenek alan kurumdur. Bütçenin yanı sıra, 2020-2022 yılları için toplam 37 milyar TL ek ödenek öngörülmektedir.

İşçi ve emekçilerin vergileriyle oluşan devlet bütçesi sermaye iktidarı tarafından yağma, talan, rant, rüşvet, baskı, terör, gericilik ve yayılmacı savaşlar için kullanılmaktadır. Bir yandan sermayeye kaynak aktarılırken, gerici-faşist iktidarı ayakta tutabilmek için de baskı ve terör aygıtları tahkim edilmektedir.

Dinci-faşist iktidar saldırganlaşıyor

İşçi ve emekçilerin ülke tarihinin en kapsamlı ekonomik krizi altında yaşam savaşı verdiği günlerden geçiyoruz. Milyonların sırtına yüklenen pandeminin ve krizin ağır faturası işsizliği, sosyal sorunları, ekonomik yıkımı daha da derinleştiriyor. Dövizin hızla yükselişi milyonlarca emekçinin yaşam koşullarını ağırlaştırıyor. Temel tüketim kalemlerine yapılan zam furçası ile birlikte sefalet ücretleri de hızla eriyor.

Servet-sefalet arasındaki uçurum her geçen gün büyürken, kapitalizmin daha çok kâra dayalı işleyişinin neden olduğu çarpıklıklar tüm çıplaklığı ile gözler önüne seriliyor. Pandemi sürecinde te-kellerin kârlarındaki artış ve dolar zenginlerine yenilerinin eklenmesi, milyonların içine sürüklendiği sefalet sayesinde mümkün olabiliyor ve bu gerçeğin üstü artık örtülemiyor. Geniş tanımlı işsizliğin ülke nüfusunun üçte birine ulaştığı bir dönemde emekçiler pandemiden ölmek ile açlıktan ölmek ikilemi arasına sıkıştırılıyor. Sermaye sınıfı için çıkarılan torba yasalar, vergi affı, esnek çalışma ve düşük ücretleri kalıcılaştıran kısa çalışma ödeneği, ücretsiz izin uygulamaları ile pandemi süreci emekçileri azgınca sö-mürmek için fırsata çevrilmiş bulunuyor.

Üretim ve hizmet sektöründe çalışma koşulları dayanılmaz boyutlara ulaşmıştır. Türkiye sanayisinin lokomotifi olan

İstanbul ve tüm Marmara bölgesindeki Covid-19 vaka/hasta sayısının ülkedeki toplam sayının yarısına ulaşması, fabrikalardaki kölece çalışma koşullarının bir yansımasıdır. Öte yandan sağlık, eğitim, belediye hizmetleri gibi alanlarda çalışan emekçilerin en yaşamsal ihtiyaçları karşılanmıyor. Pandemi bahane edilerek kazanılmış haklarına göz dikiliyor, uzun çalışma saatleri dayatılıyor, yaşamlarını tehdit eden koşullar altında çalışmak zorunda bırakılıyorlar.

Pandemi döneminde ekonomik-sosyal yıkımın dozunun artmasına paralel olarak toplumsal muhalefete yönelik faşist baskı ve zor daha da şiddetlenmektedir. Faşist-dinci iktidarın yükseltmeye çalıştığı korku duvarlarına rağmen milyonların biriken öfkesini daha yüksek sesle dillendirmeye başladığı, işçi ve emekçi eylemlerinin arttığı bir döneme girmiş bulunuyoruz.

Geçmişten bugüne emekçilerin sö-mürüye karşı verdiği hayatta kalma mücadelesinin adı "ekmek kavgası"dır. "Ekmek" binlerce yıldır yoksullukla boğuşan emekçilerin sofrasında maliyeti en düşük gıda olarak vazgeçilmez bir yere sahip olmuştur. Bu nedenle emekçiler için sembolik bir anlamı da vardır. Dolayısıyla sınıf mücadelesinin dinamiklerinin güçlenmeye başladığı bir süreçte ekmeğe yapılan zammın dahi sosyal mücadeleyi ateşle-

yebilecek bir kıvılcıma dönüşmesinden korkulmaktadır. Bu korkuyu yaşayanlar 18 yıldır sermaye düzeninin dümeninde oturan AKP ve onun son süreçteki ortağı MHP'dir.

İstanbul'da ekmeğe yapılan zammın ardından Bahçeli'nin başlattığı "askıda ekmeğe" kampanyası ile yoksulluğa dair demagogiler düzen siyasetinin gündemine oturdu. Dinci-faşist rejim her geçen gün artan sorunlara çözüm üretmek bir yana krizleri daha da derinleştirdiği için hızla itibar yitirmektedir. Sermaye iktidarı elindeki tüm olanaklara rağmen emekçi kitlelerin tepki ve hoşnutsuzluğunun büyümesine engel olamıyor. Dışarıda savaş ve saldırganlık, içeride ekonomik-sosyal yıkım, buna eşlik eden zorbalık ile birlikte sermaye düzeni her alanda derin bir kriz yumağı ile sarılmış durumdadır. Rejimin esas korkusu, tüm dünyada güçlenen sosyal mücadelenin Türkiye'yi de etkisi altına almasıdır.

Bundan dolayıdır ki, toplumsal meşruiyetini yitiren sermaye iktidarının şefleri ve tüm sözcüleri el birliği halinde demokratik hak ve özgürlüklere saldıran açıklamalar yapıyorlar. Henüz sesi zayıf çıkan toplumsal muhalefeti hedef alarak kudurgan bir üslupla tehditler savurmaları, yükselecek sosyal mücadelenin iktidarlarının temellerini sarsacağına farkında olmalarındandır.

Bunun içindir ki, düzen muhalefetinin yoksullukla ilgili ürkek açıklamaları bile akıl almaz bir tepkiyle yanıtlanmaktadır. Faşist partinin başkan yardımcısı Semih Yalçın'ın, CHP çizgisinde bir köşe yazarı olan Necdet Saraç'ın kaleme aldığı "Sokak hazır, muhalefetin silkelenmesi bekliyor!" başlıklı yazısı üzerinden tehditler savurmasıyla başlayan açıklamalar, Bahçeli'nin saldırganlaşmasıyla daha da sertleşti. Faşist partinin sözcüsü önce yoksulluk bahanesiyle halkın sokaklara döküleceği ve sonucunda da "sivil darbe" yapılacağı yönünde açıklamalar yapmıştı. Bahçeli ise işi işçi ve emekçileri açıktan tehdit etmeye varılarak, "Hele bir çıksınlar da sokağa görsünler dünyanın kaç bucak olacağını. Türkiye Cumhuriyeti sokakta bulunmadı, sokakta bırakılmayacak, sokak serserilerine teslim edilmeyecektir" sözleriyle, her zaman yükledikleri kirli misyonu ortaya koydu.

Sınıf devrimcileri başta olmak üzere ilerici güçlerin, öncü işçi ve emekçilerin temel görevi sermaye uşaklarının korkularını gerçek kılacak bir sorumlulukla hareket etmektir. Yoğunlaşan ekonomik, sosyal ve siyasal saldırılara karşı işçileri ve emekçileri taban örgütlenmeleri üzerinden birleştirmek ve harekete geçirmek için seferber olmaktır. Üretim alanları başta olmak üzere yaşamın her alanında devrimci alternatifi güçlendirmektir.

Kötü olan şeylere çözüm bulunamadığında, kötü olana alışmak "çözüm" oluyor. İş cinayetlerinin yoğun olduğu yerlerde bazen yaşamını yitiren işçinin üzerine gazete örtülüp çalışma sürdürülebiliyor. Tuzla Tersanelerinde yaşanan bir gerçeklik bu.

Korona virüs salgını konusunda da benzer bir durum yaşanıyor. 11 Mart'ta ilk Covid-19 hastası resmi olarak kabul edildiğinde toplum adeta teyakkuza geçmişti. Yaşanan tedirginlik çıplak gözle dahi görülüyordu.

AKP-MHP iktidarı çarklar dönsün diye "normalleşme"yi dayattığında, sağlık meslek örgütleri bu yapılanın hiçbir bilimsel dayanağı olmadığını söylediler. Buna rağmen "normalleşme" sürecine geçildi. "Normalleşme"ye geçerken tüm sorumluluğu halkın üstüne yıkan iktidar, hemen her vaka artışında tam bir yüz-

Alışmamalı, mücadele etmeliyiz!

süzlükle halkı suçladı.

Kullandıkları test kitleri sadece yandı-para kazandırdı. Bilimsel olarak yeterli olmayan, yani hastalığı tespit edememe olasılığı çok fazla olan kitlerle yapılan testlerle de vaka değil "hasta" sayılarının açıklandığı itiraf edildi. Tüm bu yaşananlara karşı toplumda ölümcül bir alışkanlık oluştu.

Hastalanan ve hayatını kaybedenlere ilişkin resmi rakamların gerçeği yansıtmadığını, Türk Tabipleri Birliği defalarca açıkladı. Açıklanan verilerine göre bile her gün 60-70 kişi yaşamını yitiriyor. Yaşamını yitirenlerin birinin annesi, babası, çocuğu, kardeşi... Ama yandaş medya insanlardan değil rakamlardan söz ediyor. Artık ölümlere öylesine alışıldı ki,

üzülmek bir yana korku bile duyulmuyor. Çünkü emekçiler gerçek anlamda açlıktan ölme riskiyle karşılaşılıyorlar.

Sosyal mesafeyi koruma çağrıları yapılırken, işçiler fabrikalarda dip dibe çalışmak, otobüslere sıkış-tepiş binmek zorunda kalıyorlar. Buna rağmen iktidardakiler, yüzleri kızarmadan emekçilere "dikkatli olun", "kurallara uyun" diye vaaz veriyorlar.

AKP-MHP iktidarı korona salgınında "Azrail'in taşeronluğunu" yapıyor. Ölüm tüm ülkede kol geziyor. Ölümü engellemek için gerçek çözüm mücadele etmektir. Bu mücadele elbette sağlık çalışanlarını değil AKP iktidarı ile birlikte sermaye düzenini hedef almalıdır.

Covid-19 tanılı hastalar ile hastaneye

muayeneye için gelenlerin aynı ortamda olması "sağlıkta dönüşüm" politikasından bağımsız değil, hatta doğal bir sonucudur. Bu ortamlarda en çok da sağlık emekçileri bulunuyor, en fazla onlar mağdur oluyorlar.

Çözüm örgütlü tepkidir. Örgütlenmek, sorunun asıl kaynağına tepki gösterebilme gücüne ulaşmaktır. Sorunun kaynağına müdahale edebilmek güç olmayı, yani örgütlülüğü gerektirir.

Örgütsüzlük güçsüzlükle eş anlamlıdır. Güçsüzlük durumunda kötülöklere, hatta ölüme alışmak "çözüm" gibi görünür. Ama yarın hayatını kaybeden 60-70 kişiden biri anneniz, babanız, çocuğunuz, sevdiğiniz hatta siz olabilirsiniz.

O halde çözüm ölümlere alışmak değil, ölümlü dayatan sisteme karşı örgütlü mücadeleyi yükseltmektir.

H. ORTAĞI

Çeteleşen devlet ve çürüyen burjuva siyaseti

Geçtiğimiz hafta, kontr-gerillanın en kirlî, en karanlık, en eli kanlı dört şefinin bir araya geldiğini gösteren bir fotoğraf servis edildi. Çakıcı'nın yakın dostu olan faşist mafya bozuntusu Üzeyir Çakmaktaş'ın paylaştığı fotoğrafta, Emekli Korgeneral Engin Alan, emekli Albay Korkut Eken, organize suç örgütü liderliğinden hüküm giymiş Alaattin Çakıcı ve eski İçişleri Bakanı Mehmet Ağar birlikte görülüyor.

Bodrum Yalıkavak Marina'da bir arada görülen "derin dördlü"nün karesi, burjuva siyasetteki çürümenin ve çeteleşen devlet gerçeğinin resmi oldu. Her türlü kirlî, kanlı işlerin ve ilişkilerin simge isimleri olan bu "dördlü"nün bir araya gelmesinin kamuoyuna özellikle sunulması, bu çirkefliği toplum nezdinde meşrulaştırmak gibi temel önemde bir amacı da işaret ediyor. Üzeyir Çakmaktaş'ın, "derin dördlü"nün fotoğrafıyla ilgili Twitter hesabındaki paylaşımında dile getirdiği "Türk Devleti ilelebet varolsun diye her zorluk ve meşakkati göğüsleyen, zindan dahil bu uğurda en ağır bedelleri ödeyen kahramanlarımız" ifadesi de aynı amaca hizmet ediyor. Karanlık dönemin başbakanı Çiller de, Susurluk kazasından bir süre sonra katil Çatlı'yı kastederek, "Devlet için kurşun atan da yiyen de bizim için şereflidir" derken, aynı amacı güdüyor.

Bu fotoğraf, Kasım 1996'da Susurluk'ta meydana gelen kazanın ardından ortaya serilen devlet-siyaset-mafya ilişkilerinin ortaya saçıldığı "Susurluk çete-

si" fotoğrafını akla getirdi. Susurluk'ta ortalığa saçılan bir başka "derin fotoğraf", "teröre karşı mücadele" ve "ülkenin bütünlüğü" adına devletin çeteleşip mafyalaştığı dönemi hatırlattı. Söz konusu dönem, özellikle Kürt halkına karşı yargısız infazların, kaybetmelerin, asit kuyularının, akıl almaz işkencelerin, köy yakmaların, toplu cinayetlerin, bin operasyonların ve şimdiki gibi burjuva hukukunun bir yana bırakıldığı bir dönemdir. Bodrum'da yan yana gelen isimler de o dönemin mimarları, devlet adına işlenen en ağır suçların baş sorumluları arasındadır. Geçmişin tüm eli kanlı katilleri ve mafya süprüntüleri "kahraman" ilan ediliyor. Ankara'da 1978 yılında 7 TİP'li gencin katili olan Haluk Kırcı gibileri televizyonlara çıkartılarak toplum nezdinde meşrulaştırılmak isteniyor.

Fotoğrafın birçok tartışmayı gündeme getirdiği ve tepkilere konu olduğu bir süreçte Çakıcı, "yakın dostum" dediği CHP'li Edirne Belediye Başkanı Recep Gürkan'ı makamında ziyaret etti. Gürkan tarafından onur konuğu gibi ağırlanan bu katile, 1927 yılında Fransız fotoğrafçının çektiği Atatürk portresinin orijinalinin hediye edilmesi skandala ek bir boyut kazandı. Belediye Başkanının facebook hesabından yaptığı, "Sayın Alaattin Çakıcı, Belediyemizdeki Ulu Önderin 4 gece konakladığı Atatürk Odası'nı ve bizleri ziyaret etti. Kendilerine Atatürk portresi ve Belediyemiz tarafından basılan Nutuk kitabını hediye ettik" paylaşım da sözkonusu zati ve ziyaretini meşrulaştırmak için-

di. Çakıcı'nın Gürkan'ı ziyaretinde yanına aldığı isimler ise ilişkiler ağını göstermesi açısından ayrı bir fotoğraf sunuyor. Bu rezalet karşısında susan CHP Genel Merkezi, CHP içinden "Gelecek İçin Biz" oluşumunun gösterdiği tepkinin ardında sinik bir açıklama yapmak zorunda kaldı.

Sermaye düzeni ve onun dümenindeki faşist AKP-MHP bloku, ekonomik, politik ve ideolojik olarak bir tıkanma ve çaresizli yaşamakta, ahlaksızlığın dipsiz çukurunda debelenmekte, meşruiyeti giderek zayıflamaktadır. Büyük bir çıkmazla yüz yüze olan rejim, çıplak zora başvurmadan ve bunu tırmandırmaktan başka bir yol bulamamaktadır. Böyle bir dönemde eli kanlı katillerin buluşması, bir mafya liderinin belediye başkanını ziyaret etmesi, Bahçeli'nin grup toplantısında yaptığı konuşmada, "Siyaseti sokağa havale edenlerin sonu meçhuldür... Hele bir çıksınlar da sokağa görsünler dünyanın kaç bucak olacağını... sokak, sokak serserilerine teslim edilmeyecektir" tehditleri savurması, tüm bunlar devletin karanlık dehlizlerinde kirlî işler için hazırlıklar yapıldığını gösteriyor. Yasa, hak-hukuk tanımayan, keyfiligi ve kuralsızlığı bir çizgi haline getiren gerici-faşist rejimin ilerici-devrimci güçlere gözdağı vermeyi hedeflediği anlaşılıyor.

'90'lı yılların kanlı ve kirlî isimlerinin bir arada olduğu kare, aynı zamanda AKP-MHP faşist blokunun resmidir. İhtiyaç duyulduğunda bütün özel savaş merkezlerinin, cinayet çetelerinin harekete geçmeye hazır olduğunun göstergesidir.

Bahçeli-Erdoğan'ın talimatıyla serbest bırakılan faşist çeteler, katiller ve mafyacılar yeni görevlerinin başındadır. Bu aynı zamanda, faşist rejimin her tür suçta buluşmuş çetelere ve mafyaya muhtaç hale geldiğini göstermektedir.

SUSURLUK'TAN BUGÜNE DEVLET VE DÜZEN GERÇEĞİ

Susurluk kazası, sermaye devletinin emekçilere, devrimci sol akımlara ve kardeş Kürt halkına karşı bir suç ve cinayet şebekesi haline geldiğini gözler önüne sermişti. Uyuşturucudan kumara, gasptan para tahsil etmeye kadar her türlü kirlî işin arkasında devletin tepesindeki şahsiyetlerin bulunduğunu ortaya koymuştu. Türk devletinin mafyalaşmış bir kontr-gerilla aygıtı olduğu gerçeğinin geniş emekçi kitleler tarafından görülmesini sağlamıştı. İğrenç bir ırkçı-şovenizm eşliğinde bütün kirlî, kanlı ve karanlık icraatların ve ilişkilerin "ülkenin birliği ve bütünlüğü" sahtekarlığı adına yapıldığı ortaya çıkmıştı.

Her türlü hukuksal normun, yasa ve kuralın pervasızca çiğnediği keyfi ve kuralsız bir terör rejimi, çeteleşmiş devlet gerçeği ve ölçüsüzce kullanılan şovenizm zehiri bugün de doludizgin sürmektedir. Artık devletin çıplak terörcü karakteri, kırıntıları kalan demokratik hak ve özgürlüklere sistemli saldırı, kendinden yana olmayan herkese düşmanca saldırma politikası, ülkenin tek adam diktatörlüğüyle yönetildiği gerçeği geniş toplum

kesimleri tarafından görülmekte ve sorgulanmaktadır. Dün "Susurluk kazası"yla "suçüstü" yakalanan devlet, bugün de her taraftan saçılan pislikler ve ahlaksızlıklarla, dayandığı tarikat ve cemaatların akıl almaz icraatlarıyla hergün "suçüstü" yakalanıyor. Dün mafyadan, faşist partilerden devşirdikleri katiller sürüsüyle cinayet çeteleri kuranlar, bugün yanı sıra tarikat ve cemaatlardan, İŞİD'çi sürülerden devşirdikleriyle özel ordular kurmaktadır.

Yıllardır uygulanan dizginsiz sömürü ve soygun politikalarının, dağ gibi büyüyen sosyal sorunların, yoksulluk ve işsizliğin, hak ve özgürlüklerden yoksunluğun cenderesi içinde sınıf ve emekçi kitleler bunalmış durumdadır. Bunların emekçilerde yarattığı hoşnutsuzluğu, öfkeyi ve mücadele isteğini dizginlemek için, devlet terörü ve şovenizm zehiri dün olduğu gibi bugün de etkili bir silah olarak kullanılmaktadır. Dinci-faşist iktidar bloku, kendisine muhalif tüm toplumsal kesimlere ve devrimcilere karşı devlet terörünü trmandırarak, ülkeyi tam bir hapisaneye çevirerek, kardeş Kürt halkına zulüm uygulayarak, toplumun öncü güçlerini ezmek, sınıf ve emekçiler cephesinde düzene karşı gelececek mücadeleyi boğmak istemektedir.

Devrimcilerin önünde, Türkiye'nin kokuşmuş kapitalist sömürü düzenine, çeteleşen devlete, çürümüş burjuva siyasetine ve AKP rejimine karşı emekçilerin saflarında yaşanan sorgulamaları derinleştirme, arayışa yön verme ve biriken mücadele dinamiklerini harekete geçirme sorumluluğu durmaktadır. Kitlelerin büyüyen öfkesini ve mücadele isteğini devrimci bir sınıf ve kitle hareketini geliştirmenin, devrimci çözüm alternatifini kitleler arasında güçlendirmenin olanına dönüştürmek ve bunu militan bir pratik inisiyatifle birleştirmek yakıcı önemdedir. Çok yönlü kriz içinde yıpranmış ve teşhir olmuş, ahlaksızlık, hırsızlık, yağma ve talanla, ülkeyi parsel parsel satmakla, devlet olanaklarını yandaşlara, aile ve akrabalara, kirli işlerinde kullandığı katiller sürüsüne peşkeş çekmekle anılan AKP rejimine karşı öfke ve tepki büyümektedir. Bu öfkeyi mücadele kanallarına akıtmanın olanakları her geçen gün artmaktadır. Sorun bunları devrimci siyasal mücadele açısından kullanmayı başarabilmektir.

Bu başarılı devrimci bir sınıf ve kitle mücadelesi geliştirilebildiğinde, ekonomik-sosyal haklar ve siyasal özgürlükler alanında önemli mevziler elde etmek, bunları temel toplumsal-siyasal sorunların devrime dayalı çözümünün kaldırıcı olarak kullanmak mümkün olacaktır.

Tahir Elçi'nin katilleri aklanmaya çalışılıyor...

Yargı düzeninde çürüme!

Diyarbakır Baro Başkanı Tahir Elçi beş sene önce, 28 Kasım 2015'te, Sur'da Dört Ayaklı Minare önünde gerçekleştirilen basın açıklaması sırasında katledildi. Her ne kadar "tesadüf" olarak gösterilmeye çalışılsa da, bu cinayet sistematik bir çabayla adeta hazırlandı.

'90'lı yıllarda Kürdistan'da yaşanan zorla kaybetmeler, işkenceler, faili meçhuller, köy yakmaları vb. davaların avukatlığını yaptığı için Tahir Elçi hedef haline getirmişti. MİT ve JİTEM tarafından defalarca tehdit edilmişti. Hakkında yüzlerce soruşturma, onlarca dava açılmıştı. 2015'te dinci-gerici iktidarın Kürt halkına dönük kirli savaş ve katliam politikaları hız kazanmıştı. Bu süreçte Tahir Elçi, CNN Türk'te katıldığı Ahmet Hakan'ın programında (15 Ekim 2015'de), provokatif sorular ile yeniden hedef haline getirildi. Medya aracılığıyla yürütülen linçle birlikte Elçi hakkında soruşturma başlatıldı. Yakalama kararı çıkarılarak ifadesi alındı ve hakkında beş yıla kadar hapis istemiyle dava açıldı. Bundan bir ay kadar sonra, Sur'da bulunan tarihi Dört Ayaklı Minare'nin çatışmalarda hasar alması üzerine gerçekleştirilen basın açıklaması sırasında katledildi.

Katledilişinin ardından yaşananlar, bugünlerde başlayan yargı sürecinin nasıl seyredeceğine de ışık tuttu. Katliamdan hemen sonra deliller karartıldı. Olay yeri incelemesi bile katliamdan dört ay sonra, 17 Mart 2016'da yapıldı. Elbette aradan geçen sürede deliller yok edilmişti. Tahir Elçi'nin ölümüne sebep olan mermi çekirdeği bu incelemede bulunamadı. Elçi katledildiğinde

olay yerinde olan 30 polisin silahlarına dair kriminal inceleme yapılmadı. Polis kamerasında tam da Elçi'nin vurulduğu anı gösteren 13 saniyelik görüntünün "kaybolduğu" anlaşıldı.

Bütün bunlar Tahir Elçi'nin katledilmesine ilişkin yargılama sürecinin adeta fragmanı oldu. Soruşturma beş yıl boyunca tamamlanamadı. Bunun karşısında Elçi'nin meslektaşları onlarca avukatın büyük çabaları ile elde edilen sınırlı deliller, Londra Üniversitesi Adli Mimarlık Bölümüne gönderildi. Kurum hazırladığı raporunda, Elçi'nin öldürüldüğü esnada ateş açan polislerin atış yönü ve sayısı ile yere düştüğü ana dair yapılan incelemeler sonucunda fail olarak tespit ettiği üç polisten birine "kesin fail" olarak işaret etti. Bu rapor ve oluşan kamuoyu sonucu Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı beş yılın sonunda 41 sayfalık bir iddianame hazırladı ve yargı süreci geçtiğimiz hafta başladı. Yargı daha en başta sanık polisleri koruyan bir tutum içinde. Hazırlanan iddianamede, sanık polisler hakkında kasten öldürmeden değil, bilinçli taksirle ölüme sebebiyet vermekten dava açıldı. Yani Elçi'nin katledilişi bir kaza ya da tesadüf gibi gösterilmeye çalışılıyor.

Diyarbakır 10. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen davanın ilk duruşması, söz konusu sürecin devamı olarak yaşandı. Yüzlerce avukat Diyarbakır Adliyesi önüne geldi. 300 kişilik salonda yalnızca 84 avukatın duruşmayı takip etmesine izin verildi. Anadolu Ajansı, İhlas Haber Ajansı, Demirören Haber Ajansı salona alınırken, muhalif medya ve haber kuruluşları, yabancı basın sa-

lona alınmadı.

Sanıklar ise mahkemeye getirilmedi. SEGBİS ile ifade verecekleri açıklanınca, Elçi'nin avukatları ve ailesi duruma itiraz etti. Ayrıca SEGBİS yoluyla sorgu işlemlerinde hâkim bulunması gerekiyor. Ancak sanık polislerin davaya bağlandığı yerde hâkim bulunmadığı da avukatlar tarafından tespit edildi. Bu usulsüzlüklere rağmen mahkeme heyeti SEGBİS itirazını reddetti. Mahkeme heyeti, karara itiraz eden Elçi'nin avukatlarını sık sık duruşmadan atmakla tehdit ederken, Tahir Elçi'nin eşi Türkan Elçi'nin konuşmasını sürekli olarak böldü ve söz hakkı vermedi. Elçi'nin avukatlarının sanıklara "doğrudan soru sorma hakkı" engellenmeye çalışıldı. Yargılama daha ilk duruşmada bir tiyatroya dönüştü. Mahkeme heyeti sanıkları adeta korurken, Elçi'nin avukatları bu tiyatro karşısında reddi hâkim talebinde bulundu. Bu talep üzerine duruşma 3 Mart 2021'e ertelendi.

Tüm bu yaşananlar, söz konusu davanın "siyasal talimatlar" ile ilerlediğini gözler önüne seriyor. Bu davanın beş yıl sonra başlaması bile, kamuoyunda oluşan tepki ve Tahir Elçi'nin ailesi ve meslektaşlarının gösterdiği çabalar ile mümkün olabildi.

Dinci-faşist iktidar uzun bir dönemdir hukuksal alana tam bir kuralsızlık ve keyfiyeti hâkim kılmış bulunuyor. Son dönemde gündeme gelen Anayasa Mahkemesi kararlarının tanınmaması vb. birçok gelişme, tek adam rejimi altında yargı düzeninin ne denli büyük bir çürüme yaşadığını gösteriyor.

Fransa-Türkiye gerilimi

İ. Manuşyan

Fransa'da bir öğretmenin öldürülmesiyle başlayan "gerici terör ve İslam ilişkisi" tartışması, Erdoğan'ın olaya müdahalesiyle iktidarlar arası sürtüşmeye döndü. Bu ise ne Fransız öğretmenin gerici çeteler tarafından öldürülmesi ne de Türk devletinin islami "duyarlılığı" ile ilişkilidir.

Fransa'da "ifade özgürlüğü" söylemiyle körüklenen aslında yabancı düşmanlığı ve polis devleti baskısının normalleştirilmesidir. Laik olduğunu söyleyen, ayrımcılığa karşı durduklarını iddia eden emperyalist şefler, Fransa'da sistematik olarak camileri hedef alan faşist saldırılara karşı böylesi çıkışlar yapmıyorlar. "İfade özgürlüğü"nü savunanlar, sırf "cumhurbaşkanının kaçırılmasına dair" bir oyun senaryosu yazdığı için bir kadını beş yıl hapis ve on binlerce Euro para cezasıyla yargılıyorlar. Fransız Komünist Partisi'nin merkez binasına faşistler tarafından tehdit içerikli yazılar yazılması da eşitlik savunuculuğu yapanlar tarafından görmezlikten geliniyor. Fransız emperyalizminin riyakarlığına dair çok şey söylenebilir. Ancak son bir hafta içinde gerçekleşen olaylar durumu anlatmaya yeter.

Türk sermaye devleti açısından ise durum daha da vahimdir. Fransa'ya ahkam kesen Erdoğan'ın ne ifade özgürlüğü ne de dinlere karşı eşitlik adına savunabileceği bir pratiği vardır. Fransa'da Müslümanların ve siyahilerin yaşadıklarını Türkiye'de Ermeniler, Aleviler, Kürtler ve diğer ezilen halklar kat kat fazlasıyla yaşamaktadır. "Mevlid-i Nebi" gibi dini bir etkinliği sarayında yapan Erdoğan, yolsuzluk yapıldığı için Almanya'daki bir camiye polis baskınına eleştirmek için "bizde din özgürlüğü var" safatasını ortaya atıyor. Oysa kendisi Sünni İslamın bağnaz bir yorumunu savunuyor ve bunu tüm ülkeye dayatıyor.

İki devlet arasındaki gerilim bu polemiklerden çok öncesine dayanmaktadır ve gündelik politikada ortaya çıkan küçük bir krizden ibaret değildir. Bu iki ülke burjuvazisinin birbirine savaş açması gibi bir durum da sözkonusu değildir.

Emperyalist-kapitalist sistemin karmaşık yapısı kendini burada da gösteriyor. Bir yanda burjuva devlet politikalarında çelişen çıkarların gerilimi diğer yanda iki ülkenin burjuvazisinin sermaye grupları arasındaki on yılları bulan çıkar

ortaklıkları. Bu kendini Erdoğan'ın boykot çağrılarının gülünçlüğünde de gösteriyor. Fransız ürünlerine boykot demek Türkiye'de Renault, Carrefour, Lafarge ve Allianz gibi grupları boykot demektir. Fakat bu Sabancı, Koç ve OYAK gibi Türk sermaye gruplarını da boykot demektir. Fransa'nın Türkiye Büyükelçisi'nin atanmasıyla ziyaret ettiği ilk isimler arasında yer alan Rahmi Koç gibi burjuvalar için bu politika, polemiklerden öteye geçemez.

Le Figaro gazetesine konuşan Fransa Ekonomi Bakanı Le Maire, Fransız iş insanlarından dini ayrımcılıkla mücadeleye katkıda bulunmalarını istese de, Fransız patronlarının örgütü, "Yanlış yanıyla yanıt veremeyiz. Kimseyi boykot etme söz konusu değil" diyor. Siyasal düzlemdeki çatışmanın ekonomik boykotla sürmeyeceği açıktır. Renault fabrikalarından en verimlisinin Türkiye'de olması bile boykotun saçmalığını göstermeye yeter. Ne Fransa bu fabrikayı kapatabilir ne Türkiye Renault'a ek vergi vb. yaptırım uygulayabilir.

Sermaye devletinin yürüttüğü politikalarından hareketle İsrail'den daha ciddi bir gerilimin Fransa'yla yaşandığı gerçektir. Zira İsrail ile Filistin üzerinden propaganda amaçlı bir sürtüşme yaşanırken, Fransa ile çıkar kavgasına girmeyi deniyorlar. İsrail ile Ortadoğu'da Amerika'nın ileri karakolu olma misyonu paylaşılırken, Fransa'dan rol çalma hesaplarıyla karşı kamplarda karakol kuruluyor. Libya'da, Suriye'de, Kıbrıs'ta, Yunanistan'da ve son olarak Ermenistan'da yaşanan bu karşı karşıya gelmenin yeni bir cephesi olarak Avrupa zorlanıyor. Erdoğan'ın

temsil ettiği burjuva devletin artık tüm alanlarda kozlarını oynama politikası sürtüşmeleri başlatıyor. Avrupa'daki Türkiyeli göçmenler içerisinde din temelli örgütlenmelerin bizzat devlet güdümünde güçlendirilmesi, politik eksenli mobilize edilmeleri salt Türkiye'nin iç politika ihtiyaçları için değildir. Erdoğan bunu Avrupalı emperyalistlere karşı bir koz olarak da kullanıyor. Ve gelinen yerde bu Türkiyelilerden tüm Müslüman göçmenlere doğru genişletilerek Avrupa cephesinde de elini güçlendirmeye çalışıyor. Suriye'deki çatışmalardan kaçanları Avrupa'ya gönderme tehditlerinde olduğu gibi, etki alanındaki gerici örgütlenmeleri emperyalistlere karşı tehdit malzemesine çeviriyor.

Fransız emperyalizmine gelince... Öğretmenin katledilmesini gerici terör olarak tanımlamanın meşruluğunu kullanarak polis devleti politikalarına gerekçe yapan Fransız devleti, bu gerilimden de besleniyor. Macron "din olan değil ideoloji olan İslam" gibi, din istismarlı gerici çete tanımına yaslanarak saldırı yasalarını devreye sokuyor. Dernek kapatmaktan göçmenleri sınır dışı etmeyi kolaylaştırmaya, anti-terör adı altında anti-demokratik uygulamaları hızla kabullendirmeye uzanan bir liste oldu-bittiye getiriliyor.

Bu tarz politik hamleler "iç siyasete dönük" tanımına sıkıştırılsa da, bunun emperyalist sistemin küresel misyonundan bağımsız olmadığı gözden geçiriliyor. Gerilim, yaklaşan seçimlere bağlanarak özünden kopartılıyor. Elbette burjuva klikleri bu konuları iç siyasette istismar ediyorlar. Fakat hedeflenenin bundan

ibaret olmadığını görmek gerekiyor. Fransa için de Türkiye için de kavga sebebi, hedeflerin çakışmasındadır. Fransa "gerici islami ideolojiye karşı cumhuriyeti savunma" adına Afrika ve Ortadoğu'daki işgalci politikalarını gerekçelendirmeye çalışırken, Türkiye ise "İslam düşmanlığına karşı sömürgecilere karşı birlik" çıkışıyla Fransa'nın etki alanındaki Müslümanların yoğun olduğu ülkelerden güç devşirmeye çalışıyor. Fransa ile Türkiye arasındaki bu sürtüşmeler ya daha büyük gerilimlere evrilecek ya da sönmülenecektir. Ancak görünen, çıkar çatışmasının süreceğidir. Bu da iki ülkedeki işçi sınıfı ve ezilen halklara yeni faturaların kesileceği anlamına geliyor. İki ülkenin burjuvazisi ise bu süreçte de ortaklıklarını sürdürerek saltanatlarına devam edecektir.

Fransız ve Türk burjuvazisi emekçiler arasında alt kimlik bölünmelerinden faydalanarak öfkeyi kendisinden öteye yönlendirebiliyorsa, kitleleri işgalci politikalara destekli konumuna düşürebiliyorsa, sınıf devrimcileri olarak misyonumuz bu ikiyüzlülüğü teşhirden ötedir. Genel olarak ezilenlere karşı ayrımcılığın sınıfsal ayrımcılıktan beslendiğini, bu temele dayanarak var olabildiğini gösterebilmeliyiz. Bu da doğal olarak emperyalist-kapitalist sistemin hedef alınmasını gerektirir. İşçi sınıfının birliğini sağlamak, ezilen halkların her tür baskı ve ayrımcılıktan kurtulmalarının da temel güvencesidir. Halkların kardeşliği, devrimci sınıf mücadelesinin ürünü olarak kurulabilir ve işçi sınıfı iktidarında kalıcı hale getirilebilir.

Libya macerası ve hezimete doğru

A. Vedat Ceylan

Suriye'nin ardından emperyalist devletler adına adeta vekâlet savaşının sürdürüldüğü Libya'da savaşan taraflar ateşkes imzaladı.

Libya'da kim kimi destekliyor? Dinci-gerici AKP iktidarı varılan ateşkesten neden rahatsız? Bu sorulara verilecek cevapların anlaşılabilmesi için, Libya'nın dünü ve bugününe bakmak gerekiyor.

Libya, stratejik konumunun yanı sıra enerji kaynaklarıyla da emperyalistlerin dikkatini üzerine çeken bir ülke. Kuzey Afrika'nın merkezinde yer alan Libya'nın adını bölgenin yerli halkı olan ve bugün "Berberi" olarak tanınan Lebu sözcüğünden aldığı varsayılıyor.

Akdeniz'e kıyısının bulunması, bölgedeki geçişlerin güzergahı olması nedeniyle Romalılar, Bizans ve Osmanlılar tarafından sömürgeleştirilen Libya, 1911'den sonra da İtalya tarafından işgal edildi.

Libya'nın yerli halkı Berberi'ler, 1801-1815'lerde Osmanlı sömürgeciliğine karşı başkaldırdılar. Bu başkaldırı tarihte Büyük Berberi Savaşları olarak anılır. 1911'de ise İtalyan sömürgeciliğine karşı isyan bayrağını açtılar. Bu başkaldırının öncülerinden Ömer Muhtar, sömürgeci yönetim tarafından 1931'de idam edildi.

Libya halkı uzun mücadeleler sonunda bağımsızlığına kavuştu ve 1951 yılında Birleşmiş Milletler tarafından resmen tanındı. 1969 yılında "Hür Subaylar Hareketi" darbesi ile yönetime el koyan Albay Muammer Kaddafi, 2011 yılına kadar Libya'nın başında kaldı.

2011'de ABD ve NATO'nun dolaysız müdahalesi ile Kaddafi ve yönetimi devrildi. Sonrasında başlayan yıkım, iç savaş ve vekâlet savaşı olarak sürüyor.

Tobruk'u mesken tutan General Halife Hafter'e bağlı Libya Ulusal Ordusu ile Trablus merkezli Fayiz es-Serrac'a bağlı Ulusal Mutabakat Hükümeti (UMH) güçleri büyük oranda Libya'yı kontrol etseler de, Misrata merkezli güçler, Tunus sınırına yakın Zintan merkezli güçler gibi, irili ufaklı bir dizi güç odağı bulunuyor.

23 Ekim 2020'de Cenevre'de Hafter ve Serrac güçleri arasında BM nezdinde varılan ateşkes anlaşması pratikte nasıl hayat bulacak, bu iki güç dışındakiler ne yapacaklar ve en önemlisi Türkiye dahil uluslararası güçler nasıl bir tutum ala-

caklar? Bu konularda henüz bir şey söylemek mümkün değil.

Bir kamu görevlisi olmanın ötesinde bir nüfuzu olmayan Fayiz es-Serrac, Trablus'ta Ulusal Mutabakat Hükümetine başkanlık ediyor. Bölge halkı Fayiz es-Serrac'a, uluslararası güçler tarafından görevlendirilmiş biri olarak bakıyor.

BM'nin "meşru hükümet" olarak tanıdığı es-Serrac, Türkiye'nin yanı sıra Katar, ABD, İngiltere ve İtalya gibi ülkeler tarafından destekleniyor.

General Halife Hafter ise eski bir Libya ordu komutanı. 1969 yılında "Hür Subaylar Hareketi" içinde Kaddafi ile birlikte hareket etmiş. Çad'da Libya güçlerinin yenilmesi sonrası tutuklanan Hafter, tutukluluğunun ardından ABD'ye gitmiş ve yaklaşık 20 yıl burada yaşamış. ABD ve NATO'nun 2011 yılında Kaddafi'yi devirmek için müdahalesi sırasında Libya'ya "hizmet için" geri dönmüş. Hafter'i Mısır, Birleşik Arap Emirlikleri (BAE), Suudi Arabistan, Fransa ve Rusya destekliyor.

Suriye'de aynı safta yer alan güçler Libya'da farklı safta yer alabiliyorlar. Suriye'de Rusya ile aynı safta görünen Türkiye, Libya'da karşı karşıya. Yine Suriye'de ABD ile aynı safta olan Fransa, Libya'da farklı bir politika izliyor, vb...

Libya, Akdeniz kıyısında yer alması, zengin ve kaliteli petrol rezervlerinin sahip olması, Kuzey Afrika ülkeleri arasında Avrupa'ya en yakın ülke olması, aynı zamanda göçmenlerin Avrupa'ya geçiş güzergahında yer alması nedeniyle, emperyalist odakların müdahalesine, talan kavgasına sahne oluyor.

Altı milyon nüfusu olan Libya'da iç savaşın başlangıcı olan 2011 yılından bu yana 500 bin kişi mülteci konumuna düştü. Ülkenin başlıca gelir kaynağı petrol üretimi 1,8 milyon varilden 350-400 bin varile kadar düştü.

Açlık, yokluk, yoksulluk had safhada. Ülke nüfusunun yarısından fazlası sağlık hizmetlerinden yararlanamıyor.

Emperyalistlerin müdahalesi ve iç savaş sürecinde yüzlerce silahlı grup ortaya çıktı. On binlerce insan yaşamını yitirdi. Çatışmalardan kaçarak Avrupa'ya gitmek isteyen binlerce kişi Akdeniz'de boğuldu.

ABD ve NATO'nun Libya'ya müdahalesi, ülke kaynaklarının talan edilmesi, yoksulluk, açlık, yıkım, göç, ölüm oldu ve olmaya devam ediyor. Emperyalist güçlerin ve uluslararası petrol tekellerinin çıkarları için Libya talan ediliyor. Sürmekte olan dalaş tümüyle zengin petrol ve doğalgaz yataklarının nasıl paylaşılacağı üzerine.

TÜRKİYE LIBYA MASASINA OTURTULMADI

Kendisini Osmanlı'nın mirasçısı, Libya'yı da "ecdadının ezeli toprağı" olarak gören saray rejimi, "askeri ve sivil danışmanlar", SiHA ve İHA'ları, yanı sıra subayları, SADAT'ı, MIT'i ile, Suriye'den devşirdiği ve maaşa bağladığı binlerce cihatçı katille "masada elinin güçlü olması için" Libya'da sahada bulunuyor. Ancak sahada olmasının elinin güçlü olmasına yetmediği görüldü, oluşturulan masada ona yer verilmedi.

"600 yıllık filmin 90 yıllık reklam arası bitti, geliyoruz" diyerek orta çağ zihniyetine dönüş için kılıç sallayan saray rejimi, Libya'da umduğunu bulamadı, masada yer almayı başaramadı. Bu nedenle Cenevre'de Hafter ile Serrac güçleri arasında BM nezdinde varılan ateşkes anlaşmasından memnun değil.

Konuyla ilgili açıklama yapan Erdoğan, "yapılan ateşkes anlaşması en üst düzeyde bir ateşkes değil, daha alt düzeyde. Bunun kalıcılığı ne kadar olur bunu zaman gösterecek", "güvenilirliği

banaya göre çok da olabilecek gibi değil» sözleriyle, ateşkesten duyduğu memnuniyetsizliği açıkça dile getirdi.

Dinci-faşist iktidarın keyfini kaçırarak ateşkes antlaşmasının en önemli maddeleri şunlar:

- Tüm paralı askerler ve yabancı savaşçılar üç ay içinde Libya topraklarını terk edecekler.

- Libya içindeki eğitimle ilgili tüm askeri anlaşmalar yeni hükümet kurulunca kadar askıya alınacak ve eğitim ekiple-ri ülkeyi terk edecek.

- Cephe hatlarındaki tüm askeri birlikler ve silahlı gruplar kamplarına dönecek.

- Ateşkes BM tarafından belirlenmiş "terörist gruplar" için geçerli olmayacak.

Erdoğan'ın tepkisi, Türkiye'nin bölgeye taşıdığı güçlerini çekme niyetinde olmadığını ve "ateşkes" in bozulması için elinden geleni yapacağını gösteriyor.

İçerde ve dışarda büyük bir sıkışmışlığı yaşayan dinci-faşist iktidar savaş kışkırtıcı politikalarla yol almaya çalışıyor. Ekonominin dümenine oturtulan damat Albayrak her ne kadar pembe tablolar çizse de, ülkede işsizlik, yokluk, yoksulluk, açlık ve sefalet almış başını gidiyor. Derinleşen ekonomik krizin yanı sıra savaşın ve "yeni Osmanlıcığın" fetihçi ruhunun faturası ise işçi ve emekçilere çıkarılıyor.

Sarayın günlük harcamaları 10 milyon geçmişken, ekmeği askıya çıkarıyor, işçi ve emekçilere, "müminin görevi yoklukta sabretmektir, gerçek mümin acıya bal eyleyendir" diye buyuruyorlar. Kendileri saraylarda sefa sürerken, emekçilere koyu bir sefaleti dayatıyorlar.

Dinci faşist iktidar Suriye'de olduğu gibi Libya'da da hezimete doğru yol alıyor. Bugün kurulmuş bulunan masada yer alamaması bunun ifadesidir. Buna rağmen savaş kışkırtıcı politikalarından geri durmayacağını ilan etmektedir. Bu da emekçilerin sırtına yüklenen faturaların daha da büyümesi demektir.

İşçi ve emekçiler için kendilerine dayatılan yıkım faturalarını reddetmek ve daha iyi bir gelecek için mücadele etmek dışında bir çıkış yolu yoktur. Fetihçilik ve şovenizm üzerinden siyaset yapan bu gerici asalaklara dur denilmeli, hesap sorulmalıdır.

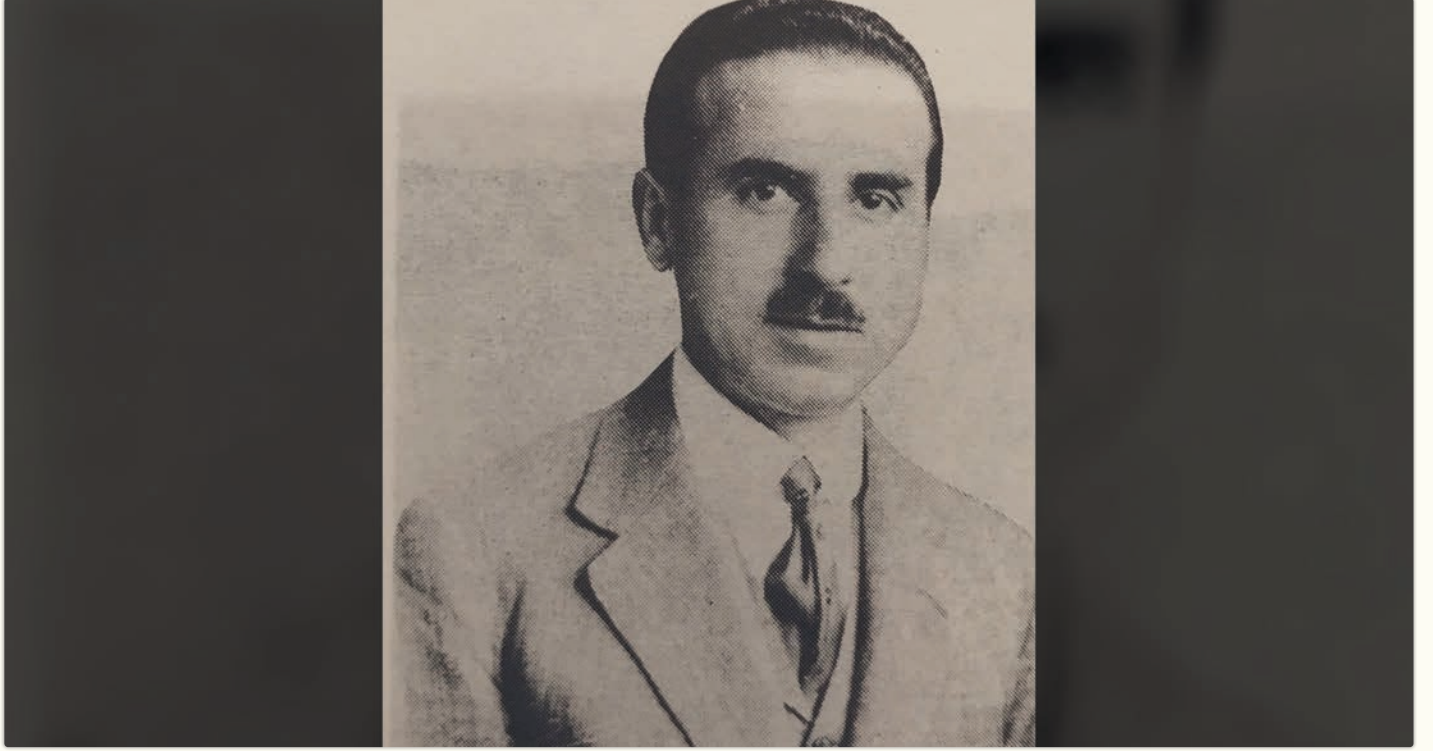
İşçi sınıfı cumhuriyet hakkı

TARİHSEL TKP VE ŞEFİK HÜSNÜ

Dr. Şefik Hüsnü, neredeyse genel bir kabulle, TKP'nin "kırk yıllık" lideri sayılır. 1919'da Türkiye İşçi Çiftçi Sosyalist Partisi ile başlayıp 1959'da sürgünde noktalanmış siyasi yaşamı üzerinden, bu "kırk yıllık" tanımı, zaman dilimi olarak bir tam uygunluk gibi görünse de, gerçekte yanlıştır. Dr. Şefik Hüsnü'nün partide genel kabul gören etkin liderliği 1925'teki TKP İkinci Kongresi ile başlar ve 1937'de sona erer. Kuşkusuz o, ideolojik ve moral açıdan partinin lideri olarak görülme ömrünün sonuna kadar sürdürmüştür. Ama artık etkin konumda bir örgüt lideri de değildir.

Fakat öte yandan, tam da aynı 1925-1937 dönemi, TKP'nin politik-örgütsel açıdan en etkin yıllarını işaretlemektedir. Mustafa Suphiler'in 1921 başında katledilmesi sonrası ve Akaretler Kongresi ile sona eren 1925 öncesi, TKP'nin merkezi ve birleşik bir yapıdan yoksun olarak, parçalı biçimde var olduğu bir dönemdir. 1937 sonrasında ise ve 1943'e kadar, TKP merkezi varlığını yitirmiş ve bir örgüt olarak gerçekte fiilen yoktur. Onu izleyen ve 1951 büyük tevkiyatıyla sonuçlanan dönemse, birbirini izleyen darbelerle kesintiye uğratılan başarısız bir yeniden canlanma çabası olmaktan öteye gide-memiştir.

Dr. Şefik Hüsnü lideri olduğu partinin en karmaşık, çelişkili ve tartışmalı kişiliklerinden biri olagelmıştır. TKP'nin kendi bünyesinde olduğu kadar Komünist Enternasyonal'de de bu böyledir. 1925'teki "KUTV muhalefeti"nin ya da 1920'lerin sonunda ortaya çıkan ve 1934 yılına kadar süren, daha çok da Nazım Hikmet'in adıyla anılan TKP muhalefetinin baş hedefi aynı kişi, TKP lideri Şefik Hüsnü olmuştur. Komünist Enternasyonal'in V. Kongresi'nde (1924) TKP'ye yönelik ağır ideolojik eleştirilerin (**Legal Marksizm, Strucecilik, sınıf işbirliği çizgisi vb.**) baş muhatabı, hedef alınan Aydınlık Çevresi' lideri konumuyla, doğal olarak bizzat Şefik Hüsnü'yü. Komünist Enternasyonal VII. Kongresi'nin (1935) ardından bu kez kişi olarak ciddi eleştirel değerlendirmelere, hatta Türkiye'ye dönüşünü geciktiren soruşturmalara konu olan da yine oydu.

İlk iki yazı birarada, Kemalizm konusunda hala da sürmekte olan hayaller kadar, kendini daha o zamandan göstermeye başlayan hayal kırıklıklarına da tanıklık etmektedir. Ama bizi burada şimdilik cumhuriyetin bu ilk yılına ilişkin bilgi ve gözlemler ilgilendirmektedir. Okur ve izleyicilerimize de metinleri inceleyen sorunun bu yanına odaklanmalarını öneriyoruz.

Ölümünden sonra, dolayısıyla '60'lı yıllardan itibaren ve özellikle '70'li yıllarda ise en ağır eleştirilerin, en kaba saldırıların, en bayağı karalamaların ve inkarın hedefi olmaktan kurtulamadı. Daha 1924'te ve bizzat Komünist Enternasyonal tarafından en açık biçimde eleştirilen ideolojik-politik yaklaşımları, 1970'lerin küçük-burjuva inkarcılığı tarafından en bayağı biçimde dile dolandı, hakkında en ağır nitelermelere, en kaba ve bayağısından bir inkara konu edildi. (Aynısını, tam da aynı dönemde ve aynı bayağılıkla, bir başka koldan İsmail Bilen ve onun TKP'si yapıyordu!)

TKP'nin 100. Yılı'ndayız ve artık TKP tarihi konusunda yakın geçmişte hayal edemeyeceğimiz kadar çok bilgi ve belgeye sahibiz. Bu, bir bütün olarak TKP tarihi kadar onun "kırk yıllık" lideri Şefik Hüsnü'yü de baştan aşağı yeniden değerlendirebilmek ve yerli yerine oturta-bilmek olanağı demektir. Komünistler kendi yönlerinden bunun hakkını en iyi biçimde vermeye çalışacaklardır.

Bugün Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun yeni bir yıldönümündeyiz. Bunu

vesile ederek Şefik Hüsnü'nün Cumhuriyeti konu alan üç yazısını bir arada yayınlıyoruz. Bunlardan ilk ikisi Cumhuriyet'in daha ilk yılı dolmadan kaleme alınmıştır (1924 yazı). Bu iki yazı birarada, Kemalizm konusunda hala da sürmekte olan hayaller kadar, kendini daha o zamandan göstermeye başlayan hayal kırıklıklarına da tanıklık etmektedir. Ama bizi burada şimdilik cumhuriyetin bu ilk yılına ilişkin bilgi ve gözlemler ilgilendirmektedir. Okur ve izleyicilerimize de metinleri inceleyen sorunun bu yanına odaklanmalarını öneriyoruz.

Üçüncü yazı ise Cumhuriyet'in 10. Yılı dönemine aittir. Bu, TKP'nin Kemalizm konusundaki hayallerinden nihayet kurtulduğu, artık "Kahrolsun Kemalist burjuvazi!" ya da "Kahrolsun Kemalist burjuva diktatörlüğü!" türünden net militan sloganlar kullandığı bir dönemdir. Bu son yazının başlığı bile bu açıdan kendini yeterli açıklıkta anlatmaktadır: **"Kemalist Diktatörlüğün Çizmesi Altında"**

Yazının daha girişinde, Şefik Hüsnü net bir tanım yapıyor: **"Kemalist rejim birkaç yıl içinde, Kemalist Halk Partisi**

tarafından temsil edilen yerli büyük burjuvazi ve büyük toprak ağalarının açık diktatörlüğü haline geldi." Bu bir bakıma, Kemalist burjuva diktatörlüğünün komünistleri olduğu kadar işçi sınıfını, emekçileri ve başta Kürtler olmak üzere ezilen milliyetleri hedef alan baskı ve terör rejiminin zihinleri aydınlatan kamçı altında ulaşılmış bir sonuçtur. 1924'lerin ikinci yarısından başlayarak ilk belirtileri ortaya çıkan 1928'lere doğru belirginleşen bu tutumun çok sürmediğini, kabaca 1937'de sona erdiğini de biliyoruz. Ama aynı şekilde, tam da bugün sahip olduğumuz bilgi ve belge bolluğu sayesinde, bu konudaki geriye dönüşün asli sorumlusunun artık hiç de TKP'nin kendisi değil fakat tam da Komünist Enternasyonal ve SBKP yönetimi olduğunu da biliyoruz. Buna ne denli kolay uyum sağladığından bağımsız olarak, bu ona bu kez dıştan dayatılmış bir tutum ve politikadır.

Önümüzdeki haftalar ve ayları içinde tüm bunları enine boyuna inceleme ve tartışma olanağı bulacağımızı umuyoruz. Şimdilik şu kadarını söyleyelim: '70'li yılların küçük-burjuva inkarcılığının, aynı

nda ne düşünüyor

Sefik Hüsnü

dönemin İsmail Bilen TKP'sinin ve halen de bazı Troçkist mezheplerin sandığı ya da iddia ettiği gibi, sol hareketimizin tarihinde Mustafa Suphi TKP'si zaaf ve kusurlardan azade bir "asr-ı saadet" dönemini temsil etmediği gibi, Şefik Hüsnü TKP'si de salt kusur ve zaaf yığınının ibaret bir sapkın dönemin temsilcisi değildir.

Erdem ve kusurlarıyla TKP tarihi çelişkili bir bütündür.

***

Ülkemizde işçi sınıfı, Halkçı Devrimi'yle kendisi için elverişli bir ortamın açılacağını ümit ediyordu. Bazıları bu konuda büyük hayaller bile kurmuştu. Türlü sınıfların bir arada kaynaşması ve uzlaşmasıyla gerçekleşeceğinden söz edilen "toplumsal ahenk" efsanesine inananlar çoktu.

Bu ruh durumundan yararlanılarak birçok karışık üyeli örgüt denemelerine girişildi. Bunlara önyak olanlar arasında ittihatçılığı veya millici gruplardan birine bağlı olmakla tanınmış kişiler dikkati çekiyordu. İlgili işçiler büyük bir istekle bu yeni önderlerin arkasından gittiler. Bu girişimler içinde sınıf mücadelesi düşüncesi unutulmuş olmakla birlikte, işçinin hızlı bir tarzda belirli merkezler çevresinde toplanmasına yarayacaklarını düşünerek onlara biz de yardımcı olmuştuk.

İşçideki ümit ve güven, bundan on-dört ay önceki İzmir İktisat Kongresi kargaşalığında en yüksek sınırına ulaşmıştı. Ülkenin dört bir yanından gelen yüze yakın işçi delegeler büyük bir şevkle kongre çalışmalarına katılmış, ciddi bir araştırma ürünü olan devrimci ruhta bir rapor hazırlamıştı. Bu raporun belli başlı maddeleri, işçi sözcülerin savunmaları sayesinde kongre genel kuruluna kabul ettirilebilmişti. Bunlar arasında: Gelir, sermaye ve miras üzerinde kademeli vergiler konması, özel tekeller yerine devlet tekellerinin kurulması, dış ticaretin devletleştirilmesi, derebeylik kalıntısı olan mütegalibe ve tefeciye ait arazi ve emlakın alınıp fakir köylüye verilmesi, ulaşım vasıtalarının devletleştirilmesi, büyük kuruluşların devletleştirilmesi vb., ekonomik politikamıza, toplumsal devrimi kolaylaştıracak bir yön vermeye yönelmiş maddeler de vardı. Hele iş saatleri-

nin sınırlandırılması, asgari yevmiyelerin saptanması, ücretli hafta tatili, gece işinin iki kat ücrette yaptırılması, kadın ve çocuk işçinin korunması, serbestçe sendikalar kurabilmek ve grev ilan edebilmek haklarının korunması, kaza tazminatı, yardım sandıkları, işçi emekliliği, işsizlik sigortaları vb. bizzat işçinin geçim koşullarını düzeltici maddeler alkışlarla onaylanmıştı. Bütün bu maddeleri içine alan bir iş kanunu, işçinin haklarını mahkemelerin himayesi altına verecekti.

İktisat Kongresi kararları ulus tarafından temenni edilmiş kararlardan ibaretti. Hükümet bunlardan uygun gördüklerini gerektiğinde dikkate alacaktı. Fakat çoğu kimseler görüşmelerin verdiği heyecan içinde bu temennilerin hemen gerçekleşeceğini sanmıştı. İşçi delegeler gittikçe artan bir faaliyet hevesiyle kuruluşlarına döndüler. Ve örgütler, işçinin kötü olan durumunu düzeltmeye patronları zorlamak amacıyla gerekli hazırlıklara hemen başladılar.

Kongreyi takip eden geçen yılki bir mayısta hükümetin gösterdiği haşin muamele, işçiyi tatlı rüyasından uyandıran bir soğuk düş etkisi gösterdi. Yapılan veya yapılması tasarlanan bazı gösteriler yüzünden, bir kısım devrimci işçilerin ve işçi sınıfı dostlarının zindanlara atılması, işçinin Halkçı Hükümeti'ne karşı beslediği güven duygularını sarstı. Bundan sonra işçiyi gittikçe derin bir hayal kırıklığına düşüren bir olaylar dizisi bütün ümitleri, bütün iyimserlikleri yok etti. Kuvvetini duyurmaya başlayan işçi sınıfı çığnayan haklarını tanıtmak için türlü alanlarda harekete geçmek gereğini duymuştu. Patronların, çok haklı işçi isteklerini kabul etmemekte inat ettikleri yerlerde grevler ilan olunması zorunluluğu doğdu. Yoksul kitlelerin bir lokma ekmek için yaptıkları bu mücadelelerde hükümetin aldığı tavır çok dikkat çekicidir. İşçilerimizin sınıflarına yabancı kişi ve partilerden medet ummak konusundaki gafletlerini gideren bu olayları, henüz gözleri açılmamış olanların uyanması için saymayı gerekli görüyoruz:

1-Aydın Demiryolcuları grevinde hükümet, İngiliz kapitalistlerine hak vererek grevcileri çalışmaya zorladı.

2-Rumeli Demiryolcuları grevinde hükümet, yabancı kumpanyanın entrikalarına göz yumarak, zamana bağlı vaat-

lerle greve son verilmesine aracılık etti.

3-Zonguldak grevinde işçiyi yardımcı olan sanayi genel müdürü işten alındı.

4- Bir hükümet kurumu gibi yönetilen Anadolu Şimendiferleri Müdüriyeti bugüne değin işçisine karşı haşin davranmaktan ve işçi kuruluşlarını baskı ve korkutmadan bir an geri durmadı.

5- Serbest sendikalar lehinde bulunan, işçi haklarını koruyucu bir iş kanunu hazırlayan İktisat Bakanı Mahmut Esat Bey istifaya mecbur edildi.

6- Hükümet el altından bizzat kurduğu Amele Birliği'nin, yarın kendisinden başka bir sınıfın elinde güçlü bir silah olacağını sezdi. Ve bundan ürktü. Cemiyetler Kanunu'nu dar bir zihniyetle yorumlayarak, Birlik'i büsbütün ortadan kaldırma tehdidi altında şimdilik resmi varlığından mahrum etti.

7- Belli başlı işçi ve devrim partileri taraftarlarının korkunç sebepler uydurarak mahkemelere sevk etli. Bazı fedakar ve azimli önderlerinin haklarında hüküm bile olmaksızın zindanlarda çürümesine göz yumdu.

8- Hükümetin nüfuz ve etkisi altında olmayan bütün işçi kuruluşları kanunsuz olarak engellendi ve feshedildi.

9- En yüksek makamları işgal eden kişilerin vaatlerine rağmen, bir yıldan beri söz konusu olan İş ve Sendika kanunları bugün hala Meclis'e verilmemiştir.

Cumhuriyet yönetiminden beklediklerinin tam aksi olan bu davranışlar, işçi sınıfını manen ve maddeten, işçi hareketleri tarihinde rastlanmayan feci bir duruma itti. Alın teriyle bir lokma ekmek parası kazanan ve açlıkla tokluk arasında ömür tüketen kardeşlerimizin örgütleri, bugüne değin, bu denli perişan bir görünüşte olmamışlardı.

Bu koşulların doğurduğu genel üzüntünün uyuşukluğu içinde, işçilerimiz arasında, her şeye rağmen dürüst muhakeme yürütme özelliğini koruyabilmiş kimselerin bulunmasını görmek tek tesellimizdir. İşçi okurlarımızdan aldığımız mektuplar, uzak ve yakın geçmişin acı deneylerinden en uygun dersleri aldığımızı gösteriyor. Bilinçli ve anlayışlı işçi arkadaşlarımızca artık, işçi sınıfının günün gününe geçim koşullarının düzeltilmesi, genel düzeyinin yükseltilmesi, kapitalizm soygun ve boyunduruğundan temelli kurtuluşun bizzat işçinin kendi birliğinin

gücülüyle gerçekleşebileceği düşüncesine ulaşılmıştır. Ancak ortak çıkarları olanların birbirine yar olabileceğini ve sınıfına yabancı olanlardan kendisine hayır gelmeyeceğini anlayanların çoğalmasıyla işçi hareketi bu kez doğru ve yeni bir akıma girmekte gecikmeyecektir.

Bize mektup gönderenlerin çoğu bizim Cumhuriyet Hükümeti hakkındaki yayınlarımızı bile eleştiriyorlar. Bu eleştirilerde, iktidar makamını ele almış olan sınıfın devrimimizi işçi ve yoksul sınıflar lehinde, köklü dönüşümlerle derinleştirilebileceğini sanmanın fazla iyimserlik olduğu belirtiliyor. Bu eleştiri üstünde durulmaya değer.

Yazar arkadaşlarımızın yürüttüğü muhakeme kısaca şudur: İşçi meselesinin hallini ve toplumsal devrimin gerçekleşmesini yeni hükümet adamlarımızın iyi niyetinden beklemek, bu amaçlardan vaz geçmekle birdir. Bu bir iyi niyet meselesi değildir. Devamlı olarak onlara ulusun çıkarları için yapılması gereken şeyler göstermekle birkaç kişi ikna edilse bile yine maksat elde edilemez. Çünkü bugün iktidarda bulunanlar, işçininkinden ayrı ve onlarınkine zıt belirli çıkarlara sahip bir sınıfın temsilcileridir. Devrim yolunda, daima o çıkarların savunulması zorunluluğuyla kararsızlık göstermeye ve yarı yolda durmaya mahkumdurlar. Teorik olarak kabul ettikleri prensipleri, esasları, pratiğe geçince daima feda etmek zorunda kalacaklardır. Ve daima ortada yanan, hakları ihmal edilen zavallı işçi ve köylüler olacaktır. Sonuç: İşçi için kendi işini kendi görmekten başka kurtuluş yolu yoktur.

Gerçi biz başlangıçta henüz siyasi inançları ve sınıfsal vasıfları şekillenmemiş bazı ülkücü önderlerin Kurtuluş Savaşımızı gereği gibi başardıklarını ve değeri inkar edilemez bir siyasi devrimi başlattıklarını dikkate alarak Cumhuriyet yöneticilerine geniş bir kredi açmıştık. Silah sesleri durduktan sonra elde ettiğimiz siyasi bağımsızlığın devamının, Avrupa ve Amerika kapitalizmine karşı ekonomik bağımsızlığımızın teminine bağlı olduğu, uluslararası ilişkileri izleyen herkes için açık bir gerçektir. Bizim gibi halkı yoksul ve orta hallilerden ibaret olan bir ulusun yabancı kapitalizmin sömürü ve tahakkümünden uzak kalmasının, ancak ulusun büyük çoğunluğunu

teşkil eden işçi ve köylü sınıflarından güç alan, kollektif yaşayışa dayanan ekonomik kuruluşlarla mümkün olabileceğini ileri sürüyor ve yazılarımızda bu yönde devrimimizi derinleştirmesini hükümetimizden temenni ediyorduk. Bu suretle mukadderatımıza hakim olanların sınıfsal durumlarına göre bu tarihsel zorunluluğu anlamalarına pek az ihtimal vardı. Biz özellikle uluslararası koşulların baskısı altında, bazı kökten tedbirlere baş vurma zorunluluğunun duyulacağını mümkün görmüştük. Olaylar bunun da olamayacağını gösterdi.

Bugün artık bu yolda, yüzeyle bile olsa, hiç bir girişimde bulunulmayacağı açıkça ortaya çıkmıştır. Halk Fırkası'nın toplumsal temeli bu yola girilmesine engeldir.

Bu temel nedir? Cumhuriyet hükümeti ulusun hangi tabakalarından güç alıyor?

Durum biraz dikkatle incelenecek olursa görülür ki milletvekillerinin çoğunluğu küçük burjuvazi (esnaf, zanaatçı, küçük memur, kaza ve nahiye zenginleri vb.) ailelerine mensuptur. Birçoğu askeri okullardan yetişmiştir. Bunların hepsini harekete getiren zemberek, ülkenin iktisadi gelişmesinde önemli bir etken olmak, büyük kapitalist mevkiine yükselmek hırslıdır. Bir kelimeyle bugünkü hakim sınıf kapitalist aleminde tarihi bir rol oynamaya kendisini aday sanan Anadolu'nun aracı zenginlerinden ve onlarla işbirliğinde bulunan aydınlardan oluşmaktadır. Bu sınıf, doğaldır ki işçi hareketlerini hoş görmez.

Mütarekeden beri Halkçılara muhalfet eden ittihatçılar, Meşrutiyet'in ilanı sıralarında aynı durumda ve aynı eğilimde idiler. Bugün ise eski ittihatçılık adına hareket edenler, ülkenin felaketi ve sefaleti pahasına amaçlarına ulaşan, yüksek mali çevreler ve tüccarlar arasında ve bütün büyük işlerde söz sahibi olan

kişilerdir. Bu büyük burjuva temsilcilerinin çıkarları, geçici olarak ülkeye hakim olanların çıkarları ile şimdilik zıtmış gibi görünmektedir. İki yan da işçiyi siyasi emellerine alet etmek için kendi yanına çekmeye uğraşmaktadır. Fakat yarın işler gelişmeye başladıkça çıkarların münasip bir tarzda taksimi çareleri bulunacağından, aralarındaki zıtlık kalkacak, her ikisi de birlikte işçiden yüz çevirecektir.

Siyasi akımlarımızın içyüzü böyle olmakla birlikte, türlü aşamaları gözlerimizin önünde gelişen burjuva devriminin henüz sona ermediğini unutmamak gerekir. Ülkemizde derebeylik kalıntısı

olan geleneklere, eğilimlere ve kurumlara hala yer yer çok yaygın olarak rastlanmaktadır. Bunlar ekonomik düzeyimizin hızla yükselmesine ve işçi sınıfının serbestçe örgütlenmesine engel oluyorlar. Bu alanda yolumuzun düzeltilmesi işçi sınıfı için hayati bir önem taşır. Geçmişin tutsağı olmaktan bizi kurtarmak ve çağdaş ihtiyaçlarla uyuşmayan yönetim kurumlarını silip süpürme işini Cumhuriyet Partisi yerine getirmiş bulunuyor. Sınıf durumu gereği bu parti bu tür uygulamada tereddüt etmeye, ileri gitmeye zorunlu kalmadıkça köklü tedbirler almamaya yatkındır. Bu tereddütleri gidermek, Cumhuriyet hükümetini ileri atılmaya teşvik etmek ve zorlamak bulunduğumuz dönemde işçi sınıfının ihmal edilemeyecek bir görevidir.

Örneğin son zamanlarda Millet Meclisi Hilafeti kaldırdı. Osmanlı Hanedanı'nı ülkeden kovdu ve dini devlet işlerinden ayırdı. Bunlar devrim açısından güzel-

liği takdir edilemeyecek denli önemli ve olumlu tedbirlerdir. Fakat ne yazık ki ülkemizde henüz siyaset üzerinde etkili olacak güçte bir işçi ve devrimci parti olmadığı için halkçılar bu girişimlerinde yalnız karşı devrimciler ve tutucularla karşılaştılar. Kararsızlıkları gereği karşılarındakilerin hücumlarından korunmak için taviz verdiler. Bu geniş devrime "Hilafet, millet ve Cumhuriyet mefhumunda mündemictir" gibi yarın karşı devrimcilerin kötüye kullanabilecekleri örtülü bir biçim verdiler. Eğer sözlerini duyurabilecek durumda bir devrimci kuruluş olsaydı, muhakkak mücadele eder, kuvvetli

basar, bu uzlaşıcılığın önüne geçer, anlamı açık formüller kabul ettirirdi.

Bugün Cumhuriyet Partisi'ne muhalfet edenler, yabancı sermaye ile olan ilgi ve ilişkileri -yani sınıf çıkarlarının- yöneltmesiyle, devrimin yıktığı bütün kuruluşlara, Hilafet ve saltanata ve karşı devrim programının bütün isteklerine taraftar olmak zorunda kalmışlardır. Bu yüzden, geçmişin zulüm ve facialarına tekrar dönmeye karşı olan işçi sınıfı -yarın iki partinin birleşeceğini bilmekle birlikte- tutucuların her türlü saldırısına karşı Cumhuriyet'i savunmaya hazır olduğunu ilan etmelidir.

Buna karşılık çıkarlarını serbestçe savunmayı mümkün kılacak yasalar yapmasını Cumhuriyet'ten beklemek işçinin hakkıdır. Ekonomimiz üzerinde etkili olmayı başarınca kadar, daha uzun süre, Halk Fırkası yabancı sermayeye karşı sınırlı bir "himayeci" siyaset takip etme gereği duyacaktır. Bu süre içinde eğer

işçi dayanışma içinde bir kitle halinde kendisini göstermeyi başarır, resmi makamlar iş hakkını korur gibi görünmek zorunda kalacaktır.

Bu geçici şartlardan yararlanarak, bir an önce Meclis'e mükemmel bir iş kanunu kabul ettirmenin yolunu bulmalıdır. Bu kanun kapitalizmle yönetilen medeni ülkelerde, işçinin elde ettiği bütün hakları, Türk işçilerine de vermelidir. İşçi örgütleri önümüzdeki bir Mayıs fırsat bilip harekete geçmeli, iş kanunu yapılırken, İzmir İktisat Kongresi'nde kabul edilen esaslardan sapılmasına tahammül edilemeyeceğini, yapılacak toplantılar ve alınacak kararlarla ilgili makamlara bildirmelidir. Ancak işçilerin baskısıyla ki iş kanunu, göz boyamak kabilinden, dayanağı olmayan bir belge olmaktan kurtulacaktır. Önümüzdeki yıl içinde herhalde bir iş kanunu yapılacaktır. Bütün mesele bunun tam olarak iş hakkını koruyacak maddeleri içermesindedir. İktisat Kongresine kabul ettirilen tasarı bunların en can alacak konularla ilgili olanlarını toplamıştır. Bunun üzerinde işlenmesi hususunda şiddetle ısrar etmek gerekir.

O halde Türk işçisinin bu yılki bir mayısta sunacağı dilekler iki maddede özetlenebilir:

- 1- İşçi lehinde ciddi bir iş kanunu.
  - 2- Cemiyetler Kanunu'na sendikalarla sendika birliklerinin serbestçe kurulabileceğine dair bir maddenin eklenmesi.
- Bir mayıs günü ülkenin her yanında işçi arkadaşlar bu basit dileklerini, gürsesiyle hükümete işittirmeli ve istekleri gerçekleşinceye değin, her fırsatta birleşik hareket etmeye ahtetmelidirler.

AYDINLIK, Sayı 21, Mayıs 1924
(Şefik Hüsnü, Yaşamı-Yazıları-Yoldaşları, Sosyalist Yayınları, Ocak 1994, s.145-51)

Bugünkü hakim sınıf kapitalist aleminde tarihi bir rol oynamaya kendisini aday sanan Anadolu'nun aracı zenginlerinden ve onlarla işbirliğinde bulunan aydınlardan oluşmaktadır. Bu sınıf, doğaldır ki işçi hareketlerini hoş görmez.

Yıkıcı halkçılıktan yapıcı halkçılığa

Şefik Hüsnü

Toplumsal kuruluşlara, sendikalara tam bir özgürlük vermeyen cumhuriyet kuru laftan ibarettir...

Bir hiyanet ocağı olan tahtları devirip, bir cumhuriyet yönetimine girdiğimizden beri hep seviniyoruz, en ileri halkçılık prensipleri ağızlarımızda dolaşıp duruyor. Fakat parlak kelimelerin, süslü ilkelerin verdiği şaşkınlıktan bir an sıyrılıp biraz araştırarak olursak, bol bol sözünü ettiğimiz yöntemlerin, prensiplerin henüz uygulama alanında izine bile rastlanmadığını görmekte gecikmeyeceğiz. Biz devrimciler, muhaliflerimize hücum işini zaman zaman erteleyip, kendi aramızda da hesaplaşmak, ilkelerimize sadık kalmak için yapmak zorunda olduğumuz şeylere göre, yaptıklarımızı karşılaştırmak zorundayız. Aksi halde farkına varmaksızın çöküntü uçurumuna yuvarlanmamız kaçınılmazdır.

Bir devrimin canlı bir gerçek olarak en uzak amaçlarına değin ulaştığını görmek isteyenlerdeniz. Onun, bir kelime güvürlüğü arkasında saklanan bir iskelette dönmesine engel olmak için elimizden gelen her şeyi yapmaya azmetmişiz. Bunun içindir ki ülkemizdeki toplumsal değişme hareketinin gidişini, şefkatli bir baba dikkati ve endişesiyle adım adım izliyor, gördüğümüz duraksamaları, gerilemeleri, sapmaları acımasız eleştirmeyi görev biliyoruz.

Son zamanlarda işçi sınıfının karşılaştığı haşın muameleler ve içine düşürüldüğü feci durum, Cumhuriyet yönetiminin "defter-i amalini" karıştırmamıza sebep oldu. Ne yazık ki olumlu bir eylem bulmak konusundaki çabalarımız boşa gitti. Halkçılıktan doğma, işlemeye başlamış hiçbir cihaza rastlayamadık. Tarihsel değerlerinin büyüklüğü önünde tekrar eğilmek gereğini duyduğumuz birçok değişiklik geçirdiğimizi yadsıyacak değiliz. Hiç kuşkusuz, derebeylik ve hükümdarlıktan devraldığımız, çağdaşlaşmamıza engel olan biçimlerin ve kuruluşların yıkılması, toplumsal yapımız üzerinde gayet olumlu ve rahatlatıcı etkiler yapacaktır. Fakat önemleri ne denli büyük olursa olsun bunlar istisnasız yıkıcı eylemlerden ibarettir. Yapılan işleri birer birer gözden geçirelim: Saltanat ve Hilâfetin kaldırılması, hanedanın sona erdirilmesi, dinin devletten ayrılması, medreselerin ve şerî

mahkemelerin kaldırılması, kadınlıkların kaldırılması vb. Büyük küçük ne yapılmışsa hepsi, niteliği gereği, devrimin yıkma dönemine aittir. Ve girişimin, kendisinden emin bir halkçılık ilkesinden esinlendiği açıktır. Fakat bu yıkıcı bir halkçılıktır; arkasından hemen olumlu, yaratıcı eylemler birbirini izlemezse çoğunluğun bakışları hasretle arkaya, geçmişe çevrilir, düşünceler eski görüşler içinde uyşur kalır. Arzulandığı gibi verimli hamlelere yol açan ruhi değişmelerden belirti görülmez. Bir devrim rağbet ve sevgi görebilmek için yalnızca yıkmakla yetinmemeli, bir yandan da felsefesine uygun yeni bina yapmalıdır.

Bizim üzüntümüz Cumhuriyet yönetiminin bu alandaki hareketsizliğidir. Her hususta eski yasalar geçerli olduktan sonra, hükümdarlık yerine Cumhuriyet'in oluşu bile, olumlu halkçılık açısından derin bir anlam taşımaz. Halkı devlet işlerine, gittikçe daha çok katmayı ilke edinen devrim hükümetimiz ve halkçılarımız, hâlâ Millet Meclisi seçimlerinde bile bundan yaklaşık olarak yarım yüzyıl önce, Mithat Paşa zamanında yapılmış olan yasaları uygulamaktadırlar. Durum ile eylem arasındaki zıtlığa bundan iyi bir örnek gösterilemez. Ne yana bakılsa, işlerin daima yalnız yarısının -yıkma kısmı- başarılı olduğu göze çarpar.

***

Bu o kadar açık ve görünürdedir ki örnekleri çoğaltmayı gereksiz görüyoruz. Biz bugün özellikle toplumsal kuruluşlar üzerinde durmak istiyoruz. Cumhuriyet ve halkçılık demek halkın serbestçe top-

lanabildiği, kayıtsız ve şartsız örgütlenebildiği bir hükümet biçimi demektir.

Bu en hayati, en acele yapılması gereken işe henüz el atılmış değildir. Dar görüşlü Meşrutiyet'in emekleme döneminden yadigar kalan cemiyetler ve grevler yasaları, hâlâ bugün işçinin, köylünün ve bütün üreticilerin elini ayağını bağlamaktadır. Toplumsal bilinç arttığı oranda toplanmak, örgütlenmek gereğini duyan halk, bu yönde atmak istediği her adımda bu yasaların sınırlama ve koşturmasına çarpıp sendelemektedir. Bu yüzden genel dağınıklık içinde, Cumhuriyet Hükümeti, yardımına güvenilecek, halk kitleleriyle bağını kuracak bir toplumsal dayanak noktasından yoksun kalıyor. Toplumun biçimsiz bir yığın halinde bulunmasından dolayı o da aralıksız sendeliyor.

Cumhuriyet tabakalarının ve özellikle üretici sınıfların düzenli ve sağlam örgütler çevresinde toplanma olanağı olmayan ülkelerde, ancak zorba azınlıkların hükümeti söz konusu olabilir. Cumhuriyet doğal olarak anlamsız, kuru bir sözden ibaret kalır. Dünyanın bütün iyi niyetleri bir araya gelse yine, her türlü kandırılmaya yatkın, örgütsüz bir toplum üzerinde, bir halkçı yönelim kurmayı başaramayacağı açıktır. Olumlu bir sonuca varmak isteniliyorsa her şeyden önce, halkın esaslı ve çağdaş bir tarzda örgütlenmesini mümkün kılmalıdır.

Oysa bizde sendika deyiminin kullanılmasına bile yasalar izin vermemektedir. Durumumuzun fecaatine bundan açık bir örnek olamaz. Politik, toplumsal,

bilimsel, ekonomik her türlü örgütler köhneleşmiş Cemiyetler Yasası'na göre kurulmazsa, faaliyeti yasaklanır. Ortaçağ bir kafayla yapılmış olan Tatil-i İşgal Kanunu (Grev Kanunu)'nda tanımlanan bütün merasime uymaksızın ilân edilen grevlere katılan işçiye karşı, Halk Hükümeti kanun adına, silahlı kuvvetler gönderir. Birkaç gün önce İstanbul ahalisi, hükümetin böyle kanlı bir teşebbüsüne tanık olmuştur.

***

Bu anormal duruma bir an önce son vermeli, acele olarak serbestçe sendikalar kurmaya izin veren bir kanun çıkarılmalıdır. Aksi halde üretici kitlelerin Cumhuriyet Hükümeti hakkındaki güvenlerini yitirmelerinden korkulur. Bu yasa yalnız işçilerin değil bütün toplumsal zümrelerin çıkarına olacaktır. Büyük ve genel bir hoşnutsuzluğun önüne geçmek istiyorsak, örgütlü halktan Cumhuriyete zarar gelmesi ihtimali olmadığı kanısını, aklımıza yerleştirmeli ve hemen toplumsal hareketi sınırlayan engelleri ortadan kaldırmaya koyulmalıyız.

Yapılacak iş Anayasa ile milletin bizzat elde ettiği hakları gereksiz müdahalelerden kurtaracak ve onlardan kayıtsız şartsız yararlanmayı mümkün kılacak bir belge vücuta getirmektir. Devrimin selâmeti adına ilgili bakanlıkların harekete geçerek, dört gözle beklenen bu toplumsal yasaları şimdiden özenle hazırlamalarını temenni ederiz. Üretim işlerinin başka biçimde düzenlenmesi mümkün değildir. Patron ve işçi ilişkilerini düzenleyen ve işçinin asgarî haklarını belirleyen Sendikalar Kanunu, şimdiki yönetimin temel taşları yerindedir. Halkçılık bu yapıcı adımı atmazsa kendi hayatına suikast etmiş olur.

Bu yasalar gayet geniş bir halkçılık ruhundan fıskırmalıdır. İnanışımıza göre her türlü sınırlamanın ve kırtasiyeciliğin önüne geçecek biçimler bulmak gereklidir. Sendikalar Kanununda gözetilecek esaslı noktalar şunlardır: Her türlü sendika ve sendika birliklerinin kurulabilmesi için gayet basit kurulma şartları öngörmeli, aynı mesleğe veya aynı çıkarlara sahip sekiz on kişinin bir araya gelerek bir sendika kurabilmelerine izin verilmeli, bir yerde çalışanların üçte birini temsil eden sendikalara, işçi adına patronla müzakerelere girişme hakkı verilmeli,

aynı mesleğe mensup işçilerden oluşan sendikaların federasyonlar ve bir şehir ve sınaî merkez dahilinde türlü sendikaların sendika birlikleri kurabilecekleri ve bu birliklerin uluslararası federasyonlara dahil olabilecekleri açıkça belirtilmelidir. Grev hakkında yararlanmayı kaldıran kayıt ve şartlar kaldırılmalı, patron ile uyuşmayan sendikalar, ilgili işçinin oyunu aldıktan sonra, derhal grev ilân edebilmeli, hükümet aracılık teklifinde bulunduğu zaman hemen görüşme başlayarak, uzlaşmayan işçi istediği gibi harekette serbest olmalıdır.

İş Kanununa gelince: İzmir İktisat Kongresinde işçi grubu tarafından kabul ettirilen asgari istek buna esas alınmalı, Türkiye işçi sınıfı bunu dilemektedir.

Ülkemizde toplumsal meselenin köklü bir şekilde hallini, toplumumuzda var olan ahenksizliklerin yok edilmesini, özet olarak bütün çelişik çıkarların uzlaştırılmasını meslekî temsilden bekleyen, aydınlar sınıfına mensup bir zümre vardır. Bu "her derde derman" taraftarları zaman zaman ortaya çıkmakta, küçük bir tahrikten sonra yine gözden kaybolmaktadır.

Biz özel mülkiyet temeline ilişmeyen herhangi bir düzenlemenin efsanevi etkisine inanmadığımız için, bu meslekî temsil mucizesine de inananlardan değiliz. Fakat bunun, geniş bir ruhta uygulanmak şartıyla, burjuva halkçılığının öteki biçimlerine göre daha iyi ve yeğlenir bir biçim olmasına ihtimal veriyoruz. Yalnız meslekî temsilden görülebilir bir sonuç alınması düzenli, güçlü, özgür sendikaların vücuduna bağlıdır. Türlü emek sahipleri sağlam sendikalar çevresinde örgütlenmiş bulunursa ancak o zaman onların temsili söz konusu olabilir. Aksi halde meslekî temsil de, bugünkü halkçılık gibi, boş ve yavan bir söz olmaktan kurtulamaz. Coğrafi ve yöresel temsil, ihtiyar heyetlerine dayandığı için, mahalle ve köy örgütleri kötü olan yerlerde seçim nasıl bir göz boyayıcılığından ibaretse, sendikalardan yoksun bir ülkede, meslekî temsil de iğrenç bir kepezelik olacaktır.

Buna dayanarak meslekî temsil taraftarları, sendikacılığın hızlı bir tarzda gelişmesiyle yakından ilgilenmek zorundadırlar. Sendika kurma özgürlüğü için açtığımız mücadeleye, samimi iseler, bütün güçleriyle katılmalıdırlar. Ülkemizde halkçılık için bir ölüm dirim meselesi olan bu davanın savunmasına bütün devrimcileri çağırıyoruz. Ortak şiarımız: "Sendika özgürlüğü, sendika hakkı, sendika birlikleri lehinde savaş!" olmalıdır.

AYDINLIK, Sayı: 24, Ağustos 1924
(Seçme Yazılar, Aydınlik Yayınları,
Mart 1971, s.255-61)

Kemalist diktatörlüğün çizmesi altında

Şefik Hüsnü

Kemalist Türkiye 29 Ekim'de, sultanlık ve halifeliğin kaldırılmasının ve cumhuriyet rejiminin kuruluşunun onuncu yıldönümünü kutluyor.

Müttefikler tarafından 1920 yılında Türkiye'ye zorla kabul ettirilen **Sevr** Antlaşması, Türkiye'yi yarı-sömürge bir ülke haline getirdi. Türkiye, Karadeniz çıkışındaki Boğaz üzerinde sahip olduğu denetimi tamamen yitirdi. Çanakkale Boğazı da İngiliz donanmasının hakimiyetine girdi. Türkiye, ticaret filosunu bile müttefik devletlere teslim etmek zorunda bırakıldı. Emperyalist büyük devletlerin peşinden Yunanistan da Anadolu'da boy gösterdi ve İzmir, Edirne ve Trakya'ya el attı.

Sovyetler Birliği'ndeki muzaffer proletarya devrimi, Doğu ülkelerindeki devrimci kurtuluş hareketlerine güçlü bir atılım sağladı. Türkiye işte bu koşullarda Sevr Antlaşmasını reddederek 1923 yılında Cumhuriyeti ilan edebildi. Cumhuriyet, Türkiye'nin iktisadi ve kültürel gelişme özgürlüğü uğruna verdiği mücadeleyi kolaylaştırdı. 1921 yılında Türkiye ile Sovyetler Birliği arasında bir dostluk anlaşması imzalandı.

Ne var ki, Kemalist rejim birkaç yıl içinde, Kemalist Halk Partisi tarafından temsil edilen **yerli büyük burjuvazi ve büyük toprak ağalarının açık diktatörlüğü haline geldi**. Bu gelişme, dünün düşmanları, yarının ise yardımcıları ya da müttefikleri olan gericiilere karşı yumuşak tedbirlerin alınmasını zorunlu kılıyordu. İşte hükümeti, sultanlığın kaldırılmasının onuncu yıldönümü vesilesiyle geniş kapsamlı bir siyasî af ilan etmeye iten de buydu.

Türkiye'deki sınıf ilişkilerini pek iyi bilmeyenler, böyle bir affın, eğilim farkı gözetmeksizin bütün siyasî suçları kapsa-

yacağını düşünebilirler. Büyük bir yanılgı! İstanbul'da yayınlanan yarı-resmi *Milliyet* gazetesi, 15 Ekim tarihli sayısında bu konuda hiçbir yanlış anlama olmamasına dikkat ediyor. Gerçi gazete önce, affın genel olduğunu, ayırım yapmaksızın bütün siyasî suçluları kapsayacağını yazıyor. Ama hemen arkasından, ilgili makamların, proletaryanın devrimci mücadeleleriyle ilgili tutuklama ve cezaları siyasî suç saymadıklarını da ekliyor. Buna göre, komünist mahkûmlar, adı suçlularla aynı muameleyi göreceklendir. Yani, burjuva cumhuriyetin zindanlarında hayat tüketen devrimci işçi ve aydınlar, emekçi kitlelerin can alıcı çıkarlarını ve özgürlüklerini savundukları için, otomatik olarak affın dışında tutulmuş olmaktadır.

Burada söz konusu olan, Türkiye işçi sınıfı hareketinin en yiğit ve en fedakâr savaşçılarından iki yüzdenden fazlasının sağlığı ve hayatıdır.

Kemalist hükümetin bu alçakça davranışını anlayabilmek için, Halk Partisinin Türkiye halkı üzerinde diktatörlük kurmasını hangi koşullar sayesinde gerçekleştirdiğini hatırlamak gerekir.

Emperyalist işgale karşı bağımsızlık savaşının zafere ulaşmasını, Anadolu'nun emekçi kitlelerinin devrimci atılımı ve onların verdiği sayısız kurban sağlamıştır. Kendiliklerinden ayaklanan bu kitleler, kendi saflarından çıkan devrimci bir siyasî önderlikten yoksundu. **Mustafa Kemal'in** örgütlediği grupta somutlaşan genç yerli burjuvazi -bu burjuvazi, mülk sahibi sınıf olarak kendi çıkarları açısından Türkiye'nin parçalanmasına karşı savaşıyordu- ayaklanmış olan işçi ve köylü kitlelerine silahlı mücadelede kendi önderliğini ve hegemonyasını ancak köklü reformlar yapacağı yolunda vaatlerle bulunarak kabul ettirebildi.

Seferber edilen millî kuvvetlerin görevi, sadece paralı askerlerden oluşan emperyalist orduları ülkeden kovmak değildi. Onlar aynı zamanda, çökmekte olan Osmanlı İmparatorluğu'nun son padişahı etrafında toplanan ve müttefik emperyalistlerle kader birliği eden eski rejimin ayrıcalıklı hâkim sınıflarını da mat etmek zorundaydılar. Kemalistler işte bu nedenle, halk kitlelerinin coşkunluğu ve millî kurtuluş savaşının zorunlulukları karşısında, büyük toprak ağalarının ve Müslüman din adamlarının ayrıcalıklı iktisadî ve toplumsal durumunu hedef almak zorunda kaldılar. Millî zaferin hemen ardından, kısmen hâlâ silahlı olan emekçi kitleler Kemalist burjuvaziyi, feodal kalıntıları tasfiye işini tamamlamaya zorladılar. Kemalist burjuvazi bunu istemeye istemeye yaptı.

Dinciler ve gericiler, aslında bu son derece ürkek reformlara karşı, 1926 yılına kadar bir dizi ayaklanma ve tertip düzenlediler. Kemalistler bu ayaklanmaları büyük bir zorbalıkla bastırdılar. Şimdi affedilmeleri söz konusu olan siyasî mahkûmların hemen hemen tümü, işte o sıralarda mahkûm edilmişti.

Fakat kitlelere yaptığı vaatleri yerine getirmekten dikkatle kaçınan Halk Partisi hükümeti, sömürülen ve ezilen halkın düşmanlığını giderek daha fazla üzerinde topladı. Hele iktisadî ve malî siyasetlerini ve gümrük siyasetini, hızla bir sanayi ve tarımsal kapitalist burjuvaziye dönüşen yerli burjuvazinin taleplerine daha fazla uydurması, bu düşmanlığı daha da artırdı.

Kemalist hükümet dış siyasetini git-tikçe daha çok uluslararası emperyalist sermaye ile uzlaşma yönünde geliştirdi. Zaten Kemalist hükümet, emperyalist sermayenin ülke ekonomisindeki kilit

mevkisini korumasına ve sağlamlaştırmasına izin vermişti.

Bu boyun eğmeyi emekçi kitleler ancak ihanet olarak değerlendirebilirlerdi ve nitekim hoşnutsuzlukları kısa sürede açık ve uzlaşmaz bir husumete dönüştü. Halk Partisi emekçi kitlelere karşı sistemli bir baskı ve zulüm siyaseti benimsedi. Sanayi ve tarım işçilerinin en küçük bir eyleme girişmeleri bile, hunharca bastırılmalarına bahane olmaktadır. İşçiler arasında devrimci ajitasyon yürütmekten suçlu bulunanlar, çoğu kez yıllarca süren hapis cezalarına çarptırılmaktadır. Kemalistler son altı yılda en çok Komünist Partisine saldırdılar. Kemalistler, sendikalar ve yardım sandıkları da dahil olmak üzere, emekçilerin bütün örgütlerini dağıttılar ve emekçilerin elinden en temel haklarını bile aldılar.

Dört yılı aşkın bir süredir Türkiye'yi kasıp kavuran iktisadî bunalım, emekçi kitlelerin Ankara diktatörlüğüne karşı mücadelesini daha da keskinleştirmiştir. Yerli burjuvazi bunalımın yükünü işçi ve köylülerin sırtına yükleyerek, kendini kurtarmak istemektedir. Dış ticaretteki önü alınamayan ithalatı karşılamak üzere asgarî bir ihracatı gerçekleştirilebilmek için, köylüler ürünlerini yok pahasına satmaya zorlanmaktadır. İthalatı mümkün olduğu kadar kısıtlamak için, yerli sanayi koruyucu gümrük vergileri ve düşük işçi ücretleriyle desteklenmektedir.

Türkiye'deki emekçi kitlelerin bu rejim altında duyacağı öfkeyi tahmin etmek güç değildir. Bugüne kadar hiçbir baskı ve zulüm tedbiri emekçi kitleleri yıldırnamamıştır. Onlar, Komünist Partisinin yaptığı her çağrıya cevap veriyorlar. Halk Partisi ve hükümeti, sözüm ona komünizm suçunu adî suçlardan sayarak, akılları sıra emekçi kitleleri zindandaki devrimci önderlerinden koparabileceğini sanıyor. Bütün dünya kamuoyu bu alçakça oyuna şiddetle karşı çıkmalıdır.

Ancak Türkiye'deki emekçi kitlelerin ve diğer ülkelerdeki emekçi ve aydınların baskısı, Kemalistleri bu korkunç haksızlığı yapmaktan caydırabilir ve affın kapsamını, Türkiye işçi sınıfının devrimci hareketinin bu iki yüz boyun eğmez öncü savaşçısını da içerecek şekilde genişletmeye zorlayabilir.

16 Kasım 1933

İmza: **B. F.**

Rundschau, 1933, Sayı: 41, s.1599-160

**(Komünist Enternasyonal Belgele-
rinde Türkiye Dizisi-3,
Şefik Hüsnü, Komintern Oganlarının
daki Yazı ve Konuşmalar,
Aydınlık Yayınları, Ağustos 1977, s.
216-20)**

25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Mücadele Günü...

Yaşamak için sosyalizm!

Kadına Yönelik Şiddete Karşı Mücadele Günü olan 25 Kasım, Dominik Cumhuriyeti'nde işkence ile katledilen Mirabel Kardeşler anısına bir mücadele günü olarak, on yıllardır tüm dünyada, başta kadınlar olmak üzere işçi ve emekçiler tarafından eylem ve etkinliklerle anılmaktadır.

Bu yıl 25 Kasım'ı, dünyada ve ülkemizde korona virüsü salgınının ağırlaştığı, ekonomik krizin derinleştiği, kadına yönelik gerici politikaların ve şiddetin boyutlandığı bir dönemde karşıyoruz.

Yedi aydır tüm dünyayı etkisi altına alan ve yeniden tırmanışa geçen Covid 19 salgını, kapitalist sistemin tüm çelişkilerine ve çözümsüzlüklerine ayna tuttu. Alınacak köklü tedbirlerle önü kesilebilecek bir salgın yüzünden, resmi rakamlara göre dünyada bir milyonu aşkın insan yaşamını yitirdi. Gerçek rakamların ise bunun çok üstünde olduğu biliniyor. Nereye evrileceği belirsiz bu sürecin tüm yükünü işçi ve emekçiler taşıyor. Kadınlar da tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de pandeminin ağır sonuçlarıyla boğuşuyor. Artan yoksulluk, işten çıkarmalar, izolasyon koşulları vb., kadınlar üzerindeki şiddetin her geçen gün artmasına yolaçıyor. Kadına yönelik şiddeti engellemek konusunda bugüne kadar işlemeyen kurumlar ise, "pandemi" gerekçesiyle tümüyle işlevsizleşmiş bulunuyor.

AKP iktidarı pandemiye fırsata çevirerek, sermaye sınıfının çıkar ve ihtiyaçlarına yanıt veren saldırı yasalarına imza attı. Sermayeye ardı ardına teşvikler verilirken, kısa çalışma, ücretsiz izinler vb. ile işsizlik fonu yağmalanırken, işçi sınıfının kölelik zincirleri daha da kalınlaştırıldı. Kıdem tazminatı saldırısı şimdilik rafa kaldırılmış olsa da, TES'in ardından (Tamamlayıcı Emeklilik Sigortası) şimdi de Yeni Sürüm Esnek Çalışma Paketi gündeme getirildi. Bu paket ile esnek ve kurlsuz çalışma temel çalışma rejimi haline getirilerek, sermayeye hizmette sınır tanınmamaktadır. Esnek çalışmanın işçi ve emekçiler nezdinde meşrulaştırılması ise, yine kadın emekçiler ve onların toplumsal sorumlulukları üzerinden yapılmaktadır. Oysa bu paket yasalaştığı koşullarda, kadın emekçilerin çalışma ve yaşam koşulları çok daha ağırlaşacaktır.

***

AKP iktidarı yakın dönemde İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmek yönünde hamleler yaptı. Türkiye'nin de imzacısı olduğu bu uluslararası sözleşme, kadına yönelik şiddetin engellenmesini, bu çerçevede devletin sorumluluklarını içeriyor. İstanbul Sözleşmesi'nin iptali tartışmalarını gündeme getiren, ancak tepkiler sonucu geri çekilmek zorunda kalan AKP iktidarı, imzacısı olduğu sözleşmenin hükümlerini uygulamadığı gibi, izlediği gerici politikalarla kadına yönelik şiddetin tırmanmasının bizzat sorumluluğunu taşıyor.

İşte, evde, sokakta kadınlar şiddete uğramaya devam ediyor. İşyerlerinde cinsel baskı ve şiddet, sömürü politikalarının parçası olarak artış sergiliyor. Kadın cinayetleri ise ürkütücü boyutlara ulaşmış bulunuyor. Öyle ki, kadınlar yakılarak katlediliyor, işkencenin ardından balkondan atılıyor, intihar süsü verilerek katlediliyor... Boşandığı için, boşanmak istediği için, ya da çok basit nedenlerle giderek daha çok sayıda kadın yaşamını yitiriyor. Sadece kadınlar değil, çocuklar da dinci-gerici iktidar eliyle pekiştirilen şiddetin hedefindeler. Dinci-gericilik cephesi, Diyanet'inden tarikatlara ve cemaatlara kadar çocuk istismarını meşrulaştırmaya çalışıyor.

Dünyada ve Türkiye'de kadınlar pandemi sürecinde de sokakları terketmediler. Şiddete, yoksulluğa ve iktidarların salgın politikalarına karşı seslerini yükselttiler. Türkiye'de İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme tartışmalarına yanıt olarak yaygın ve kitlesele eylemler gerçekleştirilerek, dinci-gerici iktidara geri adım attırdılar.

***

Bir sınıfın başka bir sınıfı sömürmesine dayanan kapitalizm, baskı ve zora

dayalı olarak ayakta durmaktadır. Aynı zamanda erkek egemen anlayışın ürünü cinsel baskı ve eşitsizlikten beslenmekte ve bunu döne döne üretmektedir. Tüm bunlarla birlikte, Türkiye'de hüküm süren dinci-gerici rejim, kadınların yaşadığı baskı, şiddet ve eşitsizliği daha da katmerlendiren bir rol oynamaktadır. Öyle ki uğradığı şiddet karşısında "yaşamak istiyorum" diyen kadınların sayısı her geçen gün artmaktadır.

Şiddetsiz bir yaşam, ancak bu şiddeti yaratan nedenlerin ortadan kalkmasıyla hayat bulabilir. Baskı, sömürü ve şiddetin daha da derinleştiği bir dönemde, kadınların yaşamak için dahi insanca bir düzene, sosyalizme ihtiyacı vardır.

İşçi Emekçi Kadın Komisyonları olarak, 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Mücadele Günü'nünde, baskı, sömürü ve şiddete karşı "Yaşamak için sosyalizm!" şiarını yükseltmeye çağırıyoruz. Bu çağrı aynı zamanda, yaşamın her alanında kadınların karşı karşıya kaldığı sömürü, baskı ve şiddete karşı mücadeleyi büyütme çağrısıdır.

Açıktır ki, kadına yönelik şiddetin hedefinde öncelikle işçi ve emekçi kadınlar bulunmaktadır. Sınıfsal baskı ve ezilmişliğin yanısıra cinsel olarak da şiddeti çok yönlü yaşamaktadırlar. Pandemi sürecinin daha da ağırlaştığı bu sorunlar karşısında, farklı yol ve yöntemlerle kadın-erkek işçi ve emekçilere bu gündemi taşımak, kadına yönelik şiddete karşı mücadeleye etmeye seferber etmek, 25 Kasım'ın güncel çağrısı olarak karşımızda durmaktadır. Pandemi koşullarının yarattığı güçlüklerle rağmen, bu mücadele gününde, tepki ve öfkeyi eylemlerle dışavurmak da bu güncel çağrının bir boyutunu oluşturmaktadır.

İŞÇİ EMEKÇİ KADIN KOMİSYONLARI

Salgın döneminde kadına yönelik şiddet arttı

Tüm dünyayı etkisi altına alan koronavirüs salgını, kapitalist devletlerin sermaye odaklı politikaları sebebiyle hız kesmeden devam ediyor. Salgının yıkıcı etkilerini en ağır şekilde yaşayan kesimlerin başında ise işçi ve emekçi kadınlar geliyor. Salgın süreci işçi ve emekçi kadınların daha da yoksullaştığı, esnek ve güvencesiz çalışmaya itildiği, ev işi, hasta-yaşlı-çocuk bakımı işlerinin daha da arttığı bir süreç olarak işliyor. Türkiye ve dünyadan yansıyan veriler, salgın sürecinde kadına yönelik şiddetin de arttığını gözler önüne seriyor.

KADINA ŞİDDET DÜNYADA ARTIYOR

Salgın sürecinde tüm dünyada kadına yönelik şiddeti gözler önüne seren veriler şöyledir:*

- Çin'in Wuhan şehrinde, Şubat 2020'de ev içi şiddet vakalarının bir önceki yıla göre üç kat arttığı, bu vakaların %90'ının COVID-19 epidemisi ile ilişkili olduğu bildirilmektedir. Bu artış Fransa'da %30-36, Brezilya'da %40-50, Arjantin'de %25, Singapur'da %33, ABD'nin farklı eyaletlerinde %10-35 oranlarındadır.

- Evde kalma çağrılarının ardından ev içi şiddet için acil yardım hattı aramalarında İngiltere'de %25, İspanya'da %20, Kıbrıs'ta %30 artış bildirilmiştir. İspan-

ya'da kadınların eczane çalışanlarından "maske 19" talep etmesi durumunda, eczane görevlilerinin gizli bir şekilde ev içi şiddet bildiriminde bulunduğu bir uygulama hayata geçirilmiştir. Avustralya'da evde kalma tedbirleri ile birlikte polise başvuran ev içi şiddet vakalarında %5 artış olduğu, ayrıca Google'da ev içi şiddet için yardım amaçlı aramalarda %75 artış olduğu bildirilmiştir.

Araştırmalar, bu süreçte Türkiye'de de kadına yönelik şiddetin arttığını göstermektedir.

- Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu'nun raporuna göre, 2020 Mart ayında bir önceki yıla kıyasla psikolojik şiddet %93, fiziksel şiddet %80, sığınma evi talebi %78 oranında artmıştır.

- Birleşmiş Milletler Raporu'na göre, Türkiye'de kadın ve kız çocuklarına uygulanan şiddet pandemi döneminde %27,8 artmıştır.

DİNCİ-GERİCİ İKTİDAR ŞİDDETİN DÜŞTÜĞÜNÜ İDDİA EDİYOR

Veriler salgın sürecinde kadına yönelik şiddetin arttığını gösterirken, dinci-faşist iktidar azaldığını iddia etmektedir. İçişleri Bakanlığı, koronavirüs vakasının görülmeye başladığı 11 Mart'tan önceki ve sonraki 70 günlük dönem kıyaslandığında, aile içi ve kadına yönelik şiddet

olay sayısında %7'lik azalma görüldüğünü açıklamıştır. Ayrıca kadın cinayeti oranlarının da düştüğü iddia edilmektedir. Ancak bu açıklamaların inandırıcılıktan uzak olduğu ortadadır.

Salgın süreci boyunca gerçek vaka ve ölüm sayısını saklayan iktidar kadına yönelik şiddet verilerini de çarpıtmakta, kadına yönelik şiddetin büyüttüğü öfkenin kendisine yönelmesinden duyduğu korkuyla hareket etmektedir.

EVDE DE İŞYERİNDE DE ŞİDDET

Kadına yönelik şiddet tablosunu, kadınların işyerlerinde yaşadıkları şiddet daha da ağırlaştırmaktadır. Salgın döneminde esnek ve güvencesiz çalışmaya itilen kadınlar bir yandan da işyerlerinde baskı-mobbing-tacizle mücadele etmektedir. Pek çok kadın işçi mobbinge yıldırlarak, böylece işi kendisinin bırakması ya da ücretsiz izne çıkması hedefleniyor. "Ek gelir" olarak görülen ve kriz dönemlerinde ilk gözden çıkartılan kadınlar salgın sürecinde de işsiz kalma ya da ücretsiz izne çıkartılma korkusunu erkek işçilere göre daha fazla yaşıyorlar.

Sermaye iktidarı "işten atmayı yasakladık" dese de, salgın sürecinde patronlar bir şekilde 25-2 Maddesi'ne dayanarak (ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan haller-davranışlar) işçileri at-

makta ve bunu bir tehdit olarak kullanmaktadırlar. Tazminat ve işsizlik maaşı alamamak ve "damgalanmak" anlamına gelen 25-2'den işten atılma tehdidi de en çok işçi kadınları etkilemektedir.

Ayrıca pek çok kadın salgın sürecinde başta çocuk bakımı olmak üzere hasta ve yaşlı bakımı için işlerini bırakmak zorunda kalıyor. Ekonomik özgürlüğünü kaybeden kadınlar ise ev içi şiddete daha açık hale geliyor.

25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü yaklaşırken, kadına yönelik şiddette yaşanmakta olan artış, derinleşen bu soruna karşı mücadelenin önemine işaret ediyor. Salgın süreci boyunca kadınlar, kadın cinayetlerine ve şiddete, İstanbul Sözleşmesi örneğinde görüldüğü gibi tek adam rejiminin gerici politikalarına karşı sokaklara çıktılar, mücadele ettiler. Bu mücadeleleri büyütmenin, ileriye taşımanın ve doğru hedeflere yöneltmenin önemi açık. Kadına yönelik şiddete karşı mücadeleyi şiddet üreten kapitalist düzene karşı sosyalizm mücadelesi ile birleştirebilmek, sorunun gerçek ve kalıcı çözümüne giden yolu açacaktır.

* *Burcu Ünal, Leyla Gülseren, "COVID-19 pandemisinin görünmeyen yüzü: Aile içi kadına yönelik şiddet", <https://www.journalagent.com/>*

Esnek, güvencesiz, kölece çalışma en çok kadınları vuruyor!

Pandemi sürecinden en çok etkilenen işçi ve emekçiler oldu. Salgını fırsatı çeviren sermaye devleti, her gün yeni yasalarla, patronların servetine servet katmaya ve işçileri yoksullaştırmaya devam ediyor. Kısa Çalışma Ödeneği (KÇÖ) ve ücretsiz izin ile patronların ekmeğine bal sürülüyor. İşçiler bu yasalarla açlığa ve yoksulluğa mahkum ediliyor. KÇÖ alanların günlük ücretlerle geçinmesini bekliyorlar.

Salgın sürecinde işlerin azalması bahanesiyle işten çıkarılma korkusu büyüyor. Ses çıkartan işçiler ücretsiz izne gönderiliyor veya işten atılıyor. Çalışan işçilere zorunlu mesai dayatılıyor.

Sermaye devleti, "işten çıkarma ya-sağı ve ücretsiz izinler uzatıldı" açıklamalarını "müjde" verir gibi ilan ediyor.

Ama bu uygulamalar bizler için daha çok sömürü ve hak gaspı anlamına geliyor. İşten çıkarmalar yasaklandı diyorlar, ama kapitalist patronlar 25/2 maddesiyle işçilerin tüm haklarını gasp ederek, hiçbir ücret ödemediğine işine son veriyorlar. Böylece hem patronların kasalarına dokunulmuyor hem de işçi işsizlik maaşı talep edemiyor. Ya da haksızlıklara sesini çıkardığı, sendikaya üye olduğu için pek çok işçi ücretsiz izine gönderiliyor.

Pandemi sürecinde okul ve kreşlerin kapanmasından dolayı kadınlar ya işten çıkmak ya da ücretsiz izne ayrılmak zorunda kalıyor. Patronlar "annen-kayınvaliden baksın" diyorlar. İşten atma söz konusu olduğunda, küçük çocuğu olan kadınların ismi listenin başında yer alıyor.

Salgın döneminde kadınlar daha çok hak gaspıyla karşı karşıya kalıyor. Düzen kadınlar için "ev geçindirmeye katkı" sunanlar algısı yaratıyor. Patronlar da bunu kullanıyor. Bu nedenle ilk işten çıkartılan kadınlar oluyor. Erkek evi asıl geçindiren kişi olarak görülüyor. "Bak kadın işçiyi çıkardık, erkek işçiyi çıkar-saydık daha mı iyi olacaktı" diyorlar.

Kadınlar fabrikalarda, işyerlerinde aynı işi yapmalarına, aynı makinelerde çalışmalarına rağmen erkeklere göre daha düşük ücret alıyorlar. Kapitalistler kadının emeğini değersizleştiriyor, buna dayanarak düşük ücret dayatıyorlar. Kadınlar üzerinde daha çok mobbing uygulanıyor. Senelerce aynı işyerinde çalışan kadınların, tüm makinalarda çalıştıkları halde ücretleri artırılmıyor. Salgın da üç-

retlere zam yapmamanın bir bahanesi haline geldi.

Sermaye devleti sömürü yasalarını meclisten geçirmeye çalışırken, "kadınları istihdama katmak" adı altında, esnek ve güvencesiz çalışmayı dayatıyor. Böylece kadınların kıdem tazminatı, işsizlik maaşı gibi hakları da ellerinden alınacak. Köle gibi çalıştırma modellerini tam bir arsızlıkla "müjde" diye sunuyorlar.

Biz kadınlar "ek gelir" sağlayan yarı-dımcılar değiliz.

Emeğimizden, haklarımızdan vazgeçmiyoruz. Kapitalistlerin ve devletin işbirliği ile bize dayatılan kölece çalışma sistemini ve hak gasplarını kabul etmiyoruz.

Fabrikalarda, işyerlerinde birlik olup mücadele etmeli, daha güçlü ses çıkartmalıyız.

KÜÇÜKÇEKMECE'DEN TEKSTİL İŞÇİSİ BİR KADIN

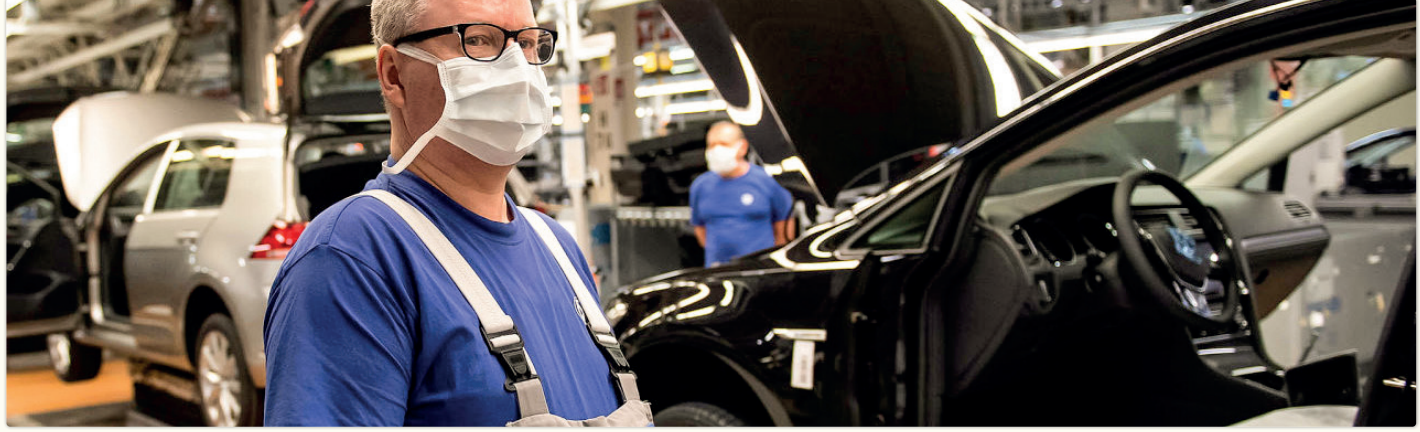

Pandemide aşılınan kritik eşik ve olası sonuçları

“Pandemide ikinci dalga” diye adlandırılan süreç Covid-19 vakalarındaki artışla beraber başlamış görünüyor. Özellikle Kuzey Amerika ve Avrupa kıtasının kimi bölgeleri pandeminin ana üssüne dönüşmüş durumda. Dünya Sağlık Örgütü’nün (DSÖ) yaptığı son açıklama ve paylaştığı veriler durumun giderek kontrolden çıktığını ve vahim bir hal aldığını bütün çıplaklığıyla ortaya koyuyor. Öyle ki, dünya çapında 45 milyona yakın Covid-19 vakası, 1 milyon 250 bin civarında ölüm ve günlük enfeksiyon sayısında ise 500 bin civarındaki kritik eşik aşılmış görünüyor. DSÖ’nün paylaştığı verilerin sadece kayıtlı vakaları içerdiğini belirtmek gerekiyor.

Sayılardaki artış ve uygulamaya konulan tedbirler gösteriyor ki, kontrolden çıkmış bir salgınla karşı karşıyayız. Hem DSÖ’nün hem de ciddi sağlık kuruluşlarının yaptıkları açıklamalar sürecin bu yönde ilerlediğini, önümüzdeki aylarda ulaşılabilecek beklenen kritik eşığe şimdiden ulaşıldığını gösteriyor. Bilim insanlarının dünya liderlerine yaptığı çağrı ve uyarılardan, ciddi tedbirler alınmazsa sonuçların çok ağır olacağı anlaşılıyor.

Dünyada hiçbir ülkenin pandemi koşullarına uygun bir alt yapıya sahip olmadığı, Mart’tan bu yana da ciddi bir hazırlığın yapılmadığı açıklanan rakamlarla bir kez daha doğrulandı. Sağlık alanında özelleştirmeler ve paralelinde gerçekleşen saldırılar başta olmak üzere emek dünyasının neo-liberal kapitalist dünyanın ihtiyaçları doğrultusunda yeniden dizaynı sağlık sektörünü bitme noktasına getirmiştir. Pandemi öncesi koşullarda fazlasıyla tahrip edilen sağlık sektörü, pandeminin yarattığı ağır koşullarla beraber iflasın eşiğine gelmiştir. Kapitalizmin mabedi sayılan ülkeler asgari ölçülerde dahi sağlık hizmeti veremez haldeler. Kalifiye çalışan yetersizliğinden yoğun bakım ünitelerindeki teknik donanıma kadar tam bir sefalet yaşanmaktadır. Sağlık emekçilerinin bu süreçte yaşamak zorunda bırakıldığı ağır çalışma koşullarına bağlı psikolojik sorunlar ve ölüm riski, sağlık hizmetine asgari düzeyde erişimi de imkânsız kılmıştır. Normal hasta kabullerinin yaklaşık bir yıldır ertelendiği, ağır vakalar dışındakilerin evlerde karantinaya alınarak tedavi süreçlerinin dışına itildiği, bir şekilde ölüme mahkûm edildi-

ği artık gizlenemez bir hal almıştır.

Sağlık alanındaki sorunları fazlasıyla yaşayan bir başka alan da eğitim oldu. Dijital eğitimin yetersiz alt yapısı ve ihmal edilmiş bir alan olması nedeniyle daha şimdiden kayıp kuşakların oluşacağı söyleniyor. “Kayıp kuşak” diye tanımlanan çocukların yoksul emekçi çocuklarından başkası olmayacağı ise açık. Kaliteli eğitim olanaklarından faydalanma imkanı bulamayan işçi ve emekçi çocukları, okulların kapatılmasıyla sıradan eğitim müfredatlarından dahi yararlanabilme olanağı yitirdiler.

Pandemi koşullarıyla birleşen kapitalizmin daha fazla üretim ve aşırı kar hırsının işçiler ve emekçiler için daha derin ve kapsamlı bir yıkıma yol açacağı kesinleşmiştir. Toplu üretimin yaşadığı sektörlerde sözde tedbirlerle emekçiler üretim bandına mecbur edilmişlerdir. Hala da ciddi tedbirler alınmamaktadır. Oysa günümüz dünyasında mikrobiyolojinin geliştirdiği bilimsel çalışmalar ve önerileri bir parça ciddiye alınarak tedbir alınsa, pandeminin yarattığı ağır sonuçlardan sakınmak mümkün olabilirdi.

İnsanlık tarihinin kimi dönemlerinde kitlesel kıyımlara yol açan ve büyük dönüşümlere de vesile olan pandemik süreçlerin yaşandığı, tarihçilerin ve mikrobiyoloji uzmanlarının ortaklaştığı bir tezdur. Abartılı olsa da, kimi tarihçiler bazı süreçlerin dil, din, sanat, edebiyat ve diğer kültürel alanlarda köklü değişimlere yol açtığını iddia ediyor. Tarihsel olguları gerçek bağlamından kopararak ele alan kimi yeni dönem “tarihçileri” ise, Roma İmparatorluğu’nun yıkılışından Ortaçağın kapanışı ve Fransız Devrimi’ne kadar yaşanan olayları pandemiye bağlayan uçuk tezler ileri sürüyorlar. Pandemi sü-

reci ile dijital dünyanın gelişim seyriyle kapitalizmin postmodern-kapitalizme dönüşeceğini iddia ediyorlar.

Postmodern-kapitalizm tanımını yaparken yeni bir şey söylemeseler de, bu “tarihçiler” kapitalist düzenin mevcut haliyle artık sürdürülemez olduğu gerçeğini kabul etmek zorunda kalıyorlar. Dünyanın “tarihin sonu”nu ilan ederek kapitalizmi vaftiz edenler, bugün bir mikroorganizma karşısındaki çaresizliğe fantastik kavramlarla yanıt bulma telaşındalar. Kapitalizmin tarihi, belli genişleme dönemleri dışında hep bir kriz döngüsü içinde olagelmıştır.

En son 2008 yılında baş gösteren finans krizini atlatmadan daha kapsamlı bir durgunluk sürecine girildi. Ardından gelen pandemi ve yarattığı sarsıntı ise, 1929’un “kara Çarşamba”sının ötesinde bir basınç yarattı. Piyasalara sürülen trilyonlarca dolar sıcak para ve negatif faizler krizin katlanarak büyümesine engel olamadı. Öyle ki neo-liberal aklın kalesi IMF bile, “esnek bir kamu maliyesi” oluşturma zorunluluğuna dikkat çekerek, ağır borç yükü altında olan ülkelerin bu süreci atlatamayacaklarını söylemek durumunda kaldı. Avrupa Merkez Bankası adına yapılan açıklamalarda da, ekonomilerin toparlanma konusundaki belirsizliğine işaret edilerek, görünümün endişe verici olduğu ve mali yapılanma konusundaki yardımların tamamlandığı bilgisi paylaşıldı. Aynı açıklamada “2021 yılı içerisinde beklenen toparlanma yaşanmaz ve Merkez Bankasına geri ödemeler yapılamazsa sürecin nereye evrileceği kestirilememektedir” denilerek, koşulların hızla kötüleştiği ifade edildi.

Bu açıklamalar, istisnasız tüm kurumlar ve burjuva iktisatçılar tarafından paylaşılmakta, bu ise ellerindeki rezervleri

ve müdahale araçlarını tükettiklerinin açık itirafı olmaktadır. 2021 yılında olası bir toparlanma yaşanılmaması halinde 2022’de yaşanacakları düşünmek bile istemiyorlar. Çünkü denizin bittiğini ve bu krizin kolay atlantılamayacağını çok iyi biliyorlar.

Somut bir deneyim olarak, pandeminin daha ilk aylarında kapitalist tekellerin kasalarına akıtılan yüz milyarlarca dolar toplam ekonomiye bir girdi yaratamamış, sadece milyarderlerin sayısını yükseltmiştir. Gelir dağılımındaki eşitsizlik, işsizlik, yoksulluk ve bunu tamamlayan bir dizi sosyal sorun açıkça gösteriyor ki, kapitalist düzenin insanlara verebileceği birşey kalmamıştır. Dünyadaki devasa zenginliğe ve gelişmişliğe rağmen acımasız pandemi koşullarında dahi insanlara asgari bir düzeyde yaşama şansı tanımayan bu düzen tarihin çöplüğüne atılmayı çoktan hak etmiştir.

Kapitalizmin küresel krizi ve salgının yaratacağı sorunlar ve sonuçlar hiç kuşkusuz küresel olacak ve toplumsal yaşamın her alanında derin izler bırakacaktır. Bu süreçten en çok etkilenen ve krizin faturasının yüklenecek kesim yine işçi sınıfı ile ezilen diğer emekçi yığınlar olacaktır. Daha salgının ilk periyodunda tekellerin kasalarına milyar dolarlar akıtıldığı halde, işçilerin ve emekçilerin payına sağlıksız ve sefalet içinde bir yaşam, çocuklarına ise cehalet ve perspektiften yoksun bir gelecek düştü. O halde işçi sınıfı ya kendisi için savaştığı bir sınıf olarak tarihsel rolünü oynayacak ya da insanlık kapitalist tekellerin insafına terk edilecektir.

İnsanlığın geleceği işçi sınıfının tarihsel devrimci rolünü oynamasına bağlıdır.

Kapitalizm, doğanın yıkımı ve sözde önlemler

C. Ozan

Sınırsız büyümeye, azami kara ve sermaye birikimine dayalı işleyen kapitalist ekonomi, gün geçtikçe daha fazla enerjiye ihtiyaç duyuyor.

Covid-19 pandemisi, yaşamın tüm alanlarını olduğu gibi, enerji sektörünü ciddi boyutta etkilemekle kalmadı, bu alana dönük yeni yönelimlerde tetikleyici bir rol oynadı.

Merkezi Paris'te bulunan Dünya Enerji Ajansı (IEA), 13 Ekim 2020'de, "Dünya enerji görünümü 2020" başlıklı bir rapor yayınladı. Başta AB ülkeleri olmak üzere 35 üyesi bulunan örgütün açıkladığı raporda, önümüzdeki on yıl üzerinden dünyadaki enerji politikaları değerlendiriliyor. Ayrıca pandemiden dolayı enerji piyasalarında yaşanan dalgalanmalara ilişkin verilere yer veriliyor.

RAPORDAN YANSIYANLAR

Rapora göre, pandemi dolayısıyla dünyada enerji talebi bu yıl %5 civarında düşecek. Petrol talebi %8-10'luk bir düşüşle günlük 100 milyon varilin altında kalacak. Kömürde %7, doğal gazda %3, elektrikte ise %2 gerileme bekleniyor.

Pandemiden dolayı toplam enerji yatırımlarında da %18 azalma yaşanacak. Yavaşlayan ekonomik aktiviteden dolayı küresel karbon emisyonları %7 oranında düşecek.

Eğer Covid-19 gelecek yıldan itibaren kontrol altına alınırsa, küresel enerji talebinin 2023'te tekrar eski seviyesine yükselmesi bekleniyor. Devam ettiği takdirde, toparlanmanın 2025'i bulabileceği tahmin ediliyor.

Enerji talebindeki azalmanın petrol ve doğal gaz fiyatlarında önemli düşüşlere sebep olduğu belirtilirken, enerji sektöründeki tek istisnanın yenilenebilir enerji üretiminde yaşanacak artış olduğu açıklanıyor. Yenilenebilir enerjinin başında ise güneş ve rüzgâr enerjisi geliyor. 2019'da yenilenebilir enerji kaynakları, küresel enerjinin %2'sini temin etti. Teknolojideki ilerlemelerle birlikte, hedeflenen yatırımlar sağlanırsa, bu oranın 2045'te %8,7'ye çıkabileceği tahmin ediliyor.

Güneş enerjisinin maliyetinin son beş yılda %80, rüzgâr enerjisinin ise üçte bir oranında düştüğü ifade ediliyor. Bu gidile güneş enerjisi kapasitesinin 2030'a kadar, yılda 280 gigawatt'lık bir artışla, ortalama %12 büyümesi öngörülüyor.

Fakat yenilenebilir enerjileri şebekele-re bağlayan elektrik iletim hatları ciddi maliyet gerektirdiği için bu hedeflere ulaşmak şüpheli görünüyor. Bu bir yana, pandemiden dolayı temiz enerjiye olan yatırımlarda yaşanan gerilemeyle beraber, sistemin "normale" dönmesinin ardından, yaşanan kayıpları telafi etmek adına fosil yakıtlara eskisinden daha fazla yönelme gibi bir ciddi tehlikeye de işaret ediliyor.

İklim krizi ve çevre hareketleri değişimi zorluyor

Daha önce de benzerleri yayınlanan IEA raporunda da belgelendiği gibi, başta güneş ve rüzgâr enerjisi olmak üzere, özellikle kapitalist metropollerde yenilenebilir enerjiye bir yönelim olduğu gözleniyor.

Acaba 200 yıldır hayatta olan kapitalizm doğayı tahrip etmekten vaz mı geçiyor? Elbette hayır. Bu sistemin, tüm tarihinin de kanıtlandığı gibi, doğayı ve insanı yıkıma uğratmadan yol alması mümkün değil. Ama gelinen yerde bazı gelişmeler onu bir takım "tedbirler" almaya zorluyor.

Bunlardan ilki, derin bir ekonomik krizle birlikte ciddi boyutlar kazanan iklim krizidir. Dünya giderek ısınıyor. Sıcaklık artışı bu yüzyıl içerisinde 2 derecenin altında tutulamazsa, dünyadaki tüm canlı yaşam tehlikeye girecek.

Atmosferdeki ısınmanın temel sebeplerinin başında fosil yakıtlardan (petrol, kömür ve doğal gaz) enerji elde etmek gelmektedir. OPEC'in verilerine göre, karbondioksit salınımında enerji sektörü yaklaşık %26 ile ilk sırada geliyor. Onu %20 ile endüstri, %17 ile ormancılık, %14 ile ulaşım ve %13 ile tarım takip ediyor. Yenilenebilir enerji üretiminin kömür veya petrol santrallerinden daha maliyetli olması, bu yönelimi teşvik eden bir rol oynuyor.

Daha önemli bir başka etken, giderek gelişen çevre hareketleridir. Dünyanın dört bir yanında artan sayıda insan, kapitalist üretim tarzının doğal yaşamda yarattığı tahribatı sorguluyor ve buna karşı mücadeleye katılıyor. İnsanların doğal çevre ile ilgili duyarlılıkları gittikçe yükseliyor. Son iki yılda gelişen "Fridays for Future" şiarlı çevre eylemleri bunun bir örneği. Bu eylemlere, dünyanın dört bir yanında, ezici çoğunluğu gençlerden oluşan yüzbinler katıldı.

Kapitalistleri göstermelik de olsa sö-züm ona bir takım "adımlar" atmaya zorlayan asıl sebep budur. Burjuvazi gelişen bu hareketi şimdilik bir takım burjuva-reformist hareketlerle denetim altında tutmayı başarsa bile, gün geçtikçe daha fazla insan kapitalizmi çevre kirliliğinden sorumlu tutuyor. Bugün çevre sorunu, kapitalizmin en doğrudan suçlandığı sorunların başında geliyor. Egemen sınıflar göstermelik bazı adımlarla bu hareketi yatıştırmaya çalışıyorlar.

"TEMİZLİĞİN" FATURASI DA EMEKÇİYE!

Kapitalizm insanlığa derin acılar yaşatan savaş ve salgın hastalık gibi durumları dahi fırsata çevirmekten geri durmaz. Pandemi süreci bunun en açık örneğidir. Kapitalistler pandemiye fırsat bilerek, üretim ve hizmet sektöründe şimdiye kadar uygulamaya koyamadıkları bir takım "dönüşümleri" hızla hayata geçirmeye başladılar. Ortallığı bir anda "Home Office", "dijital dönüşüm", "üretimin dönüş-türülmesi", "robotlaşma" gibi kavramlar kaplamaya başladı.

Uzun zamandır krizde olan ve çevre kirliliğindeki payı nedeniyle çevre hareketlerinin hedefi olan otomobil sektörü, pandemiye fırsat bilerek, elektrikli otomobil üretme çabalarına hız vermeye başladı.

Fakat kapitalizm koşullarında en "masum" adımın arkasında bile kar-zarar hesabı vardır. Dahası sınıflı toplum gerçekliğinde atılan bu "adımların" emekçilere hep faturası olmaktadır. Örneğin Almanya'da otomobil sektöründe, üretimde "dijital dönüşüm" ile elektrikli otomobili ele alalım. Birincisinde üretimde "verimliliği" artırmak, ikincisinde ise "çevreyi korumak" amaçlanıyor. Fakat bu her iki "dönüşüm" planında da fatura, işsizlik olarak emekçilere ödetiliyor. Gerek daha yüksek teknoloji ile (robotlaşma) üretimde gerekse elektrikli araba üretiminde çok daha az işgücüne ihtiyaç duyuluyor.

Normal koşullarda bu adımlar desteklenecek türden adımlardır. Ne var ki kapitalistler motorlu aracı "çevreci" araca dönüştürmenin bedelini işsizlik olarak işçiye ödetiyorlar. Karşı çıkılması gereken, işte bu bedel ile birlikte sergilenen ikiyüzlülüktür. Normalde zenginlik ve refah yaratması gereken bilimsel-teknolojik gelişmeler, kapitalizm koşullarında

emekçiler için işsizlik ve yoksulluk yaratıyor. Bugün otomobil sektöründe bu nedenle 300 bin işçinin işine son verilmesi düşünülüyor. Böylece üretilen elektrikli arabaları daha yüksek fiyata satan kapitalistler karlarına kar katarken, yüzbinlerce işçiye sefalet düşecektir.

Öte yandan kapitalistler, kendi yattıkları çevre kirliliği ile mücadele bahanesiyle, emekçilerden yeni vergiler alıyorlar. Böylece kirlittikleri çevrenin temizlenmesinin faturasını da emekçilere ödetiyorlar.

TEMİZ ÇEVRE KAPİTALİZMDE MÜMKÜN MÜ?

Yenilenebilir enerji, insanın doğaya zarar vermeden kullanabileceği biricik enerji türüdür. Ancak kapitalistler çıkarlarına daha uygun buldukları için uzun yıllardır fosil yakıtlardan enerji elde etmeye devam ediyorlar. Çünkü bütün santralleri, stratejileri, yatırımları vb. bunun üstüne kuruludur. Bundan vazgeçip, yenilenebilir enerjiye geçmek ciddi harcamalar gerektiriyor.

Hegemonya, rekabet ve eşitsizlik üzerine kurulu kapitalist düzen, yenilenebilir enerjiye daha çok yatırım yapılmasının, insan ihtiyaçlarının karşılanmasının ve böylece doğayı korumanın önündeki temel engel olmaya devam ediyor. Yenilenebilir enerji bir yana, BM Kalkınma Projesi'nin 2019 verilerine göre, çoğunluğu Sahra altı Afrika'dan olan 950 milyon insan elektrikle düzenli ulaşmıyor. Salgın nedeniyle dünyada 200 milyon kişinin daha yoksullar sınıfına dahi olabileceği tahmin ediliyor. Bu sayı aynı zamanda elektriksizlik, susuzluk, kıtlık ve sağlık hizmetlerine erişememek anlamına geliyor.

Pandemi süreci ve giderek vahim bir hal alan iklim krizi, çevreyi korumaya dönük yenilenebilir enerji projelerini daha fazla dillendirmeye sebep olsa da, bu konuda atılan adımlar çok yetersiz. Alınan önlemler çoğunlukla göstermelik olmanın ötesine geçmiyor.

Emperyalist ülkeler güneş, rüzgâr, hidrojen ve biyoenerjiye daha çok yönelip, kendi doğalarını daha çok koruyorlar. Buna karşılık, kendi ülkelerinde yasakladıkları yöntemlerle dünyanın geri kalanında fosil yakıtlardan enerji elde etmeye devam ediyorlar. Mesela Almanya, kendi ülkesinde tedavülden kaldırmakta olduğu dizel arabaları Doğu Avrupa'ya göndermekte sakınca görmüyor. Plastik ve radyoaktif çöplerini de daha geri coğrafyalara gönderiyor. Yani emperyalizm kendi kirliliğini dünyanın başka yerlerine ihraç ederek, gezegeni büyük bir hızla kirliletmeye devam ediyor.

Kapitalizmin temiz çevre konusunda en iyi yaptığı şey, bazı kuruluşları vasıta-

siyla, dozajı giderek artan uyarı ve önerilerle dolu raporlar yayınlamaktır. Kapitalist ülkeler imza attıkları anlaşmalara yine kendileri uymuyorlar. 2015'te yapılan Paris Anlaşması uyarınca, ülkeler, sıcaklık artışının bu yüzyılda 2 derecenin altında tutmak ortak hedefinde anlaşılabilir. Ancak Çin'den sonra en büyük karbon salınıma sahip olan Amerika 2017'de bu anlaşmadan çekildi. Yapılan anlaşmaların BP, Shell, Total gibi enerji devleri karşısında bir hükmü yoktur. Aksine onların ağzından çıkacak laflara göre politika belirleniyor. "Sıfır karbon emisyonu" hedefi 2045, hatta 2060'lara erteleniyor.

Tüm uyarılara ve çalan tehlike çanlarına rağmen, günümüz dünyasında petrol, doğal gaz ve kömür gibi fosil yakıtlar temel enerji kaynağı olmaya devam ediyor. Küresel Karbon Projesi'nin 2018 raporuna göre, 9,8 milyar ton ile Çin, en yüksek karbon salınımı yapan ülke. Çin enerji tedarikinde ağırlıklı olarak petrol ve kömür kullanmaya devam ediyor.

Koparılan tüm gürlüğe rağmen, karbondioksit oranlarını düşürme konusunda bir arpa boyu yol alınmış değil. IEA'nın öngörülerine göre, 2045 yılına gelindiğinde bile, dünya enerji ihtiyacının %27'si petrol, %25'i doğal gaz, %20'si ise kömürden karşılanmaya devam edecek. Yenilenebilir enerji kaynakları 2019'da küresel enerji ihtiyacının sadece %2'sini karşılayabiliyordu. Bu oranın 2045'te %8,7 olması öngörülüyor. 2020'de gelişmiş ülkelerin petrol talebinde %10'luk bir düşüş bekleniyor. Buna karşılık, gelişmekte olan ülkeler ile 3. dünya ülkelerinde artacak petrol talebinin bu kaybı dengelemesi bekleniyor. OECD üyesi olmayan ülkelerdeki petrol talebi 2045'te, 2019 seviyesinden %43 daha fazla olacak. Yani yama tutmayan bohça misali, bir yandan temizlenirken, diğer yandan daha fazla kirletilmeye devam ediyor.

Anlaşılan o ki, dünyamız daha çok uzun yıllar petrol, doğal gaz ve kömür kaynakları uğruna savaşa sahne olacak. Dünyada sıcaklıklar artmaya, iklim krizi derinleşmeye ve doğal felaketler, kuraklıklar, kıtlıklar artarak yaşanmaya devam edecek.

Tüm veriler, kapitalizmin sürdürülebilir bir sistem olmadığını ortaya koymaktadır. Sorunun sebebi olanlardan çözüm beklemek ise boş bir hayaldir. Temiz bir çevre kapitalizmde mümkün değildir.

Bu konuda en ümit verici gelişme, hızla gelişen çevre duyarlılığı ve hareketliliğidir. Sınıf mücadelesinin önemli bir bileşeni haline gelen bu hareketliliğe daha çok ilgi göstermek, isabetli politikalarla müdahale ederek burjuva hareketlerin etkisinden kurtarmak ve anti-kapitalist bir perspektife kavuşturmak günün devrimci görevidir.

Bolivya'da darbe püskürtüldü...

Uzlaşmacı çizgiyle kazanımlar korunamaz!

ABD'nin arka bahçesi olarak gördüğü Latin Amerika'da halkların emperyalizme ve yerli uşaklarına karşı mücadelesi darbe ve işgallere rağmen aralıksız sürüyor. Güney Amerika'nın 11 milyon nüfuslu yoksul ülkesi Bolivya'da 2006 yılında, Latin Amerika'da yükselen toplumsal hareketlilik, Evo Morales önderliğindeki MAS'ı (Sosyalizme Doğru Hareket) da iktidara taşıdı. 2019 Kasım askeri darbisiyle iktidardan düşürülmeye kadar MAS Bolivya tarihinin iktidarda kalan en uzun ömürlü hükümeti olarak ülkeyi yönetti.

Venezuela'da Hugo Chavez liderliğinde kurulan Bolivarci Hareket'in "21. yüzyıl sosyalizmi" olarak adlandırdığı programın benzerini, Bolivya'da Morales başkanlığındaki MAS hükümeti hayata geçirmeye çalıştı. Kamu hizmetlerine yapılan yatırımlar, kısmi ulusallaştırma, yabancı şirketlerden alınan vergilerin artırılması gibi önlemleri içeren halkçı program milyonlarca emekçinin yaşam koşullarının iyileşmesini sağladı. Böylece MAS'ın emekçi tabanı genişledi, kitlesel desteği arttı. Süreç içinde emekçilerin tepkisine çeken bazı icraatlara imza atan Morales, biraz güç kaybetse de, 2019 seçimlerini kazandı. Seçimleri kaybeden sağcı-faşist güçler, ancak ABD yardımıyla darbe düzenleyerek Morales'i görevden uzaklaştırıldı.

Çin'le anlaşmalara imza atan Morales, bunu ABD ile Batı emperyalizmine karşı manevra yapma imkânı olarak değerlendirdi. Ancak devrimci stratejiden yoksun olarak giriştiği taktik oyunları, zamanla olumsuz sonuçlar vermeye başladı. Çin'in artan hammadde ihtiyacı sayesinde hükümetin gelirleri arttı. Çin, AB ve ABD emperyalistleri arasında izlenen denge politikası, MAS'ın sınıfsal dayanaklarından biri olan yerli kapitalist ve ticaret erbabının zenginleşmesini sağlarken, emekçi kitlelerle yabancılaşma sürecini derinleştirdi.

Yükselen yeni sınıfın ülke gelirinden aldığı payın artması, meta fiyatlarındaki düşüş vb. etkenlerle MAS iktidarı için sorunlar birikmeye başladı. Ekonomik sıkıntı ve emperyalist tekellerin baskısını Bolivya ve Latin Amerika halklarını mücadelesiyle göğüslemek yerine, emperyalist tekelleri yatıştırma yolu seçildi. Daha önce korunan topraklarda maden-

cilik ve tarım faaliyetlerinin genişletilmesine izin veren Morales hükümeti, sosyal kesintileri de sınırlamaya yöneldi. Keskinleşen sınıf mücadelesi halk desteğinin kırılmasına yol açtı. Nitekim başkanlık seçimlerini üç defayla sınırlayan anayasa maddesini değiştirmek için yapılan referandumu kaybetti. Buna rağmen zorlama bir yorumla yeniden başkan seçilmesinin yolunun açılması, emekçilerde Morales'e karşı tepki birikimine yol açtı.

ABD ve uşakları bu durumu kendi karşı-devrimci amaçları için kullanarak 2019 Kasım darbesini yaptılar. Askeri süngülerin gücüyle iktidara getirilen Anez etrafında birleşen karşı-devrimci güçler, Bolivya halkının kazanımlarını ortadan kaldırmak için saldırıya geçtiler. Amerikancı dikta rejimini kalıcı hale getirmek için seçimleri defalarca ertelediler. Ancak Bolivya halkının kararlı direnişiyle bu manevra boşa düşürüldü. 18 Ekim'de seçimleri yapmak zorunda kaldılar.

Askeri diktatörlüğün oyunlarını boşa çıkaran Bolivya halkı seçimlere yoğun ilgi gösterdi. Seçimlere katılım yüzde 87 oranında gerçekleşti. MAS'ın adayı Luis Arce, başkan yardımcısı David Choquehuanca ile birlikte ilk turda yüzde 55.1 ile seçimleri kazandı. Darbecilerin adayı Carlos Mesa ise ancak %28.8 oy alabildi.

Bolivya halkının kazanımlarına azgınca saldıran, salgın karşısında emekçileri savunmasız bırakan, resmi rakamlara göre 11 milyonluk ülkede 8.500 insanın yaşamını yitirmesinin sorumlusu olan cunta ve kuklaları seçimlerde yenilgiye uğratıldı.

Askeri diktatörlüğe karşı verdiği mücadeleyi 18 Ekim seçimlerine taşıyarak askeri darbeyi püskürtten ve MAS'ı yeniden iktidara taşıyan Bolivya halkının dev-

rimci kazanımları seçim zaferine rağmen tehlike altındadır.

Bolivya halkının bugün karşı karşıya olduğu tehlike, 2006'da MAS'ın iktidarı aldığı dönemden ve 2019 askeri darbe öncesinden çok daha büyük ve somuttur. 2006'da MAS, ekonomik, sosyal, kültürel talepler uğruna ayaklanan işçi ve emekçilerin ortaya çıkardıkları devrimci enerji ve atılganlığının güçlü etkisi altındaydı. MAS yöneticileri toplumsal dayanaklarına bu kadar yabancılaşmamıştı. MAS'ın halkçı programı ile emekçilerin belli acil talepleri karşılanabiliyordu.

Seçim zaferini yeni bir atılımla birleştirmenin yolu, MAS'ın eski çizgisini devrimci bir programla değiştirip, emekçi kitleleri bu program etrafında örgütleyerek seferber etmesinden geçiyor. 2019 Kasım darbesine karşı Morales ve MAS önderliğinin aldığı uzlaşmacı ve boyun eğici tavır, Bolivya halkının önündeki engellerden biridir. Seçim sonuçlarını tanıyarak hükümeti "barışçıl" bir yolla MAS'a devreden karşı-devrimcilerin rahat duracaklarını düşünmek için hiçbir neden yok. Tersine, uygun zamanı kollayarak yeni bir askeri darbe girişiminde buluncaklarını varsaymak için çokça nedenimiz var.

Seçim zaferinden sonra Morales ve yeni başkan adayı Arce'nin yaptıkları açıklamalar, karşı-devrimin saldırısına karşı uzlaşma yolunu seçecekleri izlenimi veriyor. Özellikle köklü değişiklikler sürecinde uzlaşmaların emekçi halklara pahalıya mal olduğunu tarihsel deneyler kadar, Bolivya halkının bir yıl önceki deneyimleri de ortaya koyuyor.

Seçim zaferinden sonra konuşan, "Biz bugün demokrasiyi ve vatani kurtardık. İstikrarı ve ilerlemeyi sağlayacağız! Ba-

rışı geri getireceğiz!” diyen Morales, şu açıklamayı yaptı: “Askerler ve Birleşik Görev Gücü personeli, son üç aydır prim veya maaş alamadı. Haklarını açıkça ihlal eden ve yaptıkları işi ciddiye almayan bu durumu kınıyoruz.” Oysa sözünü ettiği bu güçlerin Bolivya halkına terör estirenler olduğunu çok iyi biliyor.

MAS’ın yeni devlet başkanı Arce ise, “Biz tüm Bolivyalılar adına yöneteceğiz”, “bir ulusal birlik hükümeti kuracağız, ülkemizde birliği sağlayacağız” diyerek darbecilerle uyum içerisinde olma isteğini dile getirdi. Bu açıklamalar Bolivya halkının kazanımlarını nasıl bir tehlikenin beklediğini gösteriyor.

Darbe günlerinde Arjantin gazetesi Infobae, ordudan “sokaklardaki protestoculara karşı harekete geçme yönünde talepler olduğunu” ama Kaliman’ın komutası altındaki bazı komutanların buna direnç gösterdiğini yazmıştı. Bu durumu affetmeyen karşı-devrim, Kaliman’ı görevinden azlederek yeni bir askeri önderlik atamıştı. Karşı-devrimin sergilediği bu kararlılığa rağmen, Arce “ulusal birlik hükümeti kuracağız” diyerek karşı-devrimci çeteyi yatıştırabileceğini var sayıyor. Oysa halk düşmanları kadar tavizsiz ve kararlı davranılmadıkça, karşı devrim yenilgiye uğratılmaz.

Darbecilerin yönetimi “barışçıl” bir şekilde MAS’a devretmeyi kabul etmesi, onların güçsüzlüğünün göstergesidir. MAS’ın uzlaşmacı bir çizgide yol almaya çalışması nedeniyle kitle tabanıyla yaşayacağı kopmayı değerlendirip, uygun fırsatta darbe için kullanmak isteyeceklerdir.

Burjuva-halkçı bir programla toplumun tümünü “barıştırmaya” ve “ortak çıkarları” için politika yapma hayali peşinde koşan halkçı akımların ufuksuzlukları emekçi halklara pahalıya mal olmuştur. Zira büyük burjuvazi zenginlikleri ve iktidarı hiçbir zaman paylaşmak istemez.

Elbette Latin Amerika’nın 11 milyon nüfuslu bu yoksul ülkesinin emekçilerinin omuzlarına bölge ve dünya devriminin sorunlarını çözmek gibi bir sorumluluk yıkılamaz. Ancak kapitalizmi hedeflemeyen, emperyalist-kapitalist sistemden kopuşu göze alamayan bir hareketin geleceğinin olmadığını yaşanan deneylerden biliyoruz. Program ve temel politikalar değiştirilmedikçe sonuç değişmeyecektir. Bolivya işçi-emekçi hareketi, bir yılı aşkın bir zamandır süren halk hareketinin bir anayasal reform başarısı gösterdiği komşu Şili, ekonomik kriz içerisinde debelenen Arjantin ve Bolsonaro diktatörlüğüne karşı mücadele yürüten Brezilya emekçileriyle birlikte yaratacağı anti-kapitalist bir devrimci cephe ile Latin Amerika’nın kaderinin değiştirilmesi kavgasında lokomotif olabilir.

Her adım sermayeyi ihya için!

Sermaye devletin mesleki eğitime yönelik ilgisi giderek yoğunlaşıyor. Milli Eğitim Bakanlığı’nın sıklıkla örnek gösterdiği Alman mesleki eğitim ekolünü Türkiye’de hayata geçirme hedefiyle adımlarını sıklaştırıyorlar. Bu ekolün ana noktasını ise mesleki eğitim alanının büyük oranda özel sektöre devri oluşturuyor. Açılacak bölümlerden müfredatına, eğitimci kadrosundan açılacağı yere kadar sermayenin söz sahibi olduğu bir sistem işliyor bu modelde. Tüm amaçlar sermayenin ihtiyaçlarına göre belirleniyor. Sermayenin dönemselsel ve stratejik hedefleri mesleki eğitimin içeriğini de belirliyor. Sermayedarlar kendi liselerini açıyor, kendi işçilerini yetiştiriyor.

“VERİN FABRİKANIZDA 6-7 ODA, MESLEK MERKEZİ YAPALIM...”

Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk geçtiğimiz günlerde TMSF’nin bağısladığı tabletlerin dağıtımı için gittiği Giresun’da bir kez daha hedeflerini dile getirdi. Temel hedef, meslek lisesi öğrencilerini tamamen sermayenin kollarına bırakmaktır.

TMSF Başkanının da katıldığı toplantıda konuşan sermaye sözcüsü Selçuk, Türkiye’de meslek lisesindeki beceri setleri ile sanayi ve hizmet sektörünün ihtiyaç duyduğu beceri setlerinin örtüşmesini amaçladıklarını vurguladı. “Sanayi ve hizmet sektöründe becerilerin yenilenmesine ilişkin neye ihtiyacınız varsa bizim müfredatımız odur, öğretim prog-

ramlarımız buna uyum sağlar” diyen Selçuk sermayeye şöyle seslendi: “İş dünyasına diyoruz ki; bir fabrikada 6-7 oda bulun, burayı meslek merkezi yapalım. Öğretmen bizden, siz öğretmen ücreti de vermeyeceksiniz, sadece ustabaşlarınız bize yardımcı olacaklar. Orası işyeri, öğrenci orada üretime katılıyor, her gün üretimi görüyor ve çalışıyor.”

Konuşmasını örneklerle sürdüren Selçuk, bu paralel hedefler doğrultusunda Turizm Bakanlığı ile ortak 50 lise açtıklarını, bu sayıyı 200’e çıkarma hedefleri olduğunu söyledi. Yine savunma sanayinin teknisyen ihtiyacı doğrultusunda ASELSAN’ın içine lise açtıklarını belirterek, organize sanayi bölgeleri içine açılan liselerden İTÜ teknoparkının içine kurulan liseye dek icraatlarını sıraladı.

Almanya’da mesleki eğitimdeki özel sektör payı yüzde 85 iken, Türkiye’de bu oranın yüzde 5’te kaldığından yakınan Selçuk, bu payı arttırma hedeflerini dilelendirdi. Plastik sanayiyle ilgili sektörün kodamanlarıyla birlikte bir ekosistem kurduklarını açıkladı: AR-GE kısmı, okul kısmı, üretim kısmı. “Okulunu kurduk, yanında fabrikası” diyen Selçuk, bu yönelimin önümüzdeki günlerde yaygınlaşacağını ifade etti.

HER ŞEY KAN EMİCİ SERMAYE İÇİN!

Mesleki eğitim alanında attıkları her adım sermayeyi ihya etmek içindir. Toplumun değil Türkiye kapitalizminin ihti-

yaçları doğrultusunda hareket ediyorlar. Mesleki eğitimi sermayeye ucuz işçiler yetiştirme alanı olarak gören sermaye devleti, sömürüyü okul sıralarına dek indirmeyi amaçlıyor. Kapitalistlerden mesleki eğitim için fabrikalarında birkaç oda ayırmalarını istemek, meslek liselerinin eti de kemiği de sizin demektir. Toplumsal gereksinimleri değil piyasayı ve kârlarını temel alan kapitalistler, meslek liselerini de bu hedefleri üzerinden şekillendirmeyi hedefliyorlar. Geleceğin aracı elemanı olarak gördükleri mesleki eğitim öğrencileri için akademik eğitimi neredeyse sıfırlamak, daha lise sıralarındayken onları makinenin basit bir eklentisi haline getirmek istiyorlar.

“Mesleki eğitim çıraklık demektir” diyen Ziya Selçuk, çocuk işçiliği de bu yolla meşrulaştırıyor. Alanın içinde öğrenme yalanına sarılarak fabrikalarda azgın bir çocuk-genç emeği sömürüsünün önünü açmak istiyorlar. Kapitalistler için de meslek liseliler ucuzun ötesinde bedava işçiler olarak çalıştırabilecekleri bir artı değer kaynağı oluşturuyor.

Sermaye ve iktidarının önümüzdeki süreçte mesleki eğitimin özel sektöre devri üzerine çalışmalarını hızlandıracağı açıktır. Buna karşı mücadele bir yanı sıra emeğin korunması mücadelesinin de bir parçasıdır. Bu yüzden meslek liselilerin yanı sıra emeğin korunması mücadelesi veren tüm bileşenler de bu mücadelede yerini almalıdır.

Gençliğin “Sen kimsin?” sorusuna yanıtı...

“Seni tarihin çöp sepetine atacak olan neferleriz”

İktidar koltuğuna oturduğu günden bu yana adı zorbalık, yolsuzluk ve riyakarlıkla anılan AKP ve şefi Erdoğan, batıkları bataklıktan çıkmak için debeleniyor. Ancak çabalarının beyhude olduğu her geçen gün daha açık görülüyor.

Gerici koalisyonun ortağı MHP şefinin dini öğelerle süsleyerek insani yardım edasıyla duyurduğu “askıda ekme” kampanyası kendilerini vurdu. “Askıda ekme” kitleler tarafından ülkenin iflas ettiğinin göstergesi olarak algılandı ve emekçilerin kuru ekmeğe muhtaç hale getirilmesine tepkilere gösterildi. Ardından AKP Gençlik Kolları’nın hazırladığı propaganda videosu gündeme geldi. Erdoğan güzellemesi olan videoda sorulan “sen kimsin?” sorusuna yanıt veren kitleler, Erdoğan yönetimi altındaki ülkede yaşanan katliamları, yolsuzlukları, sefaleti ve zorbalıkları sıraladılar. Henüz tepkiler dinmemişken, Erdoğan’ın Malatya’da geçim sıkıntısı yaşadığını ifade eden bir esnafa çay atarak “keyif çayı iç” demesi ise küstahlığın son örneği oldu.

Bahçeli’nin din ve vatan edebiyatı üzerine oturan kampanyası ve Erdoğan’ın aşağılayıcı söylemleri, bu ikilinin arsızlıkta ve yüzüzlükte sınır tanımadıklarını gösteriyor. Emekçilerin sefaletinin burjuvazinin kirli politikalarına malzeme yapılmasının ve en ufak bir tepkide emekçilerin suçlanarak aşağılanmasının örnekleri oldular. Gençlik kollarının hazırladığı propaganda videosunun ortaya çıkardığı sonuçlar ise, bu iki örnekten kimi açılardan ayrılıyor.

AKP’NİN GENÇLİK ÇALIŞMASI, GENÇLERİN SORUNLARINI İŞLEYEMEZ

Hazırlanan video göstermektedir ki, AKP gençlik kolları gençliğin sorunları ile uzaktan yakından ilgilenmemektedir. Oysa siyasi bir gençlik oluşumundan beklenen, gençlerin sorunlarının çözümünün kendi siyasi çizgileri ile gerçekleştirilmesini anlatmak ve çözüm noktasında pratik örnekleri sıralamak ve gençlere güven vermektir. Fakat AKP gençlik kollarının pratiğinde bu yaklaşımın zerresi yoktur. Örneğin İstanbul gençlik kollarının internet sitesinde yer alan etkinliklerin başında “2. Abdülhamid’i yad etme”, “Ayasofya için şükür duası”, “15 Temmuz’u unutmadık” gibi başlıklar gelirken,

gençlere yönelik etkinlikler arasında doğum günü kutlamak ve AKP üyeliği çalışmalarını bulunmaktadır.

Gençleri açlığa ve sefalete mahkum eden, uyuşturucu ve yoz kültürün kollarına iten AKP’nin gençlik kollarının gençlerin gerçek sorunlarını işlememesi son derece anlaşılırdır. Gerçekleşmeyen atamalar, faizi ile geri alınan krediler, yaşanan iş cinayetleri, işsizlik ve geleceksizlik vb., vb., sorun alanlarına ilişkin söyleyecek tek sözleri yoktur. Zira tüm bu sorunları daha da ağırlaştırarak AKP iktidarının kendisidir. Bu nedenle AKP’nin gençlik çalışması da AKP’nin propaganda çizgisini izlemektedir. Erdoğan güzellemeleri ve vatan-millet edebiyatı ile dış mihrakların saldırılarına direnen “büyük Türkiye” propagandaları... Gençliğin geleceksizlik sorunu ise, üzerinden atlanan ve unutturulmaya çalışılan, Erdoğan’ın tabiri ile üzerine “keyif çayı” içilecek bir meseledir.

Erdoğan’ın her konuşmasında gençlerden dem vurması, dindar ve kindar nesil yetiştirme hayallerini ifşa etmesinden de anlaşılıyor üzere, AKP gençlik çalışmasına önem vermektedir. Zira onlar da biliyorlar ki, genç kitleler siyasi dengeleri değiştirebilecek oy potansiyeli oldukları kadar, Haziran Direnişi’nde de görüldüğü gibi, sistemin temellerini sarsabilecek bir güce, öfkeye ve direngenliğe sahiptir. Gençliğin düzene yönelecek bir mücadele ile buluşmaması onlar için elzemdir. Bu nedenle, dinci gerici ideoloji ile beyinlerinin yıkanması, vatan-millet edebiyatı ile vicdanlarının köreltilmesi gerekiyor. AKP’nin gençlik kolları bu

amaca yönelik sayısız araçtan yalnızca biridir.

GERÇEKLER İNATÇIDIR!

Videonun bir başka sonucu, kitlelerin bu yalan propagandalara prim vermemesi oldu. Sosyal medya üzerinden kitleler “sen kimsin?” sorusuna çeşitli biçimlerde cevapladılar. Bir yandan faşist zorbalığın kurbanlarının isimleri anılırken, diğer yandan iş cinayetlerinde, kadın katliamlarında yitirilenlerin isimleri sıralandı. Tekmelenen emekçilerin, aşağılanan kitlelerin ve ölüme mahkum edilen gençlerin sesleri yansıtıldı. Böylece video karşı propagandaya evrildi ve kitlelerin hafızasının derinliklerinde yer alan AKP’nin kabarık kirli sicilinin dökümü oldu. Bu tepkiler, kitlelerin öfkesinin nasıl kabardığını, rejimin zorbalığının ve riyakarlığının sabırları nasıl zorladığını ortaya koydu.

Dinci-faşist cephe artık gerçekleri çarpıtma ve kendi yalanlarını “gerçekler” olarak kitlelere sunma çabalarında başarısız kalmaktadır. Zira gerçekler inatçıdır ve hiçbir gerici propaganda ile üzerleri örtülemez. AKP-MHP ikilisinin bu ülkede gençliğe sefalet ve geleceksizlikten başka verebileceği hiçbir şey yoktur. İktidarları boyunca artan işsizlik oranları, açlık sınırının altında asgari ücretle çalışan diplomalı işçiler, harçlıklarını çıkarmak için çalışırken iş cinayetlerine kurban giden çocuklar, kendisi de patron olan Milli Eğitim Bakanı’nın kitap dağıttığı tarlalarda çalışan çocuklar, kendisini yakan ya da asan atanamayan öğretmenler, “babam cebime üç kuruş para katamıyor, baba-

mın hakkını verin” diye bağırarak madenci çocukları... Tüm bunlara eklenen zorbalıklar, sosyal medya avcılığı, soruşturmalar, tehditler... Gerici tarikat dergahlarında taciz ve tecavüze uğrayan çocuklar, tecavüzcüsü serbest bırakılınca intihar eden gençler, uyuşturucu ve yoz kültürle sınıf atlama hayallerinin peşine sürülen hayatlar... Cesedi buzdolabında saklanan Kürt çocukları, katledilen yaşından daha fazla merminin vücuduna isabet ettiği Uğurlar, bedeni parçalanan Ceylanlar...

SOSYALİZMİN GERÇEKLERİNE ULAŞMAK İÇİN!

Gerçekler inatçıdır ve eninde sonunda gün yüzüne çıkarlar. Ancak gerçekleri bilmek yeterli değildir. Bunları değiştirmek ve insanın insan tarafından sömürülmediği sosyalist düzenin gerçekliklerine ulaşmak için mücadele etmekte gerekmektedir. Gençliğin aradığı bilim ve aydınlık, özgürlüğe ve eşitliğe dayalı bir gelecek yalnızca sosyalizmin gerçeklikleridir.

AKP-MHP iktidarının kendi kokuşmuş gerçekliklerini örtmeye telaşı boşuna değildir. Korkulan sınıf bilincini kuşanan kitlelerin bu kokuşmuşluğu yere çalmaları ve kendi iktidarlarının gerçeklerini hakim kılmalarıdır. Bunu gerçekleştirmek, işçi ve emekçilerin ve onlarla omuz omuza mücadele etmesi gereken gençliğin önündeki en önemli görevdir. Gençlik, dayatılan geleceksizliğe ancak mücadeleyle karşı koyabilir. Ve safı da, işçi sınıfının iktidarına uzanan yolda emekçilerin yanındır. Gençliğin “sen kimsin?” sorusuna yanıtı açıktır.

*Rantsal dönüşüm, çarpık kentleşme,
doğanın sınırsız talanı...*

**Deprem değil
kapitalizm öldürür!**

**Doğanın yok edilmediği,
depremin öldürmediği
bir yaşam için sosyalizm!**